

ત્રીજે મંગળગજ ઘોડા પાલખી સાં   યોથે મંગળે ગેહ મહારથી સાં   દુલહાં ગુંથેત્રી લાવો માળ રે સાં
પ્રભુલ સોહાવે છે સંસાર રે સાં   મોતી માણેક ઉપર વારણું સાં   પ્રભુલતા પૂજન કરાવજી સાં
પ્રભુના પીતામ્બર ઝળકે કોરથી સાં   પદ્મવિજય ગાવે મગળ જોરથી સાં   વરઘોડે શોભા અપરંપાર રે....સાં

૨ (લાવણી)

મારા જનમ જનમના જોગી પ્રભુલ આર્યાવર્ત્ત અવતરીયા, મારા વીર મહાવીર યોગી, પ્રભુલ આર્યાવર્ત્ત અવતરીયા ૧
વિનયશીલ ને અતિ વિવેકી, ગાળ પહું મન ફરતું જેથી; મારા નિર્ગુણને નિરદોષી, પ્રભુલ આર્યાવર્ત્ત અવતરીયા ૨
નિરાકાર સાકાર ગન્યા જ્યા, આદિનાથ અનંત ગન્યા જ્યા; મારા ભાવતણા સોભાગી, પ્રભુલ આર્યાવર્ત્ત અવતરીયા ૩
સકળ શાસ્ત્રની વિદ્યા વરીયા, મંગલદેશ મહાવીર વરીયા, તતી ગુરુઆશ્રમના યોગી, પ્રભુલ વિરલપંથ પરવરીયા ૪
દેવલગ્ગાન કલ્યાણક થાતા, સવના ગંધન છૂટી જાતા, જાગે ધીરવિજય સંયોગી, સુખડા મહાવીરતા મળીયા ૫

૩

વેવાણે ઉઠે તુ વહેલી ઉંઘ તણ,   વર આવ્યો છે તોરણે આજ સણ.
દોઈ જાણે કરે પીછાણું કરે,   તમ પગલા આવીને યહાર ધરે.
વેવાણે લાવજેરે તુંતો કંકે પડે,   તારે આગણે ત્રિશલા લાડકડે
વેવાણે લાવજેરે તુંતો સોપારી,   તારે આગણે આવ્યો અવતારી.
વેવાણે લાવજેરે તુંતો કંકાવડી,   તારે આગણે આવ્યો નાણાવડી
વેવાણે લેજેરે તુંતો લહાવો ધણો,   તારે જાણે અવસર વિવાહ તણો
અમને ઉભા ઘણીરે વાર થઈ,   વેવાણેને જાણર કહો દોઈ જઈ.

॥ श्री चिंतामणिपार्श्वनाथाय नमोनमः ॥ १०८ सप्तम भट ता

पूज्यपादश्रीमन्महोपाध्याय—श्रीरसकलचन्द्रजीगणिकृत—

प्रतिष्ठाकल्प - (अञ्जनशलाकाविधि)

तथा अन्य उपयोगि विधिओ भाग १ लो

संयोजक अने प्रकाशक—क्रियाविधिविधिज्ञ—श्री सोमचन्द्रभाई हरगोविन्ददास छाणी

तथा छवीलदास केसरीचंद संघवी

दानवीर शेठ बुलाखीदास नानचंद संस्थापित—श्रीस्याद्वादसंस्कृतपाठशाला अने

श्रीमद्दीवाई जैन श्राविकाशालाना प्रधानाध्यापक खंभात.

श्री वीर संवत २४८२

॥ मूल्य—नव रूपिया ॥

विक्रम संवत २०१२

मुद्रक : शाह लालचंद नंदलाल श्री वकील ब्रधर्स मि. प्रेस, -बडोदा.

*મહિ-નેમિ-ચીરો, જિણભવણે સાવણ પૂજાડ । ઇગ્વીસં તિત્થગરા, સંતિગરા પૂઝયા વંદે ॥ (ગેહે) ॥ ૧ ॥
ધર્મકર્મના ઉંડાણને સમજનારાઓ-મોક્ષસુલમાં કારણભૂત, દર્શનજ્ઞાન-ચારિત્રના નિશ્ચયરૂપ અને શુદ્ધવ્યાનરૂપ અગ્નિથી કર્મકાષ્ટને વાઙી નાહનાર સર્વ જિનેન્દ્રોનાં પ્રતિષ્ઠાપૂર્વક અભિષેકાદિ તમામ કાર્યો મહોત્સવપૂર્વક કરવા, તે અભિષેકાદિ કાર્યો જે પ્રકારે છે—૧ નિત્ય અને ૨ નૈમિત્તિક.

૧ જિનેશ્વરોનું નિત્યસ્નાત્ર-લોકોને પરલોકમાં હિતકર છે.

૨ નૈમિત્તિક સ્નાત્ર-સર્વલોકોને આલોક પરલોકમાં સુલ આપનાર છે.

મંડપનું સ્વરૂપ :—

નિર્મલ, વિસ્તીર્ણ અને શ્રેષ્ઠ વેદિકા તથા તોરણવાળો, લટકતી ફુલની માઝાઓવાળો, ચાર દ્વારવાળો, વિધવિધ વાજિંત્રોના શબ્દોથી ભરપૂર અને મંગલગીતોથી યુક્ત મંડપ કરાવવો.

મંડપનું માપ નિર્વાળ કલિકામાંથી જોઈ લેવું.

ચાર યુગાત્રાઝા ત્રણ હાથના મંડપમાં વેદિકા કરી શ્રી જિનેશ્વરની પ્રતિમાની સ્નાત્ર માટે સ્થાપના કરવી.

દશે દિશાઓમાં દિક્પાલો તથા આદિત્યાદિ નવ ગ્રહો કલ્પવા.

યુગાઓમાં ચાર વેદિકા છત્ર સિંહાસન યુક્ત (કલ્પી) કરાવી, ઇન્દ્ર સર્વ કાર્ય કરે.

નિર્મલ અને શુદ્ધ પ્રતિમા વિવિધપૂર્વક લાવીને, મહોત્સવ પૂર્વક ઇન્દ્રપણુ કલ્પવું.

પછી પ્રતિમાની ઉત્તમ જાતિનાં સુગંધી પત્ર-પુષ્પ-જલથી પૂજા કરવી, તે પ્રતિમા સન્મુલ વિશુદ્ધિને માટે મૂલ મંત્ર

*મહિ-નેમિ વીરા, જિનભવને શ્રાવકેળ પૂજાયે । ઇકવિંશતિસ્તીર્થકરા : શાન્તિકરા : પૂજિતા : વન્દે (ગુહે) ॥ ૧ ॥

નમ્ર વિજ્ઞાસિ

૧. શુદ્ધિ પત્રક પ્રમાણે સુધારો કરી પછીજ ગ્રંથનો ઉપયોગ કરો.
૨. એકલા પુસ્તકીયા જ્ઞાનથી કોઈ કાર્ય થતું નથી ભણતર સાથે ગણતર જરૂરી છે. પ્રયોગોનું એકલું જ્ઞાન બસ નથી, પ્રયોગોનો અનુભવ પણ જરૂરી છે.

ક્રિયાવિધિનો આ ગ્રંથ છે. એની ગમે તેટલી છપાતી વિસ્તૃત સમજણ, અનુભવ વિના એકલા વગરના મીંડા ઘરાબર છે. એટલે ક્રિયાવિધિના અનુભવી પાસેથી પારંપરિક અનુભવ લીધા સિવાય કેવળ આ પ્રતિના વાચન માત્રથી ક્રિયાવિધિ કરવા-કરાવવામાં ઘણી જગોએ ભૂલો થઈ જવાની શક્યતા ઘણી છે. કર્મ-મુક્ત થવા માટે આ વિધિ-વિધાનો છે. એકલા પુસ્તક ઉપર આધાર રાખી આ ક્રિયાઓને કર્મ-બંધના કારણભૂત હરગીજ ન બનાવો એજ અમારી ખાસ નમ્ર વિજ્ઞાસિ છે.

एष बोलौ वलीदान पुष्प नालियेर अथवा बीजा फलो वि. पाणीमां पधराववा ते वखते
ॐ आं ह्रीं क्रौं जलदेवि पूजावलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा ।

ए पाठ बोलवो ।

पछी ४ अथवा ८ कलशो भरवा तथा त्यां लाडु वि. नैवेद्य सूक्कां. पछी नीचेनो पाठ बोलवो.

ॐ ह्रीं ऋषभजितसंभवाभिर्नंदनसुमतिपद्मप्रभसुविधिशीतलश्रेयांसवासुपूज्यविमलानन्तधर्मशान्ति
कुंथरमल्लिसुनिमुव्रतनमिनेमिपार्श्ववर्द्धमानादितीर्थकराः परमदेवाः तस्य अविष्टायकाः देवाः शान्तिं पुष्टिं क्रद्धिं बुद्धिं
जयमंगलं कुरु कुरु पां पां वां वां नमः स्वाहा ।

ए रीते कलशो भरी चन्दन पुष्पथी सुशोभित करी धवल मंगल अने वार्जित्रना नाद पूर्वक कुमारिका अथवा
सौभाग्यवती स्त्रीओ पासै लेवडावी चैत्य अथवा घरमां प्रदक्षिणा दइने पवित्र स्थाने पधरावी मंगल गीत तथा वार्जित्रनो
घोष करवो ।

॥ इति जलयात्रा विधि ॥

त्यारवाद १०८ तीर्थजलथी कलश भरी नीचेना पृथ्वी मन्त्रथी स्थापन करवो.

ॐ ह्रीं भुः स्वाहा, ॐ ह्रीं भूमिः स्वाहा, ॐ ह्रीं भुवः स्वाहा, ॐ ह्रीं पृथिवी स्वाहा, ॐ ह्रीं वसुमती स्वाहा.
पछी क्षेत्रपाल मन्त्र बोलवो.

ॐ क्षां क्षां क्षुं क्षे क्षौं क्षः क्षेत्रपालाय नमः स्वाहा.

—: સંપાદકીય નિવેદન :—

ધર્મપ્રચારમાં વિધિ-વિધાનોનો ફોળો :—સ્વાદ્વાદસિક્ષાન્તરૂપ જૈનધર્મ એ બધાં દર્શનોના સરવાળારૂપ છે પણ આજનાં કેટલાંક મતમતાન્તરોની દૃષ્ટિએ પુનરુત્થાન જરૂર માગી દેયે છે. જૈનધર્મના પ્રચારમાં વિધિ-વિધાનોનો અમૂલ્ય ફોળો છે. જૈનધર્મનું એ એક આવશ્યક અંગ છે. એની ઉપેક્ષા કરવાથી જૈનધર્મનો પ્રચાર ખાંગળો બનશે.

અંથનું નવું સ્વરૂપ :—લગભગ પાંચ દાયકા પહેલા “શ્રી ભીમસી માણેકજી” એ આવો એક અંથ છપાવેલો તે અતિ જીર્ણ અને તુટક હતો. અને પુનઃસંશોધન જરૂરી હતું. આજના યુગમાં પુસ્તકોએ એક અગત્યનો ફોળો નોધાવ્યો છે સંશોધન વિગેરે કરીને એ જીના જ અંથને નવું સ્વરૂપ આપી આપ સર્વની સમક્ષ અમે રજૂ કરીએ છીએ.

અંથનામ :—મહામહોપાધ્યાય શ્રીસકલચંદ્રગણિકૃત પ્રતિષ્ઠાકેદરપ યાને અંજનશલાકાદિવિધિ. પરસ્પર પરિચય :—મારો અને શ્રી સોમચંદભાઈનો પરિચય લગભગ દોઢ દાયકોનો છે. આ પરિચયમાં વિધિ-વિધાનોનો ફોળો ઘણો મોટો છે.

હું તો આ વિષયમાં હજી તદ્દન નવો નિશાળીઓ છું, જ્યારે શ્રી સોમચંદભાઈએ આ વિધિ-વિધાન અંગે ઘણી જ પ્રાઢતા પ્રાપ્ત કરી છે તેઓશ્રીએ—

સોમચંદભાઈની ક્રિયાસાવૃતા :—સં. ૧૯૮૭ માં અસારા (થરાદ) અને ૮૮ માં ટાંડો-ઉરમડ (પંજાબ) તેમજ આદરજમાં ધન અનુભવી મુરખી કાકાશ્રી નગીનદાસભાઈ સાથે રહી ક્રિયા-વિધાન કરાવી અનુભવ મેળવ્યો હતો. પછીથી તો—

नानाकुशाद्योषधि-सन्मिश्रे तद्युतं पतन्तीरम् । धिमे कृतसन्मिश्रं, कर्मोद्यं हन्तु भव्यानाम् ॥१॥
 पतञ्जारी विदारी च, कर्चूरः कचचुरी नखः । कङ्कोडी क्षीरकन्दश्च, मुसलैः स्नापयाम्यहम् ॥२॥
 “ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते पतञ्जार्यष्टकवर्गेण स्नापयामीति स्वाहा ”
 । इति सप्तमस्नानम् ।

आठमुं (सर्वोषधि) स्नान

प्रियंगु वि० ३३ औषधिओनुं चूर्ण करी कलश भवना जलमां नाखवुं,
 प्रियङ्गुचच्छकंकैली, रसालादितरूद्रवैः । पल्लवैः पत्रभट्यात, एलचीतजसत्फलैः ॥१॥
 विष्णुकान्ता हिमवाल-लवङ्गादिभिरष्टभिः । मूलाष्टकस्तथाद्रव्यैः, सदैवधिविमिश्रितैः ॥२॥
 सुगन्धद्रव्यसन्दोहा, -सोदमत्तालिसंकुलैः । विदधेऽर्हन्महास्नात्रं, शुभसन्ततिसूचकम् ॥३॥
 मेदाद्यौषधिभेदोऽपरोऽष्टकवर्गसुमन्त्रपरिपूतः । निपतद्विम्बस्योपरि, सिद्धिं विदधातु भव्यजने ॥४॥
 “ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते पियङ्गवादिभिः सर्वोषधैः स्नापयामीति ”
 । इति अष्टमस्नानम् ।

त्यारपछी गुरु उभा थइ-परमेष्ठिमुद्रा, गरुडमुद्रा अने मुक्ताशुक्तिमुद्रा ए व्रण मुद्राथी जिनेश्वरनुं आह्वान करे,
 आह्वान करवानो मंत्र— “ ॐ नमोऽर्हत्परमेश्वराय, त्रैलोक्यगताय अष्टदिक्कुमारीपरिपूजिताय, देवेन्द्रमहिताय,
 दिव्यशरीराय, त्रैलोक्यपरिपूजिताय आगच्छ आगच्छ स्वाहा ”

१. २. ३. परिशिष्ट नं. २. ३. ४. जुओ.

સં. ૧૯૮૯ થી માંડી ૨૦૧૦ સુધીમાં—ગુડીવાડા (આંધ્ર), ગોલનગર, કેદમ્બગિરિ, મૂળી, વેરાવળ, વાદનવાડી (મારવાડ), પાલીતાણા—આગમમંદિર, આહિર, સુમેરપુર, નાંદીયા (મારવાડ), વડોદરા, પાલેજ વિગેરે જગ્યાઓ—

પૂ શાસનસમ્રાટ્ આ શ્રીમદ્વિજયનેભિસૂરીશ્વરજી મ. સા, પૂ આગમોદ્ધારક આ. શ્રીમત્સાગરાનંદ-સૂરીશ્વરજી, પૂ. કવિકુલ કિરીટ આ. શ્રીમહાલિધસૂરીશ્વરજી, પૂ આ શ્રી પ્રતાપસૂરિજી, પૂ. ધર્મસૂરિજી, પૂ. નીતિસૂરિજી, પૂ. સુરેન્દ્રસૂરિજી, પૂ. શાન્તિચંદ્રસૂરિજી, પૂ. ભક્તિસૂરિજી, પૂ. પં. કેદયાણુવિજયજી, પૂ. જિનેન્દ્રસૂરિજી, આદિ પૂ આચાર્યશ્રીઓ તથા તે તેમજ અન્ય સમુદાયના આચાર્યશ્રીઓ તથા સુનિયુગ્ગેવના સાન્નિધ્યમા ૧૫ થી ૨૦ આંજનશલાકા, લગભગ ૬૦ પ્રતિષ્ઠાઓ, સેંકડો અષ્ટોત્તરી તથા શાન્તિસ્નાત્રો કરાવ્યાં તેમા સુરજી કાકાશ્રી નગીનદાસભાઈની પદ્ધતિ, પૂ. આચાર્યશ્રીઓ તથા સુનિવરેનો અનુભવ અને પોતાની શક્તિ એમ ત્રિવેણી-સંગમ થવાથી તેમનામાં ક્રિયાવિધિની જ્ઞાતૃતા વધુ ઝળડી ઉઠી છે.

છબીલદાસની શરૂઆત :—ત્યારે હું દૃઢશ્રદ્ધ પૂ પ્રભુદાસભાઈની આગળ વધારવાની હૃદ્દિક લાગણીથી શ્રી નયશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા મહેસાણા તરફથી પશ્ચિમ ખાનદેશમાં હુતો ત્યાં પૂજ્યપાદાચાર્ય શ્રીમદ્વિજયામૃત-સૂરીશ્વરજી મ. સા. તથા તેઓશ્રીના સાહિત્યરસિક વિદ્વાન્ શિષ્યરત્ન પં. દુરન્ધરવિજયજીએ મને (છબીલદાસને) તથા મારા સહાધ્યાથી શિવલાલભાઈને ન્યાય-વ્યાકરણ-સાહિત્યનો રસપ્રદ અભ્યાસ કરાવના સાથે આ વિષયની પાણ્ય પ્રેરણા આપી. અને એ પ્રેરણા અમલીભૂત બનાવી પીઠ ક્રિયાવિધિજ્ઞ બાલુભાઈ ઉત્તમચંદ સરત નિવાસીએ. અને મારું પહેલું ક્રિયાવિધાન સં. ૧૯૯૬ શિરપુર (પશ્ચિમ ખાનદેશ)માં થયું. ત્યારબાદ હું સંવત ૧૯૯૮ માં શ્રી

+ અમને કે અમારી લાઈનના ઘણા ભાઈઓને સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રમા જે કોઈ સદ્ગુણનાવનાર હોય તેા તેમા મોટા ક્ષણો મેંસાણા—શ્રી યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા અને શ્રી જૈન શ્રેયસ્કર મડળનો કે

સોમચંદ્રભાઈની છાયામાં આવ્યો અને તેઓશ્રીએ તેમજ પૂજ્યષાદ શ્રમણુભગવંતોએ મારા આ સંસ્કારમાં ખૂબ ખૂબ સિંચન કર્યું છે.

અંથ પ્રગટ કરવાની હિચ્છા :—જ્યાં જ્યાં અને જ્યારે જ્યારે અમે મળતા ત્યારે અમે આવો એક અથ પ્રગટ કરવાની વાતો કરીએ પરંતુ કંઈ ગજ લાગતો નહીં. આમ મનોરથોની ઘટમાળમાં એક આવે. પચવર્ષીય કાળ આદ્યો ગયો.

પ્રારંભ :—પછી અમે મળીએ છીએ નાંદીયામાં અંજનશલાકાનો એ પ્રસંગ હતો. અમારા પૂર્વના વિચાર અહિં નિર્ણયમા પલટાય છે, ને અમે નક્કી કરીએ છીએ કે અંથ જરૂર પ્રગટ કરવો. મહેતતની પરવા નથી કરવી. અને અમે એ દિશામાં ઘડી ધીમે ઘડી ઝડપે જતા ગયા

સુંઝવણુ :—નક્કી તો કર્યું પણ શરૂઆત જ કેમ કરવી ? તેની સુંઝવણુ થઈ. લખવાનું શરૂ પણ કર્યું. એ ઠીક ન લાગ્યું ને ફાડી પણ નાગ્યું. ફરી લખ્યું, ફરી ફાડી નાગ્યું. આમ સુંઝવણુમાં અમે આગળ વધતાજ ગયા-વધતા જ રહ્યા.

એ તો ચોક્કસ જ છે કે કોઈ પણ શુભ કાર્ય કસોટી તો અવશ્ય માગી હવે છે પણ તે કસોટીમાં અડગ રહેલો હાર્દિક પ્રયત્ન અવશ્ય દેળ-સન્સુખ લઈ જાય છે.

પ્રેરણા :—અહિં અમને શેઠ આણુંદણુ કેડયાણુ પેલીના પ્રતિનિધિ દહધર્મી શેઠ ભગુભાઈ ચુનીલાલ સુતરીયાની ચોથ સાંપડે છે. તેઓને પણ આવો એક અંથ પ્રકટ થાય તેની મન-કામના હતી તેઓને પણ આને માટે રચનાત્મક વિચારો આવતા હતા અને ‘સમાનકીલ-વ્યસનેષુ સહ્યમ’ તેઓશ્રીએ અમને યોદાવ્યા. અમે ગયા. ખૂબખૂબ વિચારોની આપલે કરી ત્યાર પછી અમદાવાદનિવાસી અદ્વિતીય ક્રિયાવિધિજ્ઞ શ્રી ભોગીભાઈ, માણેકલાલભાઈ, મોહનભાઈ, અંદુભાઈ, કેડયાંદભાઈ આદિ સુખ્ય મુખ્ય ક્રિયા-જ્ઞાતાઓનું સંમેલન કરી આ દિશામાં અને તેટલું

शक्राग्न्यन्तकनैरुतेशावरुणः श्रीवायुवस्वैश्वरा, ईशानोऽपतिप्रभृतिष्णिभृद्देवा अमी सर्वतः ।
निघ्नन्ते दुरितानि शीघ्रमभितस्तिष्ठन्तु पूजाक्षणे, स्वस्वस्थानमनेकधा द्युतिभृतः प्रोद्यद्विकृष्टक्षयाः ॥१॥
॥ इति दिक्पालपूजा ॥

पछी नीचेना श्लोकथी ग्रहोनुं पूजन करुं—
भानुश्चन्द्रनिशाकरद्युतिकरौ भौमं बुधं निर्मलं, शान्तिं निर्विघ्नं करोति च गुरुः शक्रं करोति स्वयम् ।
षीडादूरीकृतं शनैश्चरमतं तत्कारमाराधकं, राहुं केतुसमाश्रितं च भवता पुष्पाक्षतैः पूजयेत् ॥१॥
॥ इति नवग्रहपूजा ॥

नीचेना शान्तित्रलिमंत्रथी बलिवाकुला त्रणवार मंत्री प्रतिष्ठास्थाननी दशे दिशाओमां नाम लइ लइने धूप, दीप,
वास, बलिवाकुला, फुल, अक्षत, पाणी सहित नाखवा.

शान्तित्रलिमंत्र—“ॐ नमो भगवते अर्हते शान्तिनाथस्वामिने सकलातिशेषकमहासम्पत्तिसमन्विताय, शस्याय,
त्रैलोक्यपूजिताय, च नमो नमः शान्तिदेवाय ॥

सर्वाभिरससमूह-स्वाभिकसंपूजिताय, नजिताय, । भुवनजनपालनोद्यत-तमाय, सततं नमस्तस्मै ॥

ॐ नमो भगवते सर्वदुरितौघनाशनकराय, सर्वाशिवग्रशमनाय, । दुष्टग्रहभूतपिशाच-शाकिनीनां प्रमथनाय, ॥

ॐ नमो भगवति विजये अपराजिते जयतीति जयावहे ।

सर्वसंघस्य भद्रकल्याणमङ्गलप्रददे, साधूनां शान्तिदुष्टिपुष्टिप्रदे, स्वस्तिदे, भव्यानां ऋद्धिद्विनिर्वृतिनिर्वाणजननि,
सत्त्वानामभयप्रदाननिरते, भक्तानां शुभावहे, सम्यग्दृष्टीनां धृतिरतिमतिबुद्धिप्रदानोद्यते, जिनशासननिरतानां शान्तिनतानां
च जगति जन्तूनां श्रीसम्पत्कीर्त्तयशोवर्धनि जयदेवि विजयस्व ।

સં. ૧૯૮૯ થી માંડી ૨૦૧૦ સુધીમાં-ગુડીવાડા (આંધ્ર), ગોલનગર, કંદમ્બગિરિ, સૂળી, વેરાવળ, વાદનવાડી (મારવાડ), પાલીતણા-આગમમંદિર, આહિર, સુમેરપુર, નાંદીયા (મારવાડ), વડોદરા, પાલેજ વિગેરે જગ્યાઓ—

પૂ શાસનસમ્રાટ આ. શ્રીમદ્વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મ. સા, પૂ આગમોદ્ધારક આ. શ્રીમત્સાગરાનંદ-સૂરીશ્વરજી, પૂ કવિકુલ કિરીટ આ શ્રીમદ્દાલિધસૂરીશ્વરજી, પૂ આ શ્રી પ્રતાપસૂરિજી, પૂ. ધર્મસૂરિજી, પૂ નીતિસૂરિજી, પૂ સુરેન્દ્રસૂરિજી, પૂ શાન્તિચંદ્રસૂરિજી, પૂ ભક્તિસૂરિજી, પૂ. પં. કંદયાણુવિજયજી, પૂ જિનેન્દ્રસૂરિજી, આદિ પૂ આચાર્યશ્રીઓ તથા તે તેમજ અન્ય સમુદાયના આચાર્યશ્રીઓ તથા મુનિપુંગવોના સાન્નિધ્યમાં ૧૫ થી ૨૦ અંગનશલાકા, લગભગ ૬૦ પ્રતિષ્ઠાઓ, સેંકડો અણોત્તરી તથા શાન્તસ્નાત્રો કરાવ્યાં તેમાં મુરળથી કાકાશ્રી નગીનદાસભાઈની પદ્ધતિ, પૂ. આચાર્યશ્રીઓ તથા મુનિવરોનો અનુભવ અને પોતાની શક્તિ એમ ત્રિવેણી-સંગમ થવાથી તેમનામાં ક્રિયાવિધિની જ્ઞાતતા વધુ અળકી ઉઠી છે.

છળીદાદાસની શરૂઆત :—ત્યારે હું દંદશ્રદ્ધ પૂ પ્રભુદાસભાઈની આગળ વધારવાની હાર્દિક લાગણીથી શ્રી મયશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા મહેસાણા તરફથી પશ્ચિમ ખાનદેશમાં હુતો ન્યાં પૂજ્યપાદાચાર્ય શ્રીમદ્વિજયામૃત-સૂરીશ્વરજી મ. સા. તથા તેઓશ્રીના સાહિત્યરસિક વિદ્વાન્ શિષ્યરત્ન પં. હુરન્ધરવિજયજીએ મને (છળીદાદાસને) તથા મારા સહાધ્યાયી શિવલાલભાઈને ન્યાય-વ્યાકરણ-સાહિત્યનો રસપ્રદ અભ્યાસ કરાવના સાથે આ વિષયની પણ પ્રેરણા આપી. અને એ પ્રેરણા અમલીભૂત બતાવી પીઠ ક્રિયાવિધિ જાણીસાધ ઉત્તમચંદ સરત નિવાસીએ. અને મારું પહેલું ક્રિયાવિધાન સં. ૧૯૬૬ શિરપુર (પશ્ચિમ ખાનદેશ)માં થયું. ત્યારબાદ હું સંવત ૧૯૬૮ માં શ્રી

† અમને કે અમારી લાઈનના ઘણા ભાઈઓને સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રના જો કોઈ સદ્ગુણનાવનાર હોય તેા તેમા મોટો ક્ષણો મેસાણા-શ્રી યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા અને શ્રી જૈન શ્રેયસ્કર મડળનો છે

पछी कसुंवी वत्त ढांक्रवुं. गुरुए वज्रपंजर— ‘ॐ परमेष्ठि०’ आत्मरक्षा, ‘ॐ नमो अरिहंताणं हृदये’ शुचीकरण तथा सकलीकरण, करी मुक्ताशुक्ति अथवा चक्रमुद्रा सहीत अधिवासना मंत्र खूत्र उच्च स्वरे बोलवो.

स्वागता जिनाः, ॐ नमो खीरासवलद्धीणं तथा स्वरिमंत्र एम दरेक मंत्र त्रणवार बोली प्रभुजी उपर वासक्षेप कर्या वाद् श्रावकोए सर्व विंनप्रत्ये धूप उखेववो तेमज विंन उपर ढांकेलुं वत्त दूर करवुं पछी गुरुए लत्र नजीक आवतां उंचा सादे तथा उंचा श्वासथी विंनना ललाटपर “ ह्रीं ”, वने लेचनपर “ श्रीं ”, हृदयपर “ ह्रीं ”, संधिनां स्थानोपर “ ह्रीं ” अने प्राकारपर “ ह्रीं ” एवा अक्षरो स्थापना. पछी त्यां घीनुं पात्र मूकवुं पछी नीचेनां काव्य अने मंत्रथी त्रणवार जिननुं आह्वान परमेष्ठि मुद्राथी करवुं— काव्य—

उदयति परमात्म ज्योतिरुद्योतयन् स्त्रं, विषय विनययुक्त्या ध्वस्तमोहान्धकारम् ।

शुचितरघनसारोल्लासिभिश्चन्दनौघैर्जिनपतिवरगन्धैश्चर्चयेद्भक्तिभावात् ॥ १ ॥

घातिक्षयोद्भूतविशुद्धबोधोऽयः, प्रबोधिताशेषविशेषब्रह्म ।

सुरेन्द्रनगेन्द्रनरेन्द्रवन्द्याः, समर्चयेत् श्रीजिननायकेभ्यः ॥ २ ॥

मंत्रः—“ॐ ह्रीं ह्रीं नमोऽर्हतपरमेश्वराय, चतुर्मुखपरमेष्ठिने, त्रैलोक्यगताय, अष्टदिक्कुमारीमहिताय, इन्द्रपरिपूजिताय, देवाधिदेवाय, दिव्यशरीराय, त्रैलोक्यमहिताय, अष्टमहाप्रातिहार्यधराय आगच्छ आगच्छ स्वाहा” । इति जिनाह्वानम् ।

पछी नीचेना मंत्रथी अविष्टायक देवनुं आह्वान करवुं—

સોમયંદલાઈની છાયામાં આવ્યો અને તેઓશ્રીએ તેમજ પૂજ્યપાદ શ્રમણભગવંતોએ મારા આ સંસ્કારમાં ખૂબ ખૂબ સિંચત ક્યું છે.

અંથ પ્રગટ કરવાની હિચ્છા :—જ્યાં જ્યાં અને જ્યારે જ્યારે અમે મળતા ત્યારે અમે આવો એક અંથ કાળ આદ્યો ગયો.

પ્રારંભ :—પછી અમે મળીએ છીએ નાંદીયામાં અંજનશલાકાનો એ પ્રસંગ હતો. અમારા પૂર્વના વિચાર અહિં નિર્ણયમાં પલટાય છે, ને અમે નક્કી કરીએ છીએ કે અંથ જરૂર પ્રગટ કરવો. મહેનતની પરવા નથી કરવી. અને અમે એ દિશામાં ઘડી ધીમે ઘડી ઝડપે જતા ગયા

સુંઝવણ :—નક્કી તો ક્યું. પણ શરૂઆત જ કેમ કરવી ? તેની સુંઝવણ થઈ. લખવાનું શરૂ પણ ક્યું. એ ઠીક ન લાગ્યું ને ફાડી પણ નાખ્યું. ફેરી લખ્યું, ફેરી ફાડી નાખ્યું. આમ સુંઝવણમાં અમે આગળ વધતાજ ગયા-વધતા જ રહ્યા.

એ તો ચોક્કસ જ છે કે કોઈ પણ શુભ કાર્ય કસોટી તો અવશ્ય માગી હોય છે પણ તે કસોટીમાં અડગ રહેલો હાદિક પ્રયત્ન અવશ્ય ફળ-સન્મુખ લઈ જાય છે.

પ્રેરણા :—અહિં અમને શેઠ આણંદભાઈ કદયાણી પેલીના પ્રતિનિધિ દલધર્મી શેઠ ભગુભાઈ યુનીલાલ સુતરીયાની ઓથ સાંપડે છે તેઓને પણ આવો એક અંથ પ્રકટ થાય તેની મનઃકામના હતી તેઓને પણ આને માટે રચનાત્મક વિચારો આવતા હતા અને ‘સમાનશીલ વ્યસનેષુ સત્યમ્’ તેઓશ્રીએ અમને યોદ્યાવ્યા. અમે ગયા. ખૂબખૂબ વિચારોની આપલે કરી ત્યાર પછી અમદાવાદનિવાસી અદિતીય કિયાવિદિષ શ્રી ભોગીભાઈ, માણિકલાલભાઈ, મોહનભાઈ, અંદુભાઈ, કુલાચંદભાઈ આદિ મુખ્ય મુખ્ય કિયા-જ્ઞાતાઓનું સંમેલન કરી આ દિશામાં અને તેટલું

पछी नीचेनो मंत्र भणी विंवने आरीसो देखाडवो—

“ॐ ह्रीं परमार्हच केवलज्ञानकेवलदर्शनसिद्धाजने स्थिरीभव हुं फुट् ॐ ह्रीं सर्वज्ञाय लो हलोकप्रकाशनाय नमः स्वाहा”

पछी प्रतिमाना मस्तक पर वासक्षेप करवो.

पछी “ ॐ वीरे वीरे जयवीरे सेणवीरे महावीरे जये विजये अपराजिते ॐ ह्रीं स्वाहा ”

ए मंत्रथी जमणे काने श्रीखंड, कपूर, केसर देइ पोतानो जमणो हाथ एज मंत्रपूर्वक विंवना हाथपर राखवो तेमज एज मंत्र भणी ‘चक्रमुद्रा’⁺थी प्रतिमाना सर्व अंगे स्पर्श करवो. पछी दहींतुं पात्र देखाडवुं. पछी धूप उखेववो पछी दृष्टिरक्षा, सौभाग्य अने स्थिरता माटे सौभाग्यमुद्रा, सुरभिमुद्रा, प्रवचनमुद्रा, अंजलिमुद्रा अने गरुडमुद्राओ करी नीचेना मंत्रनो त्रणवार न्यास करवो.

न्यासमंत्र :—“ॐ अवतर अवतर, सोमे सोमे, कुरु कुरु, वग्गु वग्गु, नित्रग्गु नित्रग्गु, सुमणे सोमणसे महु महुरे ॐ कविले ॐ ह्रीं कः क्षः स्वाहा” पछी वास धूप करवो.

पछी पद्ममुद्राए नीचेना मंत्रथी विंवने समवसरणमां वेसाडवा—“ॐ इदं रत्नमयभासनमलङ्कुर्वन्तु इहोपविष्टान् भव्यानवलोकयन्तु हृष्टदृष्ट्या जिनाः स्वाहा”. तेमज मंत्राक्षरसहित त्रण नवकार गणी वासक्षेप करवो. तथा ॐ ३६० करियाणानो पढो हाथपर मूकवो. त्यां चार स्त्रीओए पोंखणुं करवुं. तेज स्त्रीओना हाथे यथाशक्ति सुवर्णदान देवडाववुं.

। इति केवलज्ञानकल्याणक्रमहोत्सवः ।

+ जुओ परिशिष्ट १. चक्रमुद्रा नं. ८ १/१०, २/५, ३/१३, ४/७, ५/३, ६/६.

ॐ ३६० करियाणानुं लिष्ट जुओ परिशिष्ट २

જલદી કામ કરવાની પ્રેરણા આપવા સાથે જે કંઈ સાહિત્ય વિગેરે જોઇએ તેની ભલામણ કરી. આમ અમારું કાર્ય અહિં થી જવાનીના રંગમાં આવ્યું.

સહકાર :—ત્યારબાદ અમે વિધિઓના સાતા પૂજ્યપાદ ઉદયસૂરિજી મ. સા; પૂ નંદનસૂરિજી મ. સા; પૂ. લઘિધસૂરિજી મ. સા; પૂ. પ્રતાપસૂરિજી મ. સા; પૂ. ધર્મસૂરિજી મ. સા; પૂ. કસ્તુરસૂરિજી મ. સા; પૂ. માણેકસાગરસૂરિજી મ. સા; પૂ. રામસૂરિજી મ. સા, પૂ. વ્યંદ્રસાગરસૂરિજી મ. સા; પૂ. પુણ્યવિજી મ. સા; પૂ. કેદયાણુવિજયજી મ. સા; આદિ પૂ શ્રમણભગવંતોને તેમજ ક્રિયાવિધિન શેઠ ભોગીભાઈ, બાલુભાઈ, કુલાચંદભાઈ, કેશુભાઈ (સ્વામી), ચંદુભાઈ, જીવણુભાઈ, ચુનીભાઈ, કુંવરજીભાઈ આદિ ક્રિયાવિધિકારકોને પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ મળતાં તેઓ શ્રા તરફથી કેઈનો પ્રત મોકલીને, કેઈનો પત્રથી, કેઈનો જુદા અનુભવ-પ્રેમણથી ઉત્કટ મહુકાર મળતો ગયો. તેમ અમે પણ બને તેટલું કામ કરવાની તેવડમાં પડયા ત્યા અમને બેલગામ-નિવાસી ચતુરભાઈ નગીનદાસનો સહકાર સાંપડે છે મહારાષ્ટ્રમાં એ અમારા સહુગ્રવાસી હતા. આ ગ્રંથ સંશોધનનું કામ તેમણે સાંભળ્યું. તેઓશ્રીએ અમને તે પ્રકાશન માટે ખૂબખૂબ સિચન કર્યું. દિવસ બધ પ્રકાશનની વાત સંભારે. છુટા પડતાં પણ તેમણે તે યાદ ફરીથી આપી. આમ વાતાવરણ પેદા થતાં જ અમારામાં કૌવત આવ્યું.

આધારભૂત લીધેલા ગ્રંથો :—સંપાદન-કાર્યમાં આધારભૂત હસ્તલિખિત પ્રતિઓ ખાસ ખાસ નીચે પ્રમાણેની મળી હતી—

- ૧ પૂ. પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી જૈન શાસ્ત્ર સંગ્રહ—આત્માનંદ જૈન જ્ઞાન મંદિર, વડોદરા જે પ્રત સં. ૧૮૪૨ ના ચૈત્ર વદિ ૧૧ રાધનપુરમાં લખાયેલી છે.
- ૨ શ્રી નીતિવિજયજી શાસ્ત્ર સંગ્રહ—અમર જૈન શાળા, ખંભાત.
- ૩ શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાન શાળા—ખંભાત,

पछी सुअदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही. थोय—
 वद वदति न वाग्वादिनि, भगवति कः श्रुतसरस्वति गमेच्छुः । रङ्गतरङ्गमतिवर-तरणिस्तुभ्यं नम इतीह ॥५॥
 पछी संतिदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही. थोय—
 उन्मृष्टरिष्टदुष्ट-ग्रहगतिदुःस्वप्नदुर्निमित्तादि । सम्पादितहितसम्प-न्नामग्रहणं जयति शान्तेः ॥६॥
 पछी खित्तदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही. थोय—
 यस्याः क्षेत्र समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया । सा क्षेत्रदेवता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥७॥
 पछी सासनदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही. थोय—
 उपसर्गवल्यविलयन-निरता जिनशासनावनैकरताः ।

द्रुतमिह समीहितकृते, स्युःशासनदेवता भवताम् ॥ ८ ॥

पछी समस्तवेया० संति० सम्म० क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही थोय—
 संवेऽत्र वे गुरुगुणैघनिचे सुवैया-वृत्त्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः ।
 ते शान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः, सदृष्टयो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥ ९ ॥

पछी नवकार, नमुत्थुणं०, जावंतिचे०, जावंत० नमो० स्तवन अजितशान्ति अथवा मोरीशान्ति जय० पछी
 श्रावकोए अखंड चोखा शेर सवापांच प्रमाणनो थाल गुरु पासे मूक्यो. श्रावकोए पुष्पांजलि लइ तथा गुरुए अखंड चोखानी
 वे हाथे अंजलि लइ श्री संघ सहित उभा रही नीचे प्रमाणेनो मंगल पाठ बोली श्रावकोए पुष्पांजलि तथा गुरुए चोखा
 उछालया. मंगलपाठ—

ઉપરોક્ત યાંને સંસ્થાઓની ૭ હસ્તલિખિત પ્રતિઓ મળી હતી, પણ તેમાંની કેઇમાં સાલનો ઉલ્લેખ મળ્યો નથી તેમાંની પાંચ પ્રતિઓ જુની એટલે ૧૮૦૦ પછી લખાયેલી હોય એમ લાગે છે અને એ પ્રતિઓ નવીન છે.

૪ ક્રિયાવિધિન શ્રી ભોગીભાઈ ગુલાબચંદે તો ખાસ આ કાર્ય માટે પોતે લખાવેલી પ્રત મોકલી આભારી કર્યા છે. તેઓશ્રીની પ્રત સં. ૧૯૯૩ માં પણ બહુ સારા અક્ષરોએ લખાયેલી છે.

૫ શ્રી રોમચંદભાઈ ની એક હસ્તલિખિત સુંદર પ્રત છે જે સં. ૧૯૫૩ માં લખાયેલી છે. આ સિવાય પણ વડોદરા, છાણી, પાલેજ અને હેમોઈના ભંડારોની પ્રતો મળી પણ તે દરેકમાં ક્યારે લખાઈ તેની સાલ નોંધ નથી પણ તે બધી લગભગ પૂ. પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવજ્યજ્ઞના ભંડારની પ્રતની કેળી જેવીજ છે. ઉપર્યુક્ત સંસ્થાઓ તથા વ્યક્તિઓનો પ્રતિઓ પુરી પાડવા બદલ અમેા બંદેખર આભાર માનીએ છીએ.

તદુપરાંત જુદા જુદા સ્થાનેથી પૂ. ગુણરત્નસૂરિકૃત, તિલકાચાર્યકૃત, નિર્વાણિકલિકાકાર પાદલિપાચાર્યકૃત, જિનવદલસૂરિકૃત, કહારયાણકોશકાર, શ્રીદેવગુપ્તસૂરિકૃત, માનતૂંગસૂરિકૃત પ્રતિષ્ઠાકદપો અને તેને લગતા ગ્રંથો જોવા મળ્યા તેમજ તે સિવાય છાપેલા ગ્રંથો—

નિર્વાણિકલિકા, આચારદિનકર, વિધિમાર્ગપ્રપા, સુબોધા (ચાન્દ્રીય) સમાચારી વિગેરે ગ્રંથો અમેા જ્યાં જ્યાં અટકેલા ત્યાં દિશારૂપ બન્યાછે.

આમ આ ગ્રંથનું સંપાદન અનેક ગ્રંથો, અનેક પૂ. શ્રમણ લગવંતો તથા મુરબી ક્રિયાવિધિજ્ઞોના અનુભવોની મદદરૂપ દુલોથી દુલમાળ બન્યું છે. જેની સારા તરીકેની યશોગાથા તેમની છે. સ્પદાના રહેવા પામી હોય તે અમારી અદ્વૈપન-નૌપ દોરીની છે. માત્ર અમારી તો ભાવનાનુંજ આ મૂર્ત સ્વરૂપ છે.

આર્થિક સહકાર :—આ બધુંજ દ્રવ્ય વિના અધુરું રહે છે. સંશોધન અને પ્રકાશન દ્રવ્ય વગર અટકી પડે છે; તે જોટને સાંધી આપનાર દ્રવ્ય—સહાયકોની નોંધ લેવી એ પણ અમારૂં મુખ્ય કર્તવ્ય છે. તે શુભ નામાવલિમાં

ततः श्रुतदेवी २ शान्ति ३ अम्बा ४ क्षेत्रदेवी ५ शासनदेवी ६ समस्तवैया० ७ कायोत्सर्गः ।
या पति शासनं जैनं, सद्यः प्रत्यूहनाशिनी । स्वाऽभिप्रेतसम्बुद्धयर्थं, भूयाच्छासनदेवता ॥१॥
पुनरपि धारणोपविश्य कार्या स्मरिणा, 'स्वागता जिनाः सिद्धा' इत्यादिनेति ॥
अधिवासनाविधिरयम्-अधिवासना रात्रौ, दिवा प्रतिष्ठा प्रायसः कार्या, इतरथाऽपि कञ्चित्कालं स्थित्वा विभिन्ने
प्रतिष्ठालग्रे प्रतिष्ठा विधेया, तत्र प्रथमं शान्तिवलिः चैत्यवन्दनं प्रतिष्ठादेवतायाः कायोत्सर्गः चतुर्विंशतिस्तत्रचिन्तनं,
ततः स्तुतिदानम्—

यदधिष्ठिताः प्रतिष्ठाः, सर्वाः सर्वास्पदेषु नन्दन्ति । श्रीजिनविम्बं सा विशतु, देवता सुप्रतिष्ठमिदम् ॥१॥
शासनदेवी १ क्षेत्रदेवी २ समस्तवैया० ३, धूपमुत्क्षिप्याच्छादनमपनयेत् लग्नमये, ततो घृतभाजनमग्रे कृत्वा
सौवीरकघृतमधुशर्कराभृतरूप्यवर्तिकायां सुवर्णशलाकया प्रतिमानेनोन्मीलनं वर्णन्यासपूर्वकं, यथा—'हां ललाटे, श्रीं
नयनयोः, ङ्ही हृदये, रैं सर्वसन्धिषु, श्रौं सिंहासने विलिख्य प्राकारेण वेष्टयेत्त्रिगुणं व्योम्नि अन्ते क्रौं समालिखेत्,
प्राकारः कुम्भकेन न्यासः शिरसि अभिमन्त्रितवासदानं दक्षिणकर्णे श्रीखण्डादिचर्चित आचार्यमन्त्रन्यासः, प्रतिष्ठाम-
न्त्रेण त्रिपञ्चसप्तवाराच्च सर्वाङ्गं प्रतिष्ठां स्पृशेत् चक्रमुद्रया, सामान्ययातिं प्रति मन्त्रो यथा—“ वीरे २ जयवीरे सेणवीरे
महावीरे जये विजये जयंते अपराजिते स्वाहा ” अयं प्रतिष्ठामन्त्रः, ततो दधिभाण्डकादर्शकं दर्शनं दृष्टेऽर्धक्षूरक्षणाय
सौभाग्याय स्थैर्याय च समुद्रा मन्त्रा न्यसनीयाः, “३७अवतर २ सोमे २ कुरु २ वग्नु २” इत्यादिकं, ततः सौभाग्यमुद्रादर्शनं १,
सुरभिमुद्रा २, प्रवचनमुद्रा ३, कृताञ्जलिः ४ गरुडा पर्यन्ते पुनरप्यवमननं(प्रोक्षणे)स्त्रीभिः, इह च स्थिरप्रतिमाधः घृतव-

+ मुद्राओ माटे जुओ परिशिष्ट नं. १.

પહેલી શરૂઆત કરી પ્રોત્સાહિત કરનાર શ્રી કેઠીપોળ જૈન સંઘ (હા. વાડીલાલ કેશવલાલ) વડોદરા છે.
અગાઉથી આહુક અથવા અન્ય રીતે સહકાર આપનાર ભાગ્યશાળીઓની શુભ નામાવલિ—

રૂપિયા	રૂપિયા
૨૦૧૫	શેઠ ભગુભાઈ યુનીલાલ સુતરીયા અમદાવાદ.
	હા. શેઠ ફકીરભાઈ ભગુભાઈ
૧૫૧૫	શ્રી કેઠીપોળ જૈનસંઘ વડોદરા.
	હા. શેઠ વાડીલાલ કેશવલાલ
૧૦૧૫	શેઠ નેમચંદ લાલચંદ વડોસણ
૧૦૦૫	શ્રી જૈનસંઘ વડોસણ હા. શેઠ નેમચંદ લાલચંદ
૧૦૧૫	શેઠ નાનજી લધાભાઈ માટુંગા (પૂ. પં. શ્રીમદ્ ચંદ્રવિજયજી ગણિના શિષ્ય સુનિશ્રી કનકવિજય- જીનાં સદુપદેશથી)
૧૦૧૫	શ્રી જૈનસંઘ જ્ઞાનખાતેથી વલસાડ
	હા. શેઠ રાયચંદ હરચંદ
૧૦૦૫	શ્રી જૈનસંઘ કોલાવડા
	હા. વખારીયા મહેતલાલ ગોકળદાસ
૧૦૦૫	શેઠ હસમુખલાલ કેશવલાલ વેજલપુર

શેઠ નેમચંદ કેશરીચંદ ભાણુભાઈ બીલીમોરા
વખારીયા નાથાલાલ રતનચંદ ગવાડા
શ્રી રાવપુરા મામાની પેઠા જૈનસંઘ વડોદરા
હા. શેઠ વાડીલાલ હિમતલાલ
શ્રી સતંભતીર્થ તપગચ્છ જૈનસંઘ જ્ઞાનખાતેથી
ખંભાત
શેઠ ચતુરભાઈ નગીનદાસ બેલગામ
પૂ. આ. શ્રીમદ્વિજય ભક્તિસૂરિશ્વરજી મ. શ્રીની
સત્પ્રેરણાથી શાં. ત. પં. શ્રીમત્પ્રભાવવિજયજી
મ. શ્રી ના સદુપદેશથી
શેઠ ભુલાખીદાસ નાનચંદ ખંભાત (જેઓએ
છબીલદાસને આગળ લાવવામાં ઘણો ફાળો
નોંધાવ્યો છે)

રૂપિયા

૫૫૭ વખારીયા પોખટલાલ ગોહળદાસ કોલાવડા

૫૦૭ શ્રી વીશા નીમા પંથ વેજલપુર

હા. શેઠ નગીનદાસ વાડીલાલ

૫૫૭ શેઠ ચુનીલાલ મૂળચંદ વટાદરા (પૂજ્યપાદ

શ્રીમદ્વિજય (વિવેકચંદ્ર) દ્રસૂરીશ્વરજીના સદ્ગુપદેશથી

રૂપિયા

૫૫૭ શેઠ ભાઈલાલ ચતુરદાસ એરસદ

૫૫૭ શેઠ મોહનલાલ લલ્લુભાઈ હલોલ

૫૫૭ શેઠ ફકીરચંદ ભીખાભાઈ બીલીમોરા

૧૮૧૭

ઉપર્યુક્ત રીતે ગ્રંથ-પ્રકાશનમાં ગ્રાહક તથા અન્ય કોઈપણ રીતે સહકાર આપનાર છે તેઓનો તેમજ જેઓના નામ અગાઉથી ગ્રાહક થવા છતાં અહિં આપી શક્યા નથી તેઓનો પણ આ તકે અમેા હાર્દિક આભાર માનીએ છીએ.

॥ ૧ ॥

—: પૂર્વ ઇતિહાસ :—

વર્ષો પૂર્વેનો એ જમાનો હતા. આજથી ચાર સેઝા પૂર્વેનો એ ઇતિહાસ છે ત્યારે સંસ્કૃત સાહિત્યનો એ સુવર્ણયુગ હતો. જૈન ધર્મનો ઝળહળતો એ કાળ હતો. અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, શાન્તિસ્નાત્ર વિગેરે ઘણા વિધિ-વિધાનો થતાં હતાં. પ્રતિષ્ઠાકંદ્યો પણ ઘણાના હતા. પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિકૃત, હેમચંદ્રસૂરિકૃત; વાદિવેતાલ શ્રી શાન્તિસૂરિકૃત, તિલકાચાર્યકૃત, માનતુંગસૂરિકૃત, શુણ્વરત્નસૂરિકૃત આદિ અનેક કંદ્યો હતા. વ્યક્તિ-વિશેષતાએ દરેકમાં થોડા થોડા ફેરફાર હતા. ધીમે ધીમે આ મોટા કંદ્યોનું સ્થાન ઓછું થતું ચાલ્યું અને સુઓધા (ચાન્દ્રીય) સમાચારીમાં આવતા સંક્ષિપ્ત અંજનશલાકાવિધિનો ઉપયોગ થવા લાગ્યો.

આમ સહુ જુદા જુદા કંદ્યો પ્રમાણે વિધિ-વિધાનો કરતા હતા. આ બધાનો સમન્વય જરૂરી હોતોજ અને તે કામ કર્યું મહોપાધ્યાય શ્રીમત્સકલચંદ્રજી ગણિવરે. પૂર્વાચાર્યોની કૃતિઓનો આધાર લઈ તેઓશ્રીએ એક સળંગ

અનિષ્ઠાકેદરની ભેટ ધરી. આજ ત્રણ ત્રણ શતાબ્દી જવા છતાં પણ એ ગ્રંથ હજી પ્રચારમાં છે. અહિં જો કે સંસ્કૃત ભાષાનો નિયમ ચૂકાય છે, પરંતુ ઊર્મિને અને ભાષા નિયમનને બહુ જોઈએ અને છે. જોવી કૃતિઓ હોય તોય બહુ અદ્ય બ છે તેઓશ્રીનો આ ગ્રંથ ઊર્મિપ્રધાન અને રસપ્રદ છે.

આ ગ્રંથ કયા સમયમાં અને સ્થળમાં ગળ્યો તેની ચોક્કસ વિગત મળી આવતી નથી. પણ તેઓશ્રીની અતિપરિચિત સત્તરલેહી પૂજા માટે લોક-કહેલી કંઈક આવી છે.

સત્તરમા સૈકાનો એ સમય હતો, પૂજ્યશ્રીનું આતુર્માસ ત્યારે કપરબંજમાં હતું. ઉપાશ્રયની નજદિક એક કુંભારનું ઘર હતું. તેને ત્યાં ગદ્યોં હતો. આ ગદ્યોં રોજ નિયમિત ટાઇમે ભૂંડતાં. પૂજ્ય ગુરુવર્યે ગદ્યોંને અનુલક્ષીને એક વખત કાઉસગ્ગ કર્યો-“ ગદ્યોં ભૂંડે ત્યાં સુધીનો કાઉસગ્ગ ” સાડા ત્રણ દિવસ આ કાઉસગ્ગ રહ્યો. આ ધ્યાનમાં તેઓશ્રીએ રાગ-રાગણીમય પૂજાઓની રચના કરી જેનો આજે ઘણો પ્રચાર છે.

આ ગ્રંથ પણ આવીજ કોઈ ધ્યાનસ્થ દશામાં ગળ્યો છે એમ કેટલાક પૂજ્ય પુરૂષોનું માનવું છે.

આવા ભાવના પ્રધાન ગ્રંથનો ભાષાની દૃષ્ટિએ ફેરફાર ને શુદ્ધિ કરતાં મૂળ ભાવના જ વિકૃત બની જવા સંભવ છે; આથી અનેક વિચારો કર્યા બાદ તેમજ અનેકતા મંતવ્યો લીધા બાદ તેમની જ ભાષામાં રહેવા દીધો છે.

આ પૂજ્ય મહાત્માના સમયની સાલનો કંઈ ચોક્કસ ઉલ્લેખ મળ્યો નથી પણ સત્તરમા સૈકાના મધ્યમાં થયા હોય તેવો સંભવ છે. તેઓશ્રી અકબર પાદશાહ પ્રતિયોધક બગદશુર શ્રી હિરવિજયમુરિજના એ શિષ્ય છે. તેઓશ્રીની કૃતિઓની સામાન્ય નોંધ નીચે પ્રમાણે છે:-

કૃતિઓ

- ૧ મુગાવતી-આગ્યાન
- ૨ વાસુપૂજ્ય જિન-પુણ્યપ્રકાશ રાસ (ખંભાત)
- ૩ સત્તરલેહી પૂજા-સત્તરલેહ જિનપૂજ્યપ્રબંધ

રચના-કાલ

- સં. ૧૬૪૪
સં. ૧૬૭૧
ઉલ્લેખ નથી

૪ ખાર ભાવના

૫ સાધુ-કદપલતા-સાધુવંદના મુનિવર-સુરવેલી

૬ હીરવિજયસૂરિ-દેશના-સુરવેલી

૭ મુનિશિક્ષા સ્વાધ્યાય

૮ સકલચંદ્ર-કૃત સ્તવનો

૯ બીરબિન હુમચડી-વર્ધમાનબિનવેલી

૧૦ વીર હુંડી સ્તવન

૧૧ ગણધર-સ્તવન

ઉપર્યુક્ત કૃતિઓ ઉપરથી એમ તો નક્કી થઈ શકે છે કે—સંવત ૧૬૪૧ એ એમનો મધ્યકાલ અને સં ૧૬૬૨-૯૫ લગભગનો કાલ અંતકાળ હોવો જોઈએ

સર્જન અને સંશોધન બંને ભિન્ન છે પહેલામાં પ્રસૂતિની પીડ છે બીજામાં દાયણુની માવજત છે. ઘસારે પડેલા સર્જનનું અમે તો માત્ર સંશોધનજ કર્યું છે. આ સંશોધનમાં અમે ઘણું રખડ્યા છીએ ઘણી જૂની-નવી પ્રતો વાંચી છે, વિચારી છે, બીજા વિધાયકોનો સહકાર પણ સાધ્યો છે એ સહકાર ને સહવાસ ન હોત તો..... પણ એ કદપનાજ અસ્થાને છે.

એક મહત્વની વાત ખાસ કરી દેવાની રબ લઈએ છીએ કે.—

સંસ્કૃત ભાષામાથી પરિવર્તન પામેલ આ ગ્રંથ છે. બે ખૂંડના અભ્યાસ વિના ઉચ્ચારની અશુદ્ધિ રહે એ યનવાજોગ છે. આથી ક્રિયાવિધાયકો બે ખૂંડનો અભ્યાસ કરી લેયે એ અતિ આવશ્યક છે.

પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા વિગેરે વિધાનો મોક્ષના સાધન છે. એ સાધનો વ્યક્તિની કીર્તિનાં સાધન ન બને એની તકેદારી જરૂરી છે. જૈનશાસનના પ્રચારમા આ વિધાનોનો અગત્યનો ફાળો છે. એકજ દ્યેય માટે પ્રચાર

કરતા કાર્યકર્તાઓ એક બીજાની પદ્ધતિ તરફ સમભાવથી જોતા રહે એજ અમારી નમ્ર વિશ્વસિ છે.

આ અંથ સંપાદનમાં સુખ્યત્વે ગ્રેન્જા આપનાર શેઠ ભગુભાઈ ચુનીલાલ સુતરીયા તથા ક્રિયાવિધિસ શ્રી ભોગીભાઈ ગુલાબચાંદને

પ્રસંગે પ્રસંગે જુદી જુદી બાબતો તરફ ધ્યાન ખેંચવા તથા જરૂરી સૂચનાઓ કરતા રહી સહકાર આપવા બદલ પૂજ્યપાદ આ. શ્રીમદ્વિજયોદયસૂરિજી મ. સા. પૂ. નંદનસૂરિજી મ. સા. પૂ. લલિતસૂરિજી મ. સા. પૂ. પ્રતાપસૂરિજી મ. સા. પૂ. ધર્મસૂરજી મ. સા. આગમપ્રભાકર પૂ. પુણ્યવિજયજી મ. સા. પૂ. મહિમાપ્રભવિ મ. સા. પૂ. યશોવિજયજી મ. સા. આદિને

અભિપ્રાય આપી અંથને ગૌરવિત કરવા બદલ અભિપ્રાય આપતા દરેક પૂ. શ્રમણભગવંતો તથા સુરણી ક્રિયાવિધિજ્ઞોનો અમો આ તકે બહુબહુ આભાર માનીએ છીએ

અંતમાં અમારી ક્ષતિઓની ક્ષમા માગીએ છીએ, સંશોધનનું કામ ખરે જ વિકટ છે. જેટલી સામગ્રી ઉપલબ્ધ થઈ, તેનો સહારો લીધો છે જે સંશોધન થવું જોઈએ, તેવું નહિ પણ થયું હોય. શાસ્ત્ર-વિરુદ્ધ પણ કંઈ લખાઈ ગયું હશે. આ બધું જ બન્યું હશે. આથી વાચકોને ખાસ વિનંતિ છે કે—આ અંથ માટેનું ફેલ્ડિપણ સૂચન લાગે તો જરૂરી કરજો ફરી વખતના સુદ્રણ વખતે એની સાભાર નોંધ લેશું. એજ સૌનો આભાર.

લી૦

૧ શ્રી. સોમચાંદ હરગોવિંદદાસ છાણી.

૨ છળીલાદાસ કેશરીચંદ સંઘવી. (દાનવીર શેઠ બુલાળીદાસ નાનચ દ-સંસ્થાપિત શ્રી સ્વાદ્રાદ સંસ્કૃત પાઠશાળા અને શ્રી ભટ્ટીબાઈ જૈન શ્રાવિકા-શાળાના પ્રધાનાધ્યાપક) ખંભાત.

— विषयसूची —

विषय	पृष्ठ	विषय	पृष्ठ
प्रतिष्ठा करनार श्रावकनुं लक्षण	२	क्षेत्रपाल पूजन	२२
प्रतिष्ठा करावनार आचार्यनुं लक्षण	२	दशदिक्पाल पूजन	२३
स्नात्रना प्रकार	३	भैरव पूजन	२८
मंडपनुं स्वरूप	३	सोल विद्यादेवी पूजन	२८
भूमिशोधन	४	नवग्रह पूजन	२९
वेदिका	५	चतुर्थदिन विधि	३३
दातणआदिना मंत्रो	५	सिद्धचक्र पूजन	३६
पहेला दिवसनो विधि	६	पंचमदिन-विशस्थानक पूजन	४०
जलयानां विधान	६	पष्ठदिन-च्यवनकल्याणक विधि	४२
कुंभस्थापन विधि	१२	इंद्र-इंद्राणी स्थापन	४२
द्वितीयदिन विधि	१२	गुरु पूजन	४५
नंदावर्त पूजन	१२	च्यवन मंत्र	४६
तृतीयदिन विधि	२२	प्राणप्रतिष्ठा	४६

विषय	पृष्ठ
सप्तमदिन जन्मकल्याणक विधि	५०
शुचिकरण	५०
सकलीकरण	५०
५६ दिक्कुमारी उत्सव	५१
इंद्र-इंद्राणी महोत्सव	५५
आठमादिवसनो अठारअभिषेक विधि	५९
अठार स्नात्रनी औषधिओनी यादी	७१
नवमादिवसनो विधि	७२
लेखनशाला विधि	७२
विवाह महोत्सव	७४
दीक्षा महोत्सव	७४
दशमादिवसनो विधि	७६
केवलज्ञानकल्याणक-अंजनविधि	७६
निर्वाण कल्याणक	८३
विवनी स्थापना अने दृष्टि	८८

विषय	पृष्ठ
सकलीकरण विधि	८९
शुचिविद्या	८९
गुरुए बलि मंत्रवानो मंत्र	८९
संक्षिप्त प्रतिष्ठा विधि	८९
जिनबिंबपरिकर प्रतिष्ठा विधि	१००
कलशारोपण विधि	१०१
ध्वजारोपण विधि	१०३
ध्वजदंड-शिखर अने ध्वजानो मंत्र	१०५
ध्वजा तथा दंडजुं माय विगेरे	१०५
चोत्रीशो यंत्र	१०६
ध्वजदंड तथा कळश प्रतिष्ठाना सामाननी यादि	१०६
करियाणानी व्याख्या	१०६
परिशिष्ट पृष्ठ—	
मुद्राओ	१
जळयात्राना सामाननी यादी	८

विषय	पृष्ठ	विषय	पृष्ठ
कुंभस्थापनना सामाननी यादी	९	विवाहना	१३
नंदावर्तना "	९	प्रतिष्ठाने लगता	१४
ग्रह, दिक्पाल-अष्टमंगलना सामाननी यादी	१०	३६० करियाणानी	१५
स्तात्रना "	११	ग्रह-दिक्पाल-अष्टमंगलनी स्थापना	२२
सिद्धचक्र पूजनना "	११	ग्रहीनां उपकरणो	२३
विशस्थानक पूजनना "	११	दिक्पालोना "	२४
च्यवनकल्याणकना "	१२	कुंभस्थापन गीत	२५
जन्मकल्याणकना "	१२	" भास	२६
लेखशालाना "	१२	प्रभुपेखणांनां गीत	२७

શ્રી મંગળા

ક્રિયાવિધિના સાત્વિક રસલગાડનાર અને ત્યાગધર્મની મહત્તા સમજાવનાર

ક્રિયાવિધિ શ્રી નગીનદાસકાકીને

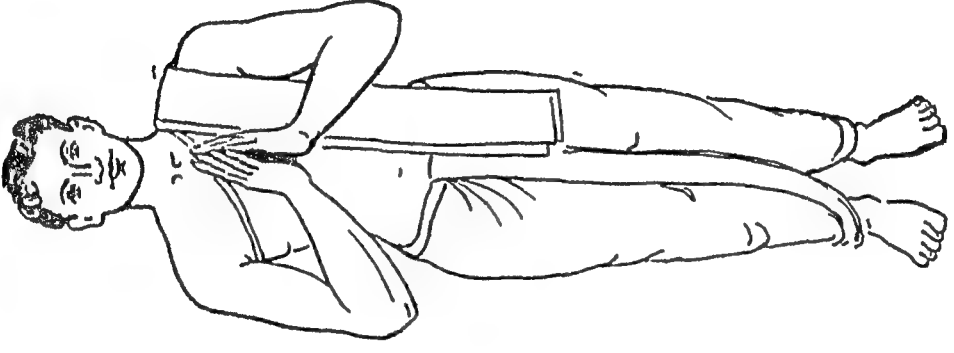
અને

વ્યવહારિક કામમાંથી ફારેગ રાખી સુક્તિપ્રથની ક્રિયાઓમાં સહાયક થનાર

શ્રી મંગળભાઈ હીરાભાઈ અને કાન્તભાઈને—

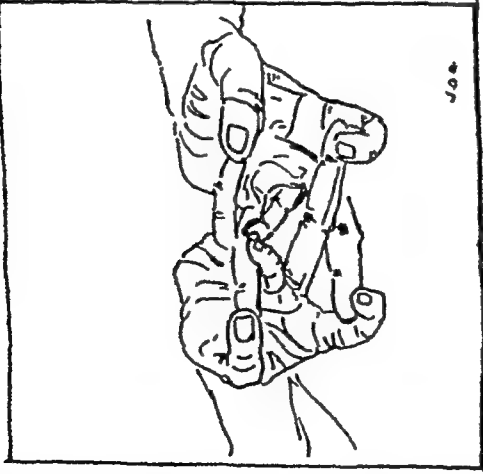
આ ગ્રંથ સમર્પણ કરી આમો ફતાર્થ થયો છીએ.

નં. ૧ જિન મુદ્રા

૧ ચતારિ અમુલાઈ, પુરઓ ડનાઈ જત્ય પચ્છિમઓ । યાયાળ ડમગો, ામા પુળ હોઢ જિણમુદા ॥

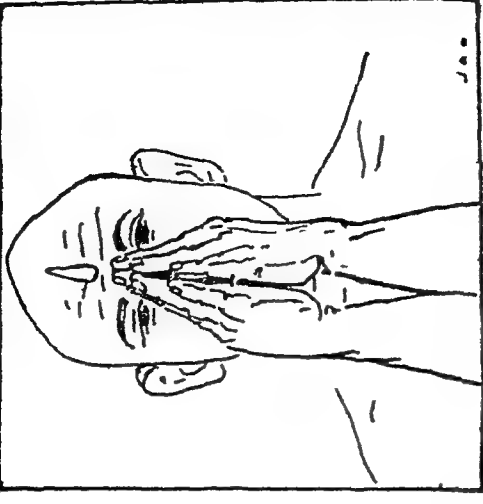
नं. २ परमेष्ठि मुद्रा

नं. ३ गरुड मुद्रा

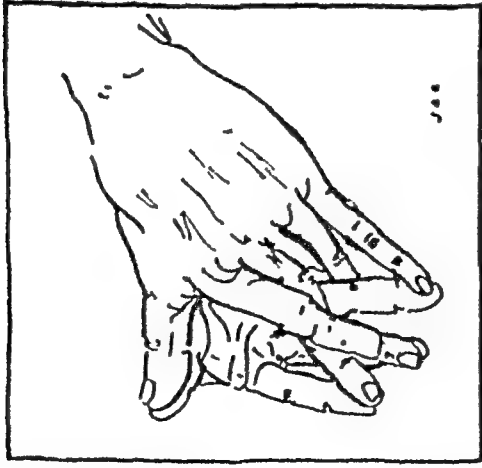

नं. ४ मुक्ताशुक्ति मुद्रा

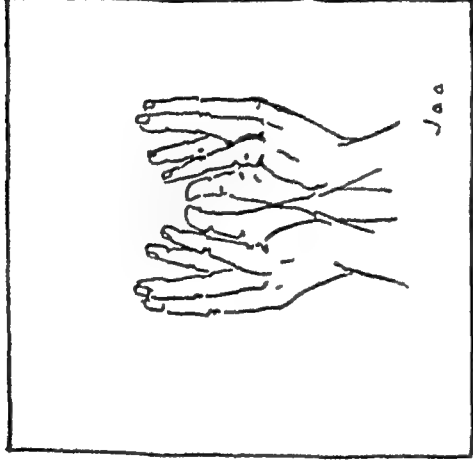

- २ उत्तानहस्तद्वयेन वेणीवन्ध विधायाङ्गुष्ठाभ्या कनिष्ठे, तर्जनीभ्या मध्यमे सगृह्य अनामिके समीकुर्यादिति परमेष्ठिमुद्रा ॥
- ३ आत्मनोऽभिमुख-दक्षिणहस्तकनिष्ठिकया वामकनिष्ठिका सगृह्याध.परावर्तितहस्ताभ्या गरुडमुद्रा ॥
- ४ मुक्ताशुक्तिमुद्रा जथ ममा दोवि गन्धिभया हृत्वा । ते पुन निलाडदेसे, लग्ना अन्ने अलगति ॥

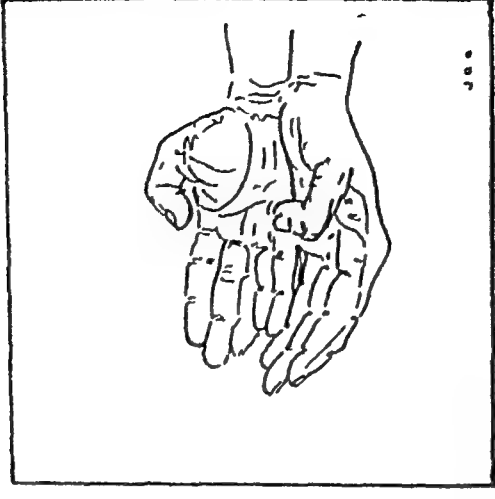
नं. ५ धेनु मुद्रा

नं. ६ पद्म मुद्रा

नं. ७ अंजली मुद्रा

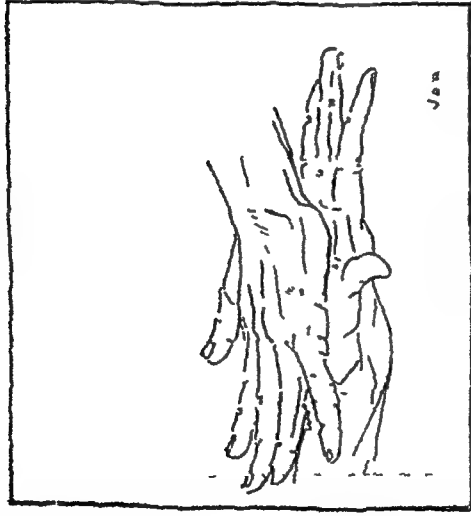

५ अन्योऽन्यग्रथिताङ्गुलीषु कनिष्ठानामेकस्यो मध्यमातर्ज्ज्योश्च सयोजनेन गोस्तनाकारो धेनुमुद्रा (धेनुमुद्रा) ॥

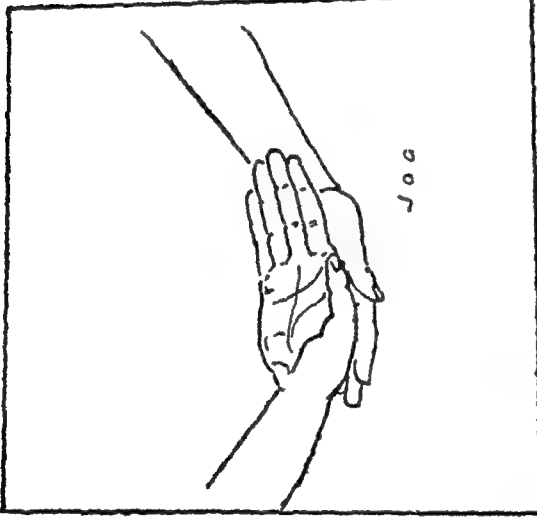
६ पद्माकारौ करो मत्वा मध्येऽङ्गुष्ठौ कर्णिककरी विन्यसेदिति पद्ममुद्रा ॥

७ उत्तानौ किञ्चिद्वितकरशालौ पणौ विवाय धारयेदिति अजलिमुद्रा ॥

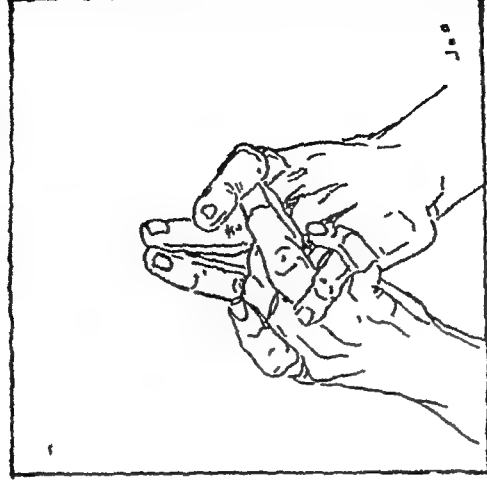
नं. ८ चक्र मुद्रा

नं. ९ आसन मुद्रा

नं. १० सोभाग्य मुद्रा

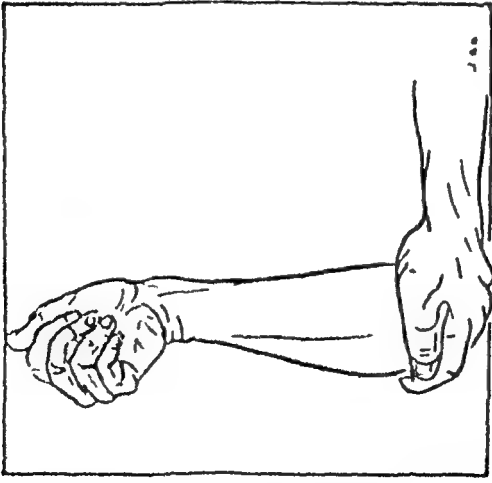

८ वामहस्ततले दक्षिणहस्तमूल निवेश्य करशाला विरलीकृत्य प्रसारयेदिति चक्रमुद्रा ॥

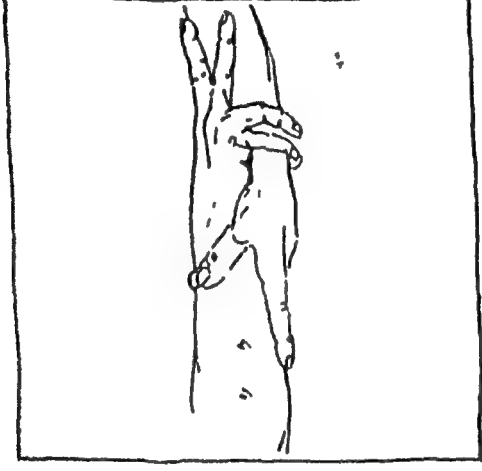
९ हस्तेल्लिकोपरि हस्तेल्लिका कार्या इति आसनमुद्रा ॥

१० परस्पराभिमुखौ प्रथिताङ्गुलिकौ करौ कृत्वा तर्जनीभ्या अनामिके गृहीत्वा मध्यमे प्रसार्य तन्मभ्याङ्गुद्वय निक्षिपेदिति सोभाग्यमुद्रा ॥

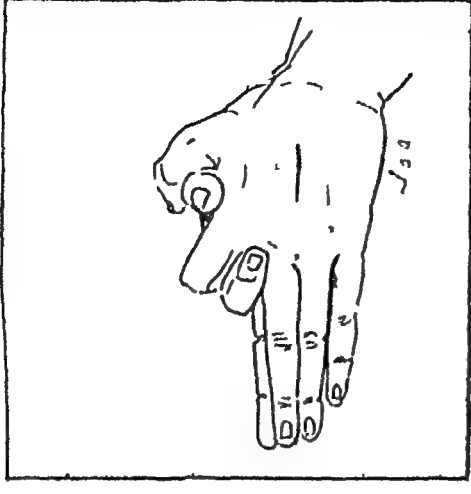
नं. ११ मुहूर्त मुद्रा

नं. १२ वज्र मुद्रा

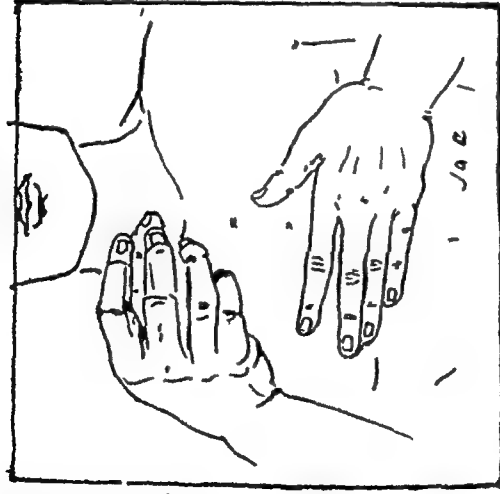

नं. १३ प्रवचन मुद्रा

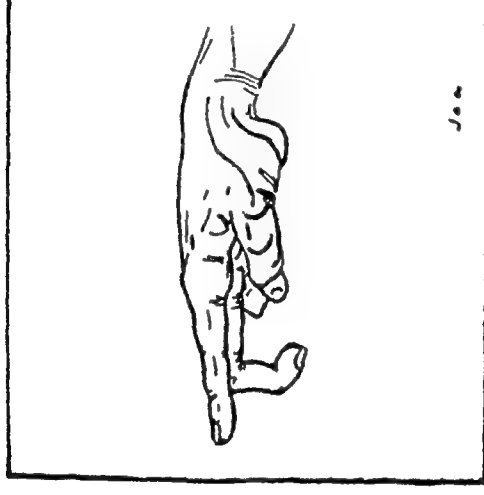

- ११ तिर्यक्कृतवामहस्तोपरि ऊर्ध्वोद्धतदक्षिणकर मुद्रमुद्रा ॥ ३
- १२ वामहस्तस्योपरि दक्षिणकर कृत्वा कनिष्ठिकाङ्गुष्ठाभ्या मणिवन्ध वेष्टयित्वा शेषाङ्गुलीना विस्फारितप्रमाणेन वज्रमुद्रा ॥
- १३ अङ्गुलीविक्र सरलीकृत्य तर्जन्यङ्गुलौ मेलयित्वा हृदयाग्रे धारयेदिति प्रवचनमुद्रा ॥

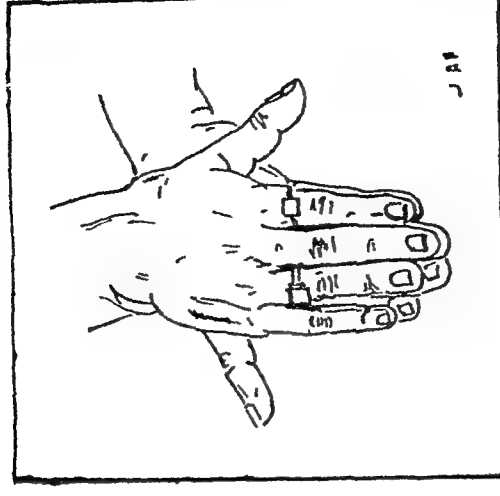
नं. १४ गणधर मुद्रा

नं. १५ अंकुश मुद्रा

नं. १६ मीन मुद्रा

१४ यत्र दक्षिणहस्तो हृदयसन्निहितो मालान्वित , वाममुज्ज्वल तिरश्चीन , सा गणधर मुद्रा ॥

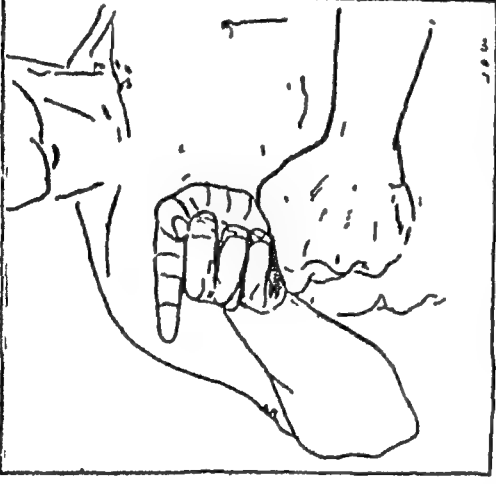
१५ दक्षिणहस्तस्य तर्जनी प्रसार्य मध्यमाया रथद्वक्त्र करणे अङ्कुशमुद्रा ॥

१६ वामहस्तपृष्ठेपरि दक्षिणहस्ततल निवेश्याङ्गुष्ठद्वयचालनेन मीनमुद्रा ॥

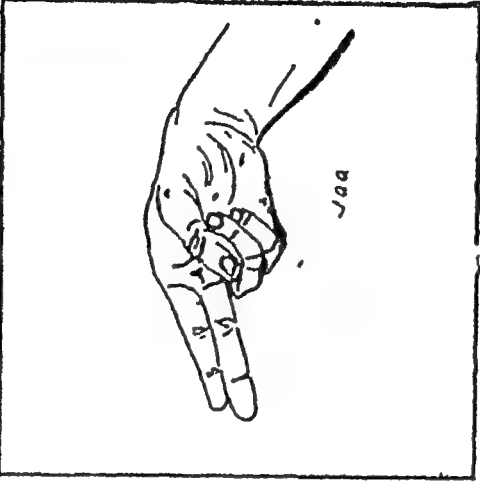
नं. १७ कूर्म मुद्रा

नं. १८ तर्जनी मुद्रा

नं. १९ अन्न मुद्रा

- १७ वामहस्तस्य मध्यमत्र्यङ्गुल्युपरि दक्षिणहस्तस्य मध्यमत्र्यङ्गुलीस्थापनेन द्वयोर्हस्तयोश्चाङ्गुष्ठकनिष्ठिकाश्चालनीया इति कूर्ममुद्रा ॥
- १८ वामऋरस्तहताङ्गुलिर्हृदयाग्रे निवेश्योपरि दक्षिणकरेण मुष्टिं बद्ध्वा तर्जनीमूर्ध्वीकुर्यादिति तर्जनीमुद्रा ॥
- १९ दक्षिणमुष्टिं बद्ध्वा तर्जनीमध्यमे प्रमास्येदिति अन्नमुद्रा ॥

जळ जात्रांना सामाननी यादी

पाटला नंग ५
कळश नंग ४
दूध तथा दही
केशरनी वाडकी
गळणु
खाली वाडकी
दोरी लोटो
बेडीयां नंग ४
घंटडी चामर
अंग लुछणां २
दर्पण धूपधाणु
छुटां फूल तथा हार
हाथ फानश

धूप अथोळ
अगरवत्ती
चोखा शेर एक
घी शेर एक
पेंडा नंग १३
बरफी नंग १३
खाजु १
लाडु नंग १५
संतरां नंग ११
दाडम नंग ११
केळां नंग १५
श्रीफळ नंग १२
लूण ने माटी

लीला ककडा नंग ४
गजीयाणीना
पाणीनो देगडो
कपूर
पाट लूछणां नंग २
आरती मंगळदीवो
वासक्षेप
बरख
पंच रत्ननी पो. न. ४
सोपारी नं. ६०
पान नंग ७०
पतासां नंग ५०
वाकला शेर ३

पाटला पूजनना ३
बाजठ ३
साकर
नाडानो दडो त्रण तारनो
सिंहासन
प्रतिमाजी
रक्तावी ४
छुटा पैसा ६४
परचुरण रु. त्रणतुं
रु. २१ रोकडा
थाळी वेलण
अत्तरनी शीशी
दिवासकीनी पेटी

कुंभ स्थापनना सामाननी यादी

कुंभ रातो	श्रीफळ नंग २	वांसना जवारा नंग ४	पंच रत्ननी पोटली ३
सुखड घसेली	डांगर शेर ३	तांवानु कोडियु नंग १	रोकडा रुपिया १३
केशर घसेलुं	डांगरना छालां शेर ३	फानस नंग २ १ मोहुं १ नानु	छुटा पैसा ७०
सोपारी नंग ५०	छाणानो भूको मण ०॥	वाढी नंग १	मौढळ मरडासींग ५
पान नंग १५	माटीनो भूको मण ०॥	गायतुं घी शेर ५	डाभ साथे वांधेला
लीली धरो	नाडानो दडो त्रण तारनो	वासक्षेप	तास्तुं लीळुं गज ०॥
फुलनी माळा तथा छटां फुल	कंकु वाटकी	सरावळा नंग ४	खाली वाडकी नंग ५

नंदावर्तना सामाननी यादी

पट	पान	श्रीफळ	रुपिया २१	कंसार
कळश १०८	सोपारी	केसर	सोपारी	करंवी
नाळचानो	वदाम	घी	वे लीला ककडा	वांट
पतासां	नैवेद्य	दूध	वे पीळा ककडा	खीर
पैसा ५०	वासक्षेप	वरधडा नंग ४	चुरमाना लाडु ७	भात
		चोखा शेर ५१	पुरी नंग ७	

नवग्रह दश दिक्पाल अष्टमंगलना सामाननी यादी

रतांजली सुखड केशर बरास कस्तुरी गोरुचंदन चुवो अगर हिंगलोक मरचककोल अंबर वासक्षेप कंडु गायचुं दूध सोनाना वरख चंपाना फूल

जाहद डमरो मोगरो जायसेवती राती करण पीळी करण जुह मचकुंद वस्त्र पीलां २ वस्त्र रातां ३ वस्त्र काळां ३ वस्त्र लीलां २ वस्त्र सफेद १४ पंचपटो वस्त्र वादळी ३ पीळी साडी

सफेद साडी धूप शेर ०॥ हाथ फानस २ बाकळा शेर ३ गोल थाणी लाडु नंग ५ ममराना लाडु नंग ५ मगनी दाळना लाडु ५ चणानीदाळना लाडु ५ कळीना लाडु ५ खाजां ३ वेवर ३ अडदनी दाळना लाडु ३ काळा तलना लाडु ५ पेडा ७ पान ५० सोपारीना ककडा

खारेकना ककडा कोपराना ककडा साकर सोपारी ६० बदाम ४० अखरोट ३५ आलु ३५ अंजीर ३५ कमर काकडी केळां १० जायफळ ३५ पतासां ३५ शेरडीना ककडा राती सोपारी १५ काळी सोपारी ५ नारंगी ५

सीताफळ ५ बीजोरा ३ जामफळ ५ श्रीफळ ७ दाडम ५ रु. २७ कमरक पैसा ५० जावंत्री दोढ रुपियाभार तज दोढ रुपियाभार लविंग १ आनी एलची १ रुपियाभार पीस्तां चारोळी चोखा शेरं ३ पाटला नंग २० रकावी २० वाडकी २०

स्नात्रना सामाननी यादी

दर्ही गायनुं शेर १	धूप, लीलांफळ	घंटडी	चामर, दर्पण	रु. ३ रोकडा
साकरना ककडा नंग १०	श्रीफळ नंग २	लूण माटी	वरख, अत्तर	छुटा पैसा ४०
चोखा शेर ३	कपूरनी गोटीओ	आरती मंगळदीवो	कळश नं. ४	नाडुं
केशर वरास	पेंडा नंग ५	थाळी वेलण	पंखा नं. २	खाली वाडकी

सिद्धचक्रपूजनना सामाननी यादी—

नाळीएर गोटा नं. १०	छुटां फुल	चोखा शे. २॥	सिद्धचक्रजीना	मांडला
पान नं. १०	केशर	वासक्षेप	माटे चोखा वि०	धान्य
फळ नं. १०	धूप	रुपिया २५	तथा रंगो.	
नैवेद्य नं. १०	दूध शेर १।	पैसा ६४		

विशस्थानकपूजनना सामाननी यादी—

नाळीएरना गोटा नं. २१	छुटां फुल	वरख	रुपिया ३५	
पान नं. २१	केशर	दूध शेर २॥	पैसा ६४	
फळ नं. २१	वरास	चोखा शे. २॥	विशस्थानकना	मांडला
नैवेद्य नं. २१	धूप	वासक्षेप	माटे चोखा तथा रंगो.	

च्यवन कल्याणकना सामाननी यादी—

पाणी भरवानो नळो नं. १, दूध मण ०॥, वासक्षेपं, इंद्र इंद्राणी माटे मुगट तथा आभरण, गुरु पूजा माटे वस्त्र (कामळ), धर्माचार्य माटे पूजननी जोड (रेशमी), चौद स्वप्न.

जन्मकल्याणकना सामाननी यादी—

चामर	८	कळथी	फुलना हार	१००	धूप	रु. ५१
दर्पण	८	राई	वेणी	१००	बरास	पैसा १०८
पंखा	८	जव	गजरा	१००	मुखडनुं तेल	
कळश	८	सरसव	केळनां घर	३	अंगलुछणां	
झारी	८	कांग	बाजोठ		रक्षा पोटली	
पुंजणी	८	अडद	मुखडनां लाकडां		रुपाना चोखा	
फानस	४	वृषभ कळश २	अरणीनुं लाकडुं		अरीठानी माळा	
शण		दूध मण १	केशर		जवनी माळा	

लेखशाळाना सामाननी यादी—

पेन	कागळ	फाउन्टनेन	पुस्तको विंगेरे	
स्लेट	हॉलडर	नोटबुक	गोळ धाणा	रु. २१

घसेली सुखड मोटो वाडको	विवाहना	सामाननी	यादी—	
मरडासींग बांभिलां मीढळ	नवग्रहनु नैवेद्य	पोंखणां	रु. ५१	वासक्षेप
मेवो	नां फळ	वाजोठ	पैसा ५१	धूप
चौरीमंडप	श्रीफळ	केसर		चोखंडो दीवडो
	जवारासहित वरघाडां	वराश		लालकपडुं (कसुंबो)
छडी,	रज्या-भिषेकना	सामाननी	यादी—	
	चामर, छत्र,	तिलक करनार कुमारिका,	मेड. रु. ५१	
रेशमी वस्त्र,	दीक्षाकल्याणकना	सामाननी	यादी—	
	सुखड, केसर,	जलनो कलश,	धूप,	फुल.
केवल	तथा मोक्षकल्याणकना	सामाननी	यादी—	
रु. ५१	दहिंनु पात्र	सोनानी वाडकी } अंजनमाटे	घी	
केसर	सोनामहोर	सोनानी सळी	प्रवाल	
धूप	नवांगी सुवर्ण पूजन	सुरमो	मध	
सुखड	वली वाकुला	वरस	(साकरनी चासणी)	
वासक्षेप	चोखा शे. ११।	कस्तूरी	३६० करियाणानो पडो	
फुल	(गाथा भणी उछाळवा)	मोती	पोंखणां	
घीनुं पात्र				

प्रतिष्ठाने लगता सामाननी यादी—

न्हवणयोग्य नाना कलश	८
पाणी राखवाना घडा	९
कुंडी	२
नंदावर्तयोग्य वरघडा	४
पोंखणानेलगता घडा	४
शरावलां	३२
सातधान्यना वलययोग्य कुंडां	८
नंदावर्तयोग्य सेवनना पाटला	२
दशीवालां वस्त्र कोरां अखंड	४
(१ नंदावर्तयोग्य २ बिंबप्रतिष्ठायोग्य ३ गुरुयोग्य ४ नंदावर्त लेखकने)	
कलश सोनानो	१
" रुपाना	८
थाल सोनानो	१

अर्ध्ययोग्य सोनानी रकाबी	१
सोनानां कंक्रण	५
सोनानी वींटी	५
रुपानी वाटकी	२
सोनानुं कचोळं	१
सोनानी सळी	१

राता रंगनो सुरमो, साकर, बरास,
कस्तूरी, मोती, गुंगीयो, चूनी, सोनुं,
रुपुं, अने घी मेळवी अंजन बनावुं.
प्रियगु कपूर गोरुचंद-हथेलीमां मूकवां
पंचरतननी पोटलीओ - बिंबनी आंग-
लीए बांधवा - बिम्ब होय तेटली.

आरीसो १
माइसाडी-कुसुंभी वस्त्र १

मोंढल
मरडाशींग
जवनी माला
अरीठानी माला
{ धोला सरसव
लोखंड अछेदित

रक्षा पोटली

पुंखणां:-त्राक

सुरसव
दहीं
अक्षत
घी
डाम
अर्ध्य राखवानुं वासण
नाडाछडी

पुंखणां:-त्राक
धोंसरु
मुसल
रवैयो
तीर
इंडीपोंडी
शरावसंपुट

पोखनार स्त्री तथा मोड
दङ्गांग धूप शेर ०॥
गंगाजु पाणी, दरेक जातनां फुल
समूल डाम, अखंड चोखाना थाल २
गंगानी रेती वंट २
" माटी छत्र ३

पहेलो बलि—लाडु मगना ५, लाडु तलना ५, लाडु चणाना ५, लाडु थुलीना ५ (एम लाडु २५)
बीजा वलीदान माटे—शणनां बीज, कूर, दही, खीर, बडां, लाडवा.
बीजा वली माटे सातधान—शाली, कलथी, मसुर, जव, कांग, अडद, सरसव.
बीजा वली माटे-फल—नालीपर, सोपारी, खारेक, द्राक्ष, बदाम, अखरोट, पिस्तां, साकर, चोला.
फलोरी, दाडम, जामफल, बीजोरां, केरी, केलां, रायण, नारंगी.
टोपरां, सर्वजातनी सुखडी | एरीते त्रण प्रकारना वली वाकुल धूप माटे अगर, अगरवत्ती
वीनो वाटको १ | प्रतिष्ठा वखते राखवा नानी ध्वजा २४
दहीनो १ | अंदर श्रीफल नाखेलो शेर ५ नो लाडु मोटा ध्वज २
दूधनो १ | सोनानां फुल १०८, रूपानां फुल १०८ पंचवर्णी इंद्रध्वज १

समुद्रफणिण
कुआ नदी सरोवर }
चाव वि. १०८
जलाशयोनां पाणी
३६० करीयाणानो पडो १ दीवी ४
लोटा २ वाजिंत्र

चामर ८
आरीसा ८
वीक्षणा ८
कलश ८
दीवी ४
वाजिंत्र

बोलो वासक्षेप
पीलो "
केसर, कपूर, कस्तुरी
लगाडिलां चोरीनां
वासण ३२
सुखड वसेली जाडी

सुवाली
लाडु
मांडा
खीर
लापसी

— ३६० करीयाणानी यादि —

सदनादिगणः—

सदनफल

मधुयथी

तुम्बी

निम्ब

महानिम्ब

बिम्बी

इन्द्रवारुणी

स्थूलेन्द्रवारुणी

कर्कटी

कुटज

इन्द्रयव

मूवा

देवदाली

विडङ्गफल

वेतस

निचुल

चित्रक

दन्ती

उन्दरकर्णी

कोशातकी

राजकोशातकी

करञ्ज

चिरविह्व

पिप्पली

पिप्पलीमूल

सैन्धव

सौवर्चल

कृष्णसौवर्चल

विडलवण

पात्रयलवण

समुद्रलवण

यवक्षार

रोमक

स्वर्जिका

वचा

एला

क्षुद्रैला

बृहदैला

त्रुटि

महात्रुटी

सर्पप

आसुरी

कृष्णसर्पप

कुम्भादिगणः—

त्रिवीज

मालविनी

त्रिफला

स्तुही

शङ्खपुष्पी

नीलिनी

रोध्र

बृहद्रोध्र

कृतमाल

काम्पिल्लक

स्वर्णक्षीरी

कुष्ठादिगणः—

कुष्ठ

विल्व

काश्मरी

अरणी

अरणिक्का

पाटला

कुबेराक्षी

सेनाक

कण्टकारिका

क्षुद्रकण्टकारिका

शालिपर्णी

पृश्निपर्णी

गोक्षारु

देवदारु

रास्ता

यव

शतपुष्पी

कुलत्थ माक्षिक पौक्षिक क्षौद्र सित्युक्त शर्करा वेष्टादिगणः—
अपामार्ग त्रिकटु नागकेशर त्वक् पत्र हरिद्रा राल दारुहरिद्रा श्रीखण्ड

शोभाञ्जन रक्तशोभाञ्जन मधुशोभाञ्जन मधूक रसाञ्जन हिङ्गुपत्री भद्रदार्वादिगणः—
तगर बला अतिबला दूर्वादिगणः—
दूर्वा श्वेतदूर्वा गण्डदूर्वा जवासक दुरालभा

वासा कपिकच्छ क्षुद्रा शतावरी गुञ्जा श्वेतगुञ्जा प्रियङ्गु पद्म पुष्कर नीलोत्पल सौगन्धिक कुमुद शालूक वितुन्नक जीवन्त्यादिगणः—
जीवन्ती

काकोली क्षीरकाकोली मेद महामेद मुद्गपर्णी मापपर्णी कषभक जीवक मधुयष्टी विदार्यादिगणः—
विदारी क्षीरविदारी एरण्ड रक्तैरण्ड वृश्चिकाली पुनर्नवा

श्वेतपुनर्नवा नागबला गांगेरुकी सहदेवी कृष्णसारिवा हंसपदी दाढ्यादिगणः—
उशीर लामञ्जक चन्दन रक्तचन्दन कालेयक परूषक पद्मकादिगणः—
पद्मक पुण्डरीक

बुद्धि तुकाक्षीरी सिद्धि कर्कटाशुद्धी गुहूची परूषादिगणः—
 द्राक्षा कटुफल कतक राजादन दाडिम शाक अंजनादिगणः—
 अञ्जन सौवीर मांसी गन्धमांसी

पटोल्यादिगणः—
 कडका पाठा गुहूच्यादिगणः—
 धान्यक आरवधादिगणः—
 काकमाची ग्रन्थिल किराततिक्त शैलेय सहचर सप्तपर्ण कारवेल्ली बदरी अशानादिगणः—
 बीजक तिनस

भूज अर्जुन खदिर कदर मेपशुंगी धव सिंसिया ताल अगर पलाश शाल क्रमुक अजकर्ण अश्वकर्ण वरुणादिगणः—
 वरुण मोराट

अजशुंगी अरुक्कर रूषकादिगणः—
 रूषक तुत्य हिंशु कासीस पुष्पकासीस शिलाजतु वेष्टंतरादिगणः—
 वेष्टंतर बृकस्थल पापाणभेद इर्कटा कास इक्षु नल

दर्भ शितवार मर्क पिप्पली सुवर्चला इन्दीवर रोध्रादिगणः—
 जिगिणी सरल कदली अशोक एलवालुक सल्लकी अर्कादिगणः—
 अर्क अलर्क विशल्या

भारंगी
ज्योतिष्मती
कटभी
श्वेतकटभी
इंगुदी
सुरस दिगणः—
सुरसा
श्वेतसुरसा
फणिज्जक
कृष्णकुवेर
कुवेर
महवक
अजकणीं
ध्रुवक
कापित्थपत्री
नदीकान्त
काकमाची

आवसु
केशसुष्टि
भूतृण
निर्गुडी
सुष्ककादिगणः—
सुष्कक
वत्सकादिगणः—
अतिविपा
जीरक
उपकुंचिका
कृष्णजीरक
अजमो
अजमोद
चन्य
प्रियंगवादिगणः—
पुष्करपत्री
मंजिष्ठा

शाल्मलि
मोचरस
मुनन्दा
धातकी
सुस्तादिगणः—
अंबुष्ठा
नंदी
कच्छुरा
अंबुष्ठादिगण
भल्लातक
न्यग्रोधादिगणः—
वट
पिप्पल
उदुंबर
जंबू
राजजंबू
काकजंबू

कपीतन
आम्र
पियाल
तिंदुक
एलादिगणः—
तुरष्क
वालक
नेत्रवालक
अधःपुष्पी
क्षेमक
त्वचा
तमालपत्र
शोथेयक
नख
श्रीवेष्ट
कून्दुरुक
कुंकुम

गुग्गुलु
श्यामादिगणः—
सातला
वृषगंधा
पीलु
त्रायमाण
खटी
सोमराजी
श्रावणी
महाश्रावणी
शमी
मंडूकपत्री
हपुपा
काकनाशा
काकजंवा
पर्पटक
विषचारी

खर्जूर वीजपूर नारिंग जंभीर नींबुक आम्नातक पालेवत मदनफल आरुक वीर झुरंटक अक्षोट चांगीरी आम्लका करीर काकंडी वास्तुक

राजहंस पुष्करमूल अन्नमन्तक कोविदार रोहितक वंश वेणु अंकोल्ल कौडिय फलयु श्लेष्मातक तित्तिडीक अम्लवेतस कपित्थ केशाग्र नालिकेर सचल्लिंद

कुसुम लाक्षा लांगली मिश्रया गंडरीक काकसी वरुणा मूलक तदुलीयक द्रोणपुष्पी तामलकी ब्राह्मी ब्रह्मजीरी अरिष्ट पुत्रजीव सहदेवी

कूष्मांडक महातुंबी चिर्मटी कटुचिर्मटी शुनिकर्ण अहिमार विष्णुकान्ता क्षीरिणी सर्पाक्षी नकुली गृद्धनखी अहिंसी कर्दमपुष्पी करवीर रक्तकरवीर धत्तूरक

यवानी शतपुष्पा लशुन पलांडु वाराही मांसरोहिणी कुलत्थिका जतुका पुष्पांजन वृद्धदारु चालमुट वंध्याकर्कोटकी त्रिपत्रिका शंखपुष्पी अश्वत्थुर बंधन

पिंडीतक
स्वर्णक्षीरी
सिंदुवार
अश्वगंधा
मदयंती
भृंगराज
गिरिप
अगस्ति
नली
मन्दारक
हिताली
मोहिनी
गोधापदी
महात्रयामा
देवगंधा
विटिका
दुर्गधिलिका

आघाटक
स्वर्णपुष्पी
लक्ष्मणा
वज्रशूल
पलंकपा
दधिपुष्पी
कूर्कुटपाद
गोजिह्वा
तुनहिका
कस्तूरी
कपूर
जातिपत्री
जातिफल
कक्कोलक
लवंग
नदी
दमनक

मुरा
कर्चूर
तुवरु
मालती
मल्लिका
गृथिका
सुवर्णगृथिका
वासंती
चंपक
वकुल
तिलक
अतिमुक्तक
कुमारी
तरणी
कंद
अट्टहास
अतसी

कोरंटक
सुवंधा
हरिताल
हिंगुल
मनःशिला
गंधक
गैरिक
खटिका
पारद
सौराष्ट्री
गोरोचन
तुवरी
विटमाक्षिक
अम्रक
वाताम
दांति
कारवेल

कौशी
मुंडी
महामुंडी
पुपुनाड
बोल
सिंदूर
शंखप्रस्तरी
रोध्र
गंगाटक
कांपिल्लि
हंसपदी
करमंद
छुनीरा
घुनीरा
सेसकी
चोअ

ग्रहोनी स्थापना :

भगवानने जमणे पडखे स्थापवा

ॐ नमो बुधाय ४	ॐ नमः शुक्राय ६	ॐ नमः सोमाय २
ॐ नमो गुरवे ५	ॐ नमः सूर्याय १	ॐ नमो भोमाय ३
ॐ नमः केतवे ९	ॐ नमः शनैश्चराय ७	ॐ नमो राहवे ८

अष्टमंगल स्थापना

स्वास्तिक १	श्रीवत्स २	कुम्भ ३	भद्रासन ४
नंदावर्त ५	वर्धमान ६	दर्पण ७	मत्स्ययुग्म ८

भगवाननी सन्मुख आलेखवां.

परिशिष्ट नं. ३

दिक्पालो भगवानने डावे पडखे स्थापवा

ॐ ईशानाय नमः ८ ईशानकूपे	ॐ इंद्राय नमः १ पूर्वे	ॐ आग्नेयाय नमः २ अग्निक्ूपे
ॐ कुबेराय नमः ७ उत्तरदिशि	ॐ ब्रह्मणे नमः ऊर्ध्वे ९ ॐ नागाय नमः अधः १०	ॐ यमाय नमः ३ दक्षिणादिशि
ॐ वायवेयाय नमः वायुकूपे ६	ॐ वरुणाय नमः ५ पश्चिमे	ॐ नैर्ऋतये नमः ४ नैर्ऋतकूपे

ग्रहोनी स्थापनानो आकार तथा उपकरण :—

नंवर	ग्रहनाम	आकार	आलेख	दिशा	गोठवण	कापड	लाडु	फुल
१	सूर्य	मंडलाकार	रतांजली	पूर्वसन्मुख	मध्यमां	लाल	घडंनादळनी	लालकणेर
२	चंद्र	चोरस	सुखड	पश्चिमसन्मुख	अधिकूणे	धोलुं	ममरानो	चंद्रविकाशी
३	मंगल	त्रिकोण	रतांजली	उत्तरसन्मुख	दक्षिणदिशामां	लाल	गोलधाणीनी	कुमुद वा मोगरो
४	बुध	त्राणाकार	सुखड, केसर	दक्षिणसन्मुख	ईशानकूणे	लीलुं	मगनो	जासुद
५	गुरु	पाटीनाआकारे	गोरुचंदन	उत्तरसन्मुख	उत्तरदिशामां	पीलुं	चणानी दालनो	जुड वा चमेली
६	शुक्र	पंचखुण	सुखड	पूर्वसन्मुख	पूर्वदिशामां	सफेद	पीसेला चोखानो	चंपो
७	शनि	धनुयाकार	कस्तुरी, चुवो	पश्चिमसन्मुख	पश्चिमदिशामां	गलीरंगजेवुं	अडद मगनो साथे	सेवंत्रानां
८	राहु	सूर्पाकार	कस्तुरी, चुवो	दक्षिणसन्मुख	नैऋत्यकूणे	काळुं	अडदो	चावळनां
९	केतु	ध्वजाकार	यक्षकर्दम	दक्षिणसन्मुख	वायव्यकूणे	छोट	अडद-मग-चणा-	मचकुंद
							ममरानो साथे	पंचरंगी

सूचना :—नवेय ग्रहो माटे-अधेलां, सोपारी, अक्षत, चंदन, धूप, अने दक्षिणा ए नव नव लेवां.

नाम	आलेखन	पूजन	फुल	फल	वस्त्र	नैवेद्य	द्रव्यादि
इन्द्र	गोरुचंदन	केसर	चंपो	जामफळ	पीछं	मोतीचूर	अक्षत, पान
अग्नि	रतांजली	"	जासुद	राती सोपारी	रातुं	चुरमानो	सोपारी
यम	कस्तुरी, चुओ	कंकु	मरवो	काळी सोपारी	काळं	अडदनो	तांबा नाणु
नैर्ऋत	कस्तुरी	चुओ, सुखड	मालती	दाडम	उडु	तलनो	"
वरुण	कस्तुरी, चुओ	"	बोलसीरी	दाडम	आसमानी	मगनो	"
वायु	सुखड, केसर	कस्तुरी	बोलसीरी				
	कस्तुरी	वासुचुओ	दमणो				
कुबेर	सुखड, वरास	सुखड, वरास	दमणो, चंपक	नारंगी, केळां	नीछं	मगनो	"
ईशान	सुखड	सुखड	जुई, सेवत्रा	बीजोरुं	श्वेत	घेवर	"
ब्रह्म	सुखड, कर्पूर	"	कुमुद	सेलडी	"	घेसींदळ	"
नाग	सुखड, दूध	"	सेवत्रा	बीजोरुं	"	घेवर	"
			मोगरो	उजळी बदाम	"	पेंडा	"

ધણુ વિધ દીજે રે, ઠવણા પૂરણુ કલશની, જિમ કિરિયા સીઝેરે, નિવિંધને દિન દશની આંકનીં	૧
નીલોંછન ઘટ રાતે વરણુ પાક શુદ્ધ તે લીજે, તેહુની પર આઠે મંગલ ફેરતા ચિત્ર લખી જે.	૨
તેની કંઠે કાલ સમૂહો, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ સ ગાતે, ગેવાસૂત્રે ગુંથી બાધે, વિધિકારક વિધિ સાથે.	૩
મંત્ર સહિત સ્વસ્તિક કુંકુંમનો, તેની મધ્યે દીજે, પંચ રત્ન પૂળી વળી રૂપક, સમચતુરંસ ઠવીજે.	૪
અષ્ટોત્તરશત કૂંપક જલશયુ, મહોચ્છવનુ જલ લેહો, વધ'માનસૂરીશ્ચર ભાજે, તીરથ જલ બહુ મેલો.	૫
તે જલ લઈ સૌભાગ્યવંતી, નવપદ્મ મંત્ર સંભારે, થીર સાસે કુલક કરી જલને, પૂરે અક્ષય ધારે.	૬
પીતામ્બર શુકળહુમ્લ લાકી, કુલમાળા પહેરાઈ, તેહુની ઉપર શ્રીફળ થાપો, મંગલ ગીત ગવાઈ.	૭
સુદંર શાલિનો સાથીયો પૂરી, થાપો ઘટ શુભ દિવસે, ચાર શરાવલાં જવારા ફેરા, કરો સ્વસ્તિકચક્ર વિદિશે.	૮
જિનપડિમાને જમણુ પાસે, હીપકયુત ઘટ ધરીઓ. કુંભચક્ર નક્ષત્ર મેળવીઓ, તો સવિ અશુભને હુરીયે.	૯
સ્નાન આષ્ટોત્તરી બિંબપ્રવેશે બિંબ પ્રતિષ્ઠા હોવે, ઐ કરણીમાં મંગલરૂપે, કુંભથાપન ધુરે જોવે.	૧૦
હીપક અખંડ ને ધૂપ ત્રિકાલે, સાતે સ્મરણુ ગણીઓ, હિંસક જીવને સ્ત્રી રુતુવ તી, તસ દૃષ્ટિ અવગણીઓ.	૧૧
મહિલ વીર નેમિસરરાબુલ, નાસ સ્તવન નવિ ભાણીઓ, ઉપસર્ગાદિક ભાવના ટાલી, મંગલ ગીતને ગણીઓ.	૧૨
નરનારીને ઉલ્લસિત ભાવે, ત ગોલાદિક દીજે, તે દિનથી માડીને દશ દિન, લઘુસ્નાન નિત દીજે.	૧૩
પુશાલચંદ હુરજે દીધી પહેલે, દિન ઐ કરીઓ કરણી, વિધિજોગે કરી કરીને વરીઓ, ર ગે જિમ શિવ ધરણી.	

ઢાલ—શ્રુતદેવી ચરણે નમી રે, માંશું આવિયલ ઢાણુ; ગિંથ પ્રતિષ્ઠા મહોચ્છવે રે, મંગલકોડ કલ્યાણુ. ૧
મંગલ પ્રથમ કરતાં હુએ, મંગલ સંધને સોય; મંગલ જિનવર ગિંથને રે, મંગલ ચૈત્યને હોય. મંં ૨
મંગલ તીર્થ સિદ્ધાયલે રે, મંગલ શ્રી ગિરનાર, મંગલ આણુ અણપદે રે, સમેતશિખર જયકાર. મંં ૩
દ્રવ્ય મંગલ કુંભ સ્થાપના રે, ભાવ મંગલ પરિણામ; કરતાં તે રહેજે સંપદા રે, સીજે મનમંછિત-કામ. મંં ૪
પંચ કલ્યાણુક જિનતાણું રે, કરણી પંચ પ્રકાર; દેવ દેવી શ્રાવકતાણી રે, કરો સકલ અમતાર. મંં ૫
ચાર નિર્ણયે જિનવર કહ્યા રે, જિનતાણું પંચકલ્યાણુ; ચયવન જન્મ દીક્ષા લહી રે, કેવલ મુક્તિ નિદાન. મંં ૬
ઉત્તમ કલ શ્રાવક તણે રે, ઉત્તમ કરણી એહ; લક્ષ્મી લાહિ લીળજો રે, વાધે જિમ ધર્મ રનેહ. મંં ૭

ઢાલ ૧ (વાલમ વેલા રે આવજો એં દેશી)

સુચિત અંગ પાવન કરી, કરીએ તિલક પ્રભાવ રે; મહા મંગલ શુભ કારણે, મુરત શુભ ઠરાવ રે—મંગલ કલશની થાપના ૧
અથ મંગલ દેવ રચે, તેહના કુંભ કહેવાય રે; સુંદર અંગ મનોહર, એહવે કુંભ કરાય હો. મંં ૨
સોળ શણુગાર સળ કરી, ધરીએ શિયલ શું રંગ રે; પહેરણુ સમકિત ચુંદરી, હરખતણો ઉચ્છરંગ રે. મંં ૩
નિર્મલ કુંભ જળે ભરી, ઉપર શ્રીકૃળ ઢોક રે; ચંદન કુસુમને શાલશું, પ્રગટે મંગલ ચોક રે. મંં ૪
કુસુમ સ્વસ્તિક ચિહ્ન દિશે, એણીપરે કુંભ યનાય રે; ગીતગાનવાજિત્ર શું થાપો, જિમ મંગલિક બહુ થાય રે. મંં ૫
સ્વસ્તિક શુભ પુરી કરી, જિનવર દાહિણ અંગ રે; ધૂપ દીપ ગહુંદી કરો, ત્રણ ટંક શુભ રંગ રે. મંં ૬

પ્રથમ પ્રતિષ્ઠા ભરતે કરી, મંઘ સાથ પરિવાર રે; સેત્રુંજે સુરત રતનને, નીરળતાં લહે ભવપાર રે. મં ૦ ૭
 મં પ્રતિ બિંબ ભરાવીયા, સવા કોડ ઉદાર રે, ધવલિ ઉપર સોડામણા, ધાતુ પંચાલુ હુબાર રે મં ૦ ૮
 થાપના થાપણુ કારણે, મંગલ કલશ આરાધ રે; દ્રવ્ય મંગલથી સંપન્ને, ભાવ મંગલ પ્રસિદ્ધ રે. મં ૦ ૯
 રનાત્ર અઘૂર્ધ ત્રિકરણે, બિંબ પ્રવેશ મંડાણુ રે, દાસ દુલ્હિભને આપણે, મંગલ કોડ કલ્યાણુ રે. મં ૦ ૧૦
 કેલશ—સુકૃત કારણુ હુંબ નિવારણુ મંગલકલશની થાપના, મનસોહન પ્રભુ પાસ એ હુઈ, મૂલ સમકિત વાસના;
 સંવત (૧૮૪૧) અઢાર એકતાલે વરસે, ઉત્તમ ગુરુ નિવાસના, દુલ્હિભ નરભવ સદલ કીધો, મંગલ કલશની થાપના. ૧

પ્રભુ પોંખણાંનાં ગીતો

(ભરત નૃપ ભાવ શું એ...એ રાગ)

શ્રી જિનરાજને પોંખવા એ, આવે આવે સૈયરનો સાથ, જિણુંદને પોંખવાએ ગાવે ગાવે સોહાગણુ નાર જિણુંં એ ટેક. ૧
 ધવળ પૂજન અભિષેકમા એ, કરો સામઘ્યામા સાર જિં વત્રી વરઘોડામા સાર જિં ૧
 ધડી પિંડી ધૂસરને મૂસલ એ, રવૈયા સંપુટ કરાય જિં મ ગલદ્રવ્ય કરે પુંખણોએ, સંઘને મંગળ થાય. જિં ૨
 પૂર્વે ધન્દ્રાણીએ પોંખવા એ, વિધિ વિનય એક તાર જિં હેતુ ગુરુ ગમ ધારીએ એ, ટાળવા કર્મ સંભાર. જિં ૩
 કુંકુમ અક્ષત વધાવીયાએ, મોતીએ તે મોડ ધરાય જિં સુંદરી શિર ધરી ઘાટડીએ, લણી લણી પ્રણમે પાય જિં ૪
 કરણી એ ભરણી પુન્યનીએ, મત્રી મત્રી વનિતા વૃદ જિં કરશે તરશે અનુક્રમે એ, એમ કહે ખીમચંદ જિં ૫

ગીત ૨

જીરે ધંદ્રાણી પૂછે વેવાણોને રે, જીરે શી કરી કરણી તમે એહ; પ્રભુને કેમ પોંખીયા એ. ૧
 જીરે અમે તેમાં સમજ્યા નહી રે, જીરે કારણુ દાખવો તેહ; પ્રભુને કેમ પોંખીયા એ.

૨
 ૩
 ૪
 ૫
 ૬
 ૭

૧
 ૨
 ૩
 ૪
 ૫
 ૬
 ૭

લગ્નનાં ગીત ૧

આને આનંદ છે અપાર રે.....સાજનીયા લોકો
 વરઘોડા મારા મહાવીરનો સાં ત્રિશલાના હુયા કેરા હીરનો સાં
 માંડવડે સાજનીયા છે મહાલીયા સાં ઈદ્ર ઈદ્રાણી આવ્યાં સાથમાં સાં
 એવી તે કરણી પરભવ શી કરી સાં પોંચ્યા તેં પ્રભુજી પ્રેમ કરી સાં
 પુન્યેથી પોંખું છું ભગવંતને સાં પહેલા મંગળે મોતી વેરીયાં સાં

અપરંપાર રે.....સાજનીયા લોકો
 માંડવડે કહલી મંડપ ધાલીયા સાં
 વેવાણને પૂછે વાતવાતમાં સાં
 પરભવ સેવ્યાતા સાધુ સંતને સાં
 યીજા મંગળે રત્નો ઢાળીયાં સાં

— शुद्धिपत्रक —

पृष्ठ	पङ्क्ति	शुद्ध
६	१३	अशुद्ध
८	५	सकलार्थ
८	१३	प्रसन्न
८	१४	नामिं
१२	४	पादा
"	"	कंस
"	"	सवा
"	"	नासय
१३	५	" संपर्कात्
"	८	धातने
१५	६	आचार्यभ्यः
१६	३	ॐ
१८	६	आलेखी
"	१६	शुक्र

पृष्ठ	पङ्क्ति	अशुद्ध
२२	१४	जम्बू
"	"	आगच्छ
२५	१	नैऋत
२७	१४	ॐ
२९	४	सूर्य
३१	१४	शुक्राय
३२	१	शनैश्चर
४२	८	नमस्कार
४६	२	विबो
"	१०	अहं
५१	२	डावा
५३	९	चतस्रो
"	१२	" वषट्
५४	१	

पृष्ठ	पङ्क्ति	शुद्ध
२२	१४	जम्बू
"	"	आगच्छ
२५	१	नैऋत
२७	१४	ॐ
२९	४	सूर्य
३१	१४	शुक्राय
३२	१	शनैश्चर
४२	८	नमस्कार
४६	२	विबो
"	१०	अहं
५१	२	डावा
५३	९	चतस्रो
"	१२	" वषट्
५४	१	

पृष्ठ	५४	५५	५६	"	५९	६१	६३	"	"	"	"	"	"	"	"	"	६५
पङ्क्ति	९	३	११	१२	११	७	२	३	६	१०	"	११	११	११	१६	१३	
अशुद्ध	नवीन	महिषी	सौधमेन्द्र	इतिन्द्राचतुःप	चाभिः	मृत्तिका	पतञ्जा	"	—	वर्ग	तद्विम्ब	पियङ्गवादि	मीति'	२. ३. ४	बहुल		
शुद्ध	नवीन	महिषी	सौधमेन्द्र	इतीन्द्राचतुःप	चाभिः	मृत्तिका	पतञ्जा	"	नमोऽ० कही—	वर्गः	तन् विम्ब	पियङ्गु दि	मीति' स्याहा	१	बहुल		

पृष्ठ	६६	६८	६९	"	"	७०	७२	७५	७६	८०	"	८१	८३	८५	८६		
पङ्क्ति	७	१२	२	५	१५	९	१६	१३	७	९	१५	६	७	६	१३		
अशुद्ध	चन्द	चंदण	वदवदति	रता	दृष्टयो	दृ	५. ६. ७. ४. ८	वदवदति	नियौ	सर्वे	सर्वे	स्वाहा	क्षेत्र	शुपइडं			
शुद्ध	चन्द	चंदण	वद वदति	रताः	दृष्टयो	दृ	१	वद वदति	निवे	सर्वे	सर्वे	स्वाहा	क्षेत्र	शुपइडं			

पृष्ठ	पङ्क्ति	अशुद्ध
८८	"	सूरी
९०	११	कवच
९६	१२	सगा
१०३	२	मज्झ
"	४	रापण
"	"	विधि
१०४	११	संथादि
१०६	७	दिकपाल
"	१०	तेणे

पृष्ठ	पङ्क्ति	शुद्ध
१०६	११	सूरि
१०७	८	कवचं
१०८	५	सर्गो
"	९	मज्झ
परिशिष्टो—		रोपण
पृष्ठ	पङ्क्ति	विधिः
८	१	संथादि
८	११	दिकपाल
		तेने

पृष्ठ	पङ्क्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१०६	११	एटलाज माटे—	एटलाज माटे
१०७	८	पृ. १६ थी २१	परिशिष्ट नं. २ मां
१०८	५	प्रभावै	प्रभावै
"	९	कर्तु	कर्तु
परिशिष्टो—		कल्पादि	कल्पादिः
पृष्ठ	पङ्क्ति	अशुद्ध	शुद्ध
८	१	धूपं	धूप
८	११	न. ४	नं. ४

ॐ

॥ श्री जिनाय नमः ॥

श्री शंखेश्वरपार्श्वनाथाय नमोनमः

॥ अनन्तलब्धनिधानश्रीगौतमगणधरेभ्यो नमोनमः ॥

पूज्यपादश्रीमन्महेपाध्याय—

श्रीः सकलचंद्रजगिणिक्कृतं

प्रतिष्ठाकल्प (अंजनशलाकाविधि)

नो

गुजराती अनुवाद

પ્રણમ્ય શ્રી મહાવીરં, લઘ્વસામગ્રીસંયુતમ્ । જિનવિમ્બસ્ય પ્રતિષ્ઠા-પૂજાં વક્ષ્યે વિધાનતઃ ॥

અતિશયાદિ સામગ્રીયુક્ત શ્રી મહાવીર પરમાત્માને નમસ્કાર કરીને શ્રી જિનવિંવની પ્રતિષ્ઠા અને પૂજાનું વિધાન કહીશ.

પ્રતિષ્ઠા કરનાર શ્રાવકનું લક્ષણ :—

વિનિત, બુદ્ધિમાન, પ્રીતિવાળો, ન્યાયોપાર્જિતધનવાળો, ચારિત્રશીલ, દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાલ-ભાવનો રહ્યાલ રાજનારો, માયા-મમતા વિનાનો, શુદ્ધ મનવાળો. શ્રદ્ધાલુ શ્રાવક ત્રૈલોક્યપૂજ્ય જિનવિમ્બની પ્રતિષ્ઠા કરવાની યોગ્યતાવાળો છે.

પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું લક્ષણ :—

દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રયુક્ત, નિષ્પરિગ્રહી, મહાપ્રભાવક આચાર્ય પ્રતિષ્ઠા કરવાની યોગ્યતાવાળા છે.

જે ચારિત્રશીલ માણસે ન્યાયોપાર્જિત દ્રવ્યથી મોક્ષના ધ્યેય માટે જિનપ્રતિમા કરાવેલ છે; તે માણસ દેવ દેવેન્દ્રો અને માનવેન્દ્રોથી પૂજિત તીર્થંકર પદને મોગવે છે, તેમજ તેણે જિનેશ્વરની આજ્ઞા માનવાપૂર્વક પોતાનો જન્મ સાર્થક કરીને પોતાના કુલને ઉજમાલ કર્યું છે.

જે માણસ વિતરાગ-જિનની પ્રતિમા કરાવે છે, તે પરલોકમાં સુખકારક ધર્મ-રત્ન પ્રાપ્ત કરે છે.

જે માણસ ઋષભદેવાદિ વર્તમાન ચોવીશીના કોઈપણ તીર્થંકર પરમાત્માની અંગુઠા માત્ર પ્રમાણની પળ પ્રતિમા ભરાવે છે, તે લાંબાકાલ સુધી ઁંચા પ્રકારનાં સ્વર્ગસુખ મોગવી મોક્ષસુખ મેળવે છે.

મહિનાથ, નેમિનાથ અને મહાવીરસ્વામી કેવલ વૈરાગ્યપ્રેરક હોવાથી ચૈત્યમાં સ્થાપવા પળ ઘરમાં સ્થાપન કરેલા શુભોત્પાદક નથી. સાક્ષીપાઠ—

ઉચ્ચારણ પૂર્વક ૧૦૮ વાર જાપ કરવો.

મંત્ર :-ૐ અહં નમો અરિહંતાણં, ૐ અહં નમો સયંસંબુદ્ધાણં, ૐ અહં નમો પારગયાણ ॥

પછી તેની વહાર પૂર્વાદિ દિશાઓમાં અનુક્રમે પ્રસિદ્ધ-૧ જયા ૨ અજિતા ૩ વિજયા અને ૪ અપરાજિતા નામની વિદ્યાઓ તેમજ શાસનદેવી, યક્ષ, શક્ર અને મંગલની સ્થાપના કરવી.

ત્યારબાદ કઠશ સ્થાપીને 'શાન્તિવોષણ' કરતાં સ્વાસ્તિક આલેખવો પછી સાક્ષાત્ દેવોચ્ચાર્યૂર્વક પુષ્પાંજલિ કરવી. તથા જિનેશ્વર પ્રસુ તેમજ સર્વે દેવોને તૈયાર કરા. પછી ૧૦૮ મુદ્રાની કિંમતના-કંકોલ, પુષ્પ, કપુર, અગર, અને ચંદનથી શ્રી જિનેશ્વર પ્રસુના વિંબને સ્નાન કરાવું. પછી ગીત વાંચી કરાં. પછી જિનેશ્વર પરમાત્માના અતિશયો યાદ કરા પૂર્વક તીર્થજઙ્ઘી સ્નાન કરવું. પછી પ્રદક્ષિણા-પૂજા અને દેવવંદન કરી વિંબને વાસક્ષેપ કરવો અને શલાકા(સઘી)થી અંજન કરવું. પછી ભક્તિપૂર્વક ધ્વજ, ચામર, છત્ર વિગેરે ધરાં, પછી સર્વ ઓં સ્પર્શ કરી ઉત્તમ નૈવેદ્ય ધરાં. આ રીતે શ્રી અરિહંત ભગવંતની પૂજા કરી સિદ્ધ મહર્ષિઓ અને શ્રાવકોને શાન્તિ તુષ્ટિ-પુષ્ટિઆશિષ આપવી.

પછી આમંત્રેલા સર્વેને વિસર્જન કરી વિંચપ્રતિષ્ઠા કરી ગુરુ શાન્તિપાઠ વોલવો. તેમાં પહેલાં વૈદ્યુત, વ્યતિપાત વિ. છોડી દેવા પૂર્વક ઉત્તમ મુહૂર્તે જોવું.

ત્યારબાદ ભૂમિશોયન કરવું તે નીચે પ્રમાણે :-

૧૦૮ હાથ પ્રમાણનું "મંગલગૃહ" કરવું. પછી ઘરમાં તેમજ જિનાલયમાં સુવર્ણ જલ લાવી-નવકાર ગણી શ્રી શાન્તિનાથ અને પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું નામ લેવા પૂર્વક "ૐ હ્રીં અહં ભૂર્ભુવઃ સ્વધાયૈ(ય) સ્વાહા" એ મંત્રાશ્વરે

सातवार मंत्री छांटवुं घरमां तो ते पुष्प, अक्षत अने चंदन सहित पण छंटाय छे. पछी त्यां स्वस्तिक करीने दीपक तथा धूप करवो.

त्यार वाद वेदिका करवी ते नीचे प्रमाणे :—

(विशेष माप निर्वाण कलिक्रमांथी जोई लेवुं)

चार खुणावाळी, त्रण हाथ लांबी पहोळी अने दोढ हाथ उंची काष्ठयी जडेली वेदिकाने वांसना मंडप तथा तोरणोथी सुशोभित करवी तथा तेमां 'पंचरत्ननी पोटली सूकवी.

प्रतिष्ठाना मुहूर्त पहेलां दश दिवस सुधी प्रतिष्ठा करनारे एकाशन आदि तप करवो तथा ब्रह्मचर्य पालवुं,

दातण करतां बोलालो मंत्र :—ॐ ह्रीं यक्षाधिपतये नमः ॥

मुख साफ करतां बोलवानो मंत्र :—ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं कामदेवाधिपतये ममाभीप्सितं पूरय पूरय स्वाहा ॥

अग्निमंत्र :—ॐ ह्रीं र रा रि री रु रू रे रै रो रां रं रः ज्वालामालिनि अग्निदग्धं अग्निसंस्थं कुरु कुरु स्वाहा ॥

जलमंत्र :—ॐ ह्रीं अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतं स्रावय स्रावय स्वाहा ॥

स्नानमंत्र :—ॐ ह्रीं अमले विमले विमलोद्भवे सर्वतीर्थजलोपमे पां पां वां वां अशुचिः शुचिर्भवामि स्वाहा ॥

वस्त्रमंत्र :—ॐ ह्रीं आं क्रौं नमः ॥

तिलकमंत्र :—ॐ आं ह्रीं क्रौं अर्हते नमः ॥

१ पंचरत्न-सोवुं, खु, मोती, परवालां अने तांवुं.

पहेला दिवसनो मंत्रविधि :—

जलयात्रांनुं विधान करवुं (जलयात्रांनां उपकरणो माटे परिशिष्ट १ लामां जोवुं) प्रथम महोत्सवपूर्वक चतुर्विध संघ सहित पवित्र जलाशये जवुं, त्यां विधिपूर्वक स्नात्र भणावुं, शान्तिकलश भणवो. पछी मालोद्घाटन करवुं, पछी गंध, पुष्प, धूप तथा नैवेद्य, बलिदान विगोरेथी प्रतिमा, दिक्पाल तथा नवग्रहोनुं पूजन करवुं. त्याखाद दर्शन-ज्ञान-चारित्र्यं पूजन करी आरति-मंगलदीवो करवो.

त्याखाद चैत्यवंदन करवुं ते नीचे प्रमाणे :—

प्रथम चैत्यवंदन करी श्री शान्तिनाथ आराधनार्थ करेमि काउस्सगं वंदणवत्तियाए-अन्नत्थ १ नवकारनो काउस्सग करी नमो० कही नीचेनी स्तुति बोलवी :—

श्रीशान्तिः श्रुतशान्तिः, प्रशान्तिकोऽसावशान्तिसुपशान्तिम् ।

नयतु सदा यस्य पदाः, सुशान्तिदाः सन्तु सन्ति जने ॥ १ ॥

पछी श्री द्वादशाङ्गी आराधनार्थ करेमि काउ० वंदण० अन्नत्थ० कही १ नवकारनो काउस्सग करी पारी नमो० कही नीचेनी स्तुति कहेवी.

सकलाथसिद्धिसाधन - बीजोपांगा सदा स्फुरदुपांगा ।

भवतादनुपहतमहा - तमोपहा द्वादशाङ्गी वः ॥ २ ॥

पछी “ श्री शान्तिदेवयाए करेमि काउ० ” विगोरे कही :—

श्री चतुर्विधसङ्घस्य, शासनोन्नतिकारिणी ।

शिवशान्तिकरी भूयात्, श्रीमती शान्तिदेवता ॥ ३ ॥

पछी “शासन देव्याए करेमि काउ०” वि. कही :—

या पति शासनं जैनं, सद्यः प्रत्यूहनाशिनी ।

साभिप्रेतसमृद्धयर्थ, भूयाच्छासनदेवता ॥ ४ ॥

पछी “खित्तेदेव्याए करेमि काउ. वि. कही :—

यस्याः क्षेत्रं समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया ।

सा क्षेत्रदेवता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥ ५ ॥

पछी अच्युतादेवीए करेमि काउ. वि. कही —

चतुर्भूजा तडिद्वर्णा, कमलाक्षी वरानना ।

भद्रं करोतु संघस्याच्छुभा तुरगवाहना ॥ ६ ॥

पछी समस्तवेयावचगराणां इत्यादि पाठ कही करेमि काउ. वि. कही :—

संघेऽत्र ये गुरुगुणौघनिधौ सुवैया-वृत्त्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः ।

ते शान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः, सहृष्टयो निखिलविघ्नविधातदक्षाः ॥ ७ ॥

पछी जलदेवयाए करेभि काउ० वि. कही :—

मकरासनसमासीनः, कुलिशार्द्धबाचक्रपाद्यापाणिशयः ।

आशामाशापालो, विकिरतु दुरितानि वरुणो वः ॥ ८ ॥ पछी
करोतु शान्ति जलदेवताऽसौ, मम प्रतिष्ठाविधिमाचरिष्यतः
आदास्यतो वा मम वारि तत्कृते, प्रसन्नचित्ता प्रदिशत्वनुज्ञाम् ॥ ९ ॥

ए श्लोक बोलवो पछी १ नवकार कही नमुत्थुणं थी जयवीरराय सुधी कहेवुं

पछी कुवाकांटे जइ करवानो विवि :—

मंत्र युक्त वास कुंकुम अने चंदनना छांटा नाखवा त्यार बाद नीचेना मंत्रथी त्रणवार आचमन करवुं.

ॐ गुरुतत्त्वाय नमः, ॐ (अहं) आत्मतत्त्वाय स्वाहा, ह्रीं विद्यातत्त्वाय स्वाहा, ह्रीं पार्श्वतत्त्वाय स्वाहा,
ॐ मुक्तितत्त्वाय स्वाहा. ।

त्यारबाद अङ्गस्यास करवा ते नीचे प्रमाणे—

ॐ ह्रीं नमो अरिहंताणं ह्रीं शीर्षे रक्ष रक्ष स्वाहा, ॐ ह्रीं नमो सिद्धाणं ह्रीं वदनं रक्ष रक्ष स्वाहा,
ॐ ह्रीं नमो आयरियाणं ह्रीं हृदयं रक्ष रक्ष स्वाहा, ॐ ह्रीं नमो उवज्झायाणं ह्रीं नामिं रक्ष रक्ष स्वाहा,
ॐ ह्रीं नमो लोए सब्बसाहूणं ह्रीं पादा रक्ष रक्ष स्वाहा, ॐ ह्रीं नमो ज्ञानदर्शन-चारित्रात् ह्रीं सर्वांग
रक्ष रक्ष स्वाहा ।

ॐ ह्रीं अहं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । ॐ ह्रीं सिद्धाः तर्जनीभ्यां नमः ।

ॐ ह्रीं आचार्या मध्यमाभ्यां नमः ।
ॐ ह्रीं उपाध्याया अनामिकाभ्यां नमः ।

ॐ ह्रीं सर्वसाधवः कनिष्ठकाभ्यां नमः ।
ॐ ह्रीं

सम्यग्ज्ञानदर्शनचारित्र्यान् धर्मं करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । पछी—

क्षीरेदधिः स्वयंभूश्च, सरे पद्ममहाद्रहे ।

सीता सीतोदका कुण्डे, जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥ १ ॥

गङ्गा च यमुने चैव, गोदावरि सरस्वति ।

कावेरि नर्मदे सिन्धो, जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥ २ ॥

ए प्रमाणे श्लोकी कही अंकश मुद्राए जल खेचवुं.

[illegible]

ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं जलदेवीदेवान् अत्र आगच्छ आगच्छ साहा ।

ए पाठ त्रणवार वोली कूर्ममुद्राए अथवा मत्स्यमुद्राए जल स्थापवुं: पछी

‘ॐ ह्रीं क्लीं ब्रह्मं जलचंदनपुष्पाक्षतफलनैवेद्यदीपधूपं समर्पयामि’

पछी क्षेत्रपाल पूजननो मन्त्र बोलवो.

ॐ ह्रीं क्षां क्षेत्रपालं गन्धाक्षतजलपुष्पतैलसिन्दुरैः दीपधूपौघैः पूजयामि ।

पछी ॐ ह्रीं दिक्पालाय नमः ॐ ह्रीं नवग्रहेभ्यो नमः

ए मन्त्र बोलया पछी नीचेना श्लोकथी भूतेने दजे दिशामां बलिदान आपवुं.

उपसर्पन्तु ये भूता, ये भूता भूमिसंस्थिताः ।

ये भूता विघ्नकर्तारि-स्ते नश्यन्तु जिनाज्ञया ॥ १ ॥

पछी 'ॐ ह्रीं अवतर सोमे सोमे कुरु कुरु वल्लु निवल्गु निवल्गु सुमणे सोमणेसे महु महुरे ॐ
कवलि कः क्षः स्वाहा '

ए मन्त्रथी मीढल नाडाछडी आदि मन्त्रीने जमणे हाथे कलजे विम्वे देवालये अने घेर मंगल माटे बांधवा पछी

ॐ ह्रीं अर्हद्भ्यो नमः, ॐ ह्रीं सिद्धेभ्यो नमः ॐ ह्रीं आचार्येभ्यो नमः, ॐ ह्रीं उपाध्यायेभ्यो नमः
ॐ ह्रीं सर्वसाधुभ्यो नमः, ॐ ह्रीं सम्यग्दर्शनेभ्यो नमः, ॐ ह्रीं सम्यग्ज्ञानेभ्यो नमः, ॐ ह्रीं
सम्यक्चारित्र्येभ्यो नमः ॐ ह्रीं सम्यक्कृतपोभ्यो नमः ।

मंगल पाठ बोली +मूलमंत्र पूर्वक मंगल कलश स्थापन करवो पछी वांस ८ अने शराबला ८ मां जवारा वाववा ॥

+ (मूलमंत्र पहेलां आवी गयेल छे ।

॥ इति प्रथम दिन विधिः ॥

કુંભસ્થાપનના દિવસનો વિધિ :—

પ્રથમ નાવાના પાણીનો મંત્ર કહી પાણી મંત્રવું. પછીથી શરીરે આમઝા, પીઠી, કંક્રોલી ચોલી નાવું પછી વસ્ત્ર પહેરવાં કેસર મંત્રી તીલક કરવું નાહું અને મીંઢલ મંત્રી બાંધવા પછી ભૂમિ શુદ્ધ કરવી પછી વાસચોખાના ફુલ મંત્રી કરવા. પછી કુંભને ગેવાસૂત્ર બાંધવું કંભ ઉપર મંત્ર લખવો. “ૐ હ્રૌં શ્રૌં સવાપદ્રવ નાસય નાસય સ્વાહા. ” કુંભમાં ચંદનનો સાથીયો કરાવવો રૂ. ૧) તથા પંચરત્નની પોટલી નં. ૧ તથા સોપારી નં. ૫ બ્રહ્મચર્યવાળા પુરુષની પાસે મૂકાવવા જો બ્રહ્મચર્યવાળો પુરુષ ન મળે તો તેને બ્રહ્મચર્યની બાધા કરાવવી પછી કુવાનું થોડું પાણી લઈ તથા વીંડું શુદ્ધ પાણી લઈ અંબુધધારાથી શુભ મુહૂર્તે ઘડો ભરાવવો (ત્રિવિંદ્વે) થાळી વેલણ સાથે. પછી ઘડા ઉપર પાન શ્રીફલ વસ્ત્ર મીંઢલ મરડાસીંગ બાંધી ફુલનો હાર પહેરાવવો પછી ડ્યાં સ્થાપવો હોય ત્યાં ચંદરવો પ્રથમ બંધાવવો પછી ઘડો ભરનાર બ્હેન પાસે કંકુનો સાથીયો કરાવવો તેના ઉપર હાંગરનો સાથીયો કરાવી સોપારી મૂકાવવી પછી ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેવાવવી પછી તે ઘડો મંત્ર કહીને સ્થાપવો, પછી ગુરૂ પાસે મંત્ર કહી વાસક્ષેપ કરાવવો. પ્રશ્નની જમણી બાજુ કુંભ સ્થાપવો. તાંબાના કોઢિયામાં સાથીયો કરાવી રૂપિયો ૧ તથા પંચરત્નની પોટલી નંગ-૧ તથા સોપારી મૂકાવવી તેમજ ૧૦૮ તારની દીવેટ પણ મૂકાવવી પછી ઘીની વાડીથી ઘીનો મંત્ર કહી ઘી અંબુધધારાથી પુરાવડું ને દીપનો મંત્ર કહી દીપ પ્રગટાવવો પછીથી અંદર માટીનું ચામણું કરાવી તેના પર દીપને સ્થાપન કરવો ઉપર ફાનસ ઢાંકવું. ગુરૂ પાસે વાસક્ષેપ પણ કરાવવો પછી સરાવલાં નંગ ૪ જવારાના ભરાવવા દરેક સરાવલાં પર કંકુ સોપારી તથા પૈસો ચઢાવવો કંકુના છાંટા નંચાવવા. અડાયાનો ભૂંકો, માટી, જાર, જવ, ઘઉં, સરસવ અને હાંગર મેઢવી જવારા વવઢાવવા તે ઘડાની ચારે સુળે મૂકાવવા પછી વાઙ પાસે

गहुली कराववी ते कुंभ पासे पाटलो मूळी कंकुनो साथीयो, चोखा श्रीफल तथा सोपारी मूकाववी पछीथी स्मरण +सात
गणाववां त्रण टंक हमेश गणवां पछीथी स्नात्र भणावी अष्टप्रकारी पूजा करी आरती मंगल दीवो उतारवो कुंभस्थापनना
मुहूर्तनी जो वार होय तो स्नात्र पहलें भणावी शकाय.

अखंडधाराथी वी पुराववानो मंत्र :—

ॐ धृतमायुर्वृद्धिकरं, भवतु परं जिनदृष्टिसंपकार्त्वं ।

तत्संयुक्तः प्रदीपः, पातु सदा भावदुःखेभ्यः॥स्वाहा॥

दीप प्रगटावतां बोलवानो मंत्र :—

ॐ अहं पंचज्ञान-ज्योतिर्मयोऽग्रं ध्वांतधातने ।

द्योतनाय प्रतिमाया, दीपो भूयात् सदाहृतः ॥

(१) कुंभ स्थापवानो मंत्र वार ७ :—

“ ॐ ह्रीं ठः ठः ठः स्वाहाः ” ॥

(२) पंचरत्ननी पोटली मूकवानो मंत्र :—

“ ॐ ह्रीं श्रीं नानारत्नौघयुतं, सुगंधपुष्पाधिवासितं नीरम् ।

पततात् विचित्रवर्णं, मंत्राढ्यं स्थापनाविम्बे स्वाहा ॥

+सात स्मरण—सवारे तथा वपोरे तवकार, उवसग०, संतिकरं, तिजयपहुत्त, अजितशांति, भक्तामर अने
बृहच्छान्ति ।

सांजे—उपर प्रमाणेज पण तिजयपहुत्त ने वदले नमिऊण ।

(૩) સોનાચાળીનો મંત્ર ચાર ૭ નવકાર સાથે :—

“ ॐ હ્રૌં શ્રૌં જીરાવલીપાર્શ્વનાથ રક્ષાં કુરુ કુરુ સ્વાહા ” ।

પ્રતિષ્ઠાને લગતો કાર્યક્રમ :—

સુગંધિ જલથી પ્રતિષ્ઠાની ભૂમિનું સિંચન કરવું, પુષ્પની દ્રષ્ટિ કરવી ધૂપ કરવો, પ્રતિષ્ઠામંડપને યજ્ઞકર્દમથી લિંપવો, વેદિકામાં સ્વસ્તિકાદિક કરવાં ચિત્રાવિચિત્ર વસ્ત્રોના ચંદ્રવા બાંધવા તથા શુભ મુહૂર્તે—પ્રતિષ્ઠાના સ્થાને નવીન વિમ્બોને લાવી સિંહાસન ઉપર પૂર્વ અગર ઉત્તર સન્મુખ સ્થાપવાં તથા ચારે દિશાઓમાં શ્વેત ૧૨ વરઘડ મુકવાં, ચાર જવારિયા અને આઠ શરાવલાં भरवां પ્રતિષ્ઠામાં જોડતાં ઉપકરણોની યાદી પરિશિષ્ટ નં. ૨ માંથી જોડ લેવી. વિમ્બની હથેલીમાં—પ્રિયંગુ, કપૂર અને ગોરોચંદન મૂકવું, પંચરત્નની પોટલી વિમ્બની આંગલીયે બાંધવી.

અથ દ્વિતીયદિનવિધિ: યાને નન્દ્યાવર્તપૂજન :—

પ્રથમ નંદ્યાવર્તનું આલેખન :—

નન્દ્યાવર્તનો પટ તૈયાર મલે તો ઠીક—નહિં તો નીચે પ્રમાણે આલેખન કરવું :—

કપૂર કેસર અને સુલહ વિગેરે સાત લેપનથી લિપ્ત કરેલા શ્રીષર્ણ (સેવન)ના પાટલા ઉપર અગર સુશોભિત વસ્ત્રના પટ્ટ ઉપર મધ્યમાગથી સૂત્રાગ્રમણ કરવા પૂર્વક આઠ વલય કરવાં તેમાં :—

પહેલા વલયમાં :—

અષ્ટગંધથી નવલુણી પ્રદક્ષિણા નન્દ્યાવર્તે આલેખવો તેના મધ્યભાગમાં જિન પ્રતિમાને સ્થાપવી અથવા ચિન્તવવી અને તેની જમણી વાજુએ હન્દ્ર (શક્ર) અને શ્રુતદેવતા અને હાથી વાજુએ હશનેન્દ્ર અને શાન્તિદેવતાનું આલેખન કરવું.

ત્રીજા વલયમાં :—

આઠે દિશાઓમાં અનુક્રમે નીચે પ્રમાણે લખવું :—

૧ ઐ નમોઽર્હદ્રય : ૨ ઐ નમઃ સિદ્ધેભ્ય : ૩ ઐ નમઃ આચાર્યભ્ય : ૪ ઐ નમઃ ઉપાધ્યાયેભ્ય :
૫ ઐ નમઃ સર્વસાધુભ્ય ૬ ઐ નમો જ્ઞાનેભ્ય : ૭ ઐ નમો દર્શનેભ્ય : ૮ ઐ નમઃશ્રાવિત્રેભ્ય : ।

ત્રીજા વલયમાં :—

ચોવીશ પવો આલેખવાં તેમાં ચોવીશ તીર્થકરોની માતાઓના મંત્રાદ્યો લખવા તે આ પ્રમાણે :—

૧ ઐ મરુદેવાય નમઃ : ૨ ઐ વિજયાય નમઃ : ૩ ઐ સેનાય નમઃ : ૪ ઐ સિદ્ધિત્થાય નમઃ :
૫ ઐ મંગલાય નમઃ : ૬ ઐ સુસીમાય નમઃ : ૭ ઐ પુહવીય નમઃ : ૮ ઐ લક્ષ્મણાય નમઃ :
૯ ઐ રામાય નમઃ : ૧૦ ઐ નંદાય નમઃ : ૧૧ ઐ વિષ્ણુય નમઃ : ૧૨ ઐ જયાય નમઃ : ૧૩ ઐ સામાય નમઃ :
૧૪ ઐ સુજસાય નમઃ : ૧૫ ઐ સુવ્વયાય નમઃ : ૧૬ ઐ અચિરાય નમઃ : ૧૭ ઐ સિરીય નમઃ : ૧૮ ઐ દેવીય નમઃ :
૧૯ ઐ પમાવહાય નમઃ : ૨૦ ઐ પલમાવહાય નમઃ : ૨૧ ઐ વપ્પાય નમઃ : ૨૨ ઐ સિવાય નમઃ : ૨૩ ઐ વામાય નમઃ :
૨૪ ઐ તિસલાય નમઃ : ।

૧વી રીતના ઉચ્ચારપૂર્વક ચોવીસે જિનેશ્વરની માતાઓની પૂજા કરવી :—

—નવધે આનતો “નમઃ” શબ્દ પૂજાના અર્થમાં છે માત્ર પ્રણામાર્થક નથી ।

चतुर्थ वलयमां :—

आठे दिशाओमां वब्जे गृह करवां अने तेमां १६ विद्यदेवीओना मंत्र लखवा ते आ प्रमाणे :—

१ ॐ नमो रोहिण्यै सां त्मां स्वाहा २ ॐ ग्रज्ञप्त्यै रां क्षां स्वाहा ३ ॐ वज्रशृङ्खलायै लीं स्वाहा
४ ॐ वज्राङ्कुशायै लमां वां स्वाहा ५ ॐ अग्रतिचक्रायै क्षौं स्वाहा ६ ॐ पुरुषदत्तायै लमां वां स्वाहा
७ ॐ काल्यै सौं हे स्वाहा ८ ॐ महाकाल्यै ॐ क्ष्मीं स्वाहा ९ ॐ गौर्यै युजुः स्वाहा १० ॐ गान्धार्यै रं क्ष्मीं स्वाहा
११ ॐ सर्वास्त्रमहाज्वालायै लूं हां स्वाहा १२ ॐ मानव्यै वूं क्ष्मां स्वाहा १३ ॐ वैरुच्यै सूं मां स्वाहा
१४ ॐ अच्युतायै यूं मां स्वाहा १५ ॐ मानस्यै ज्लूं मां स्वाहा १६ ॐ महामानस्यै ह्यं सं स्वाहा.

वलय नं. ५

२४ भवन करी लोकांतिकादि देवोना मंत्रो आलेखवा ते नीचे प्रमाणे :—

१ ॐ सारस्वतेभ्यः स्वाहा २ ॐ आदित्येभ्यः स्वाहा ३ ॐ वह्निभ्यः स्वाहा ४ ॐ वरुणेभ्यः स्वाहा
५ ॐ गर्दतोयेभ्यः स्वाहा ६ ॐ तुषितेभ्यः स्वाहा ७ ॐ अनयावायेभ्यः स्वाहा ८ ॐ अरिष्टेभ्यः स्वाहा
९ ॐ अग्न्यामेभ्यः स्वाहा १० ॐ सूर्यामेभ्यः स्वाहा ११ ॐ चन्द्राभ्यः स्वाहा १२ ॐ सत्याभ्यः स्वाहा
१३ ॐ श्रेयस्करेभ्यः स्वाहा १४ ॐ क्षेमंकरेभ्यः स्वाहा १५ ॐ वृषभ्यः स्वाहा १६ ॐ कामचारेभ्यः स्वाहा
१७ ॐ निधौभ्यः स्वाहा १८ ॐ दिशान्तरक्षितेभ्यः स्वाहा १९ ॐ आत्मरक्षितेभ्यः स्वाहा २० ॐ सर्वरक्षितेभ्यः स्वाहा
२१ ॐ मारुतेभ्यः स्वाहा २२ ॐ वसुभ्यः स्वाहा २३ ॐ अश्वेभ्यः स्वाहा २४ ॐ विश्वेभ्यः स्वाहा.

ए रीते चौवीस ग्रहोमां २४ मंत्रो आलेखवा :—

વલય નં. ૬

આઠેય દિશાઓમાં નીચેના મંત્રો આલેખવા :—

૧ ઐં સૌધમદીન્દ્રાદિભ્યઃ સ્વાહા ૨ ઐં તદેવીભ્યઃ સ્વાહા ૩ ઐં ચન્દ્રાદીન્દ્રાદિભ્યઃ સ્વાહા ૪ ઐં તદેવીભ્યઃ સ્વાહા ૫ ઐં ચમરેન્દ્રાદિભ્યઃ સ્વાહા ૬ ઐં તદેવીભ્યઃ સ્વાહા ૭ ઐં કિન્નરાદીન્દ્રાદિભ્યઃ સ્વાહા ૮ ઐં તદેવીભ્યઃ સ્વાહા.

વલય નં. ૭

આઠે દિશાઓમાં નીચેના મંત્રાશ્વરો આલેખવા :—

૧ ઐં ઇન્દ્રાય સ્વાહા ૨ ઐં અગ્નયે સ્વાહા ૩ ઐં યમાય સ્વાહા ૪ ઐં નૈઋતયે સ્વાહા ૫ ઐં વરુણાય સ્વાહા ૬ ઐં વાયવે સ્વાહા ૭ ઐં કુબેરાય સ્વાહા ૮ ઐં ઈશાનાય સ્વાહા.

વલય નં. ૮

નીચેના આઠમંત્ર ગ્રહોના આલેખવા :—

૧ ઐં આદિત્યેભ્યઃ સ્વાહા ૨ ઐં સોમેભ્યઃ સ્વાહા ૩ ઐં મંગલેભ્યઃ સ્વાહા ૪ ઐં બુધેભ્યઃ સ્વાહા ૫ ઐં વૃહસ્પતિભ્યઃ સ્વાહા ૬ ઐં શુક્રેભ્યઃ સ્વાહા ૭ ઐં ગુનૈશ્વરેભ્યઃ સ્વાહા ૮ ઐં રાહુકેતુભ્યઃ સ્વાહા.

ઉપર પ્રમાણેનાં આઠે વલયોની વહાર ચાર દ્વારવાલા તથા શ્રીશાન્તિ, સૂતિ, વલ અને આરોગ્ય નામનાં તોરણો સહિત તેમજ વર્ધમાન, ગજ, સિંહ અને ધ્વજો સહિત ત્રણ પ્રકાર (કિલ્લાઓ) આલેખવા તેમાંના પહેલા પ્રકારનાં પૂર્વાદિક દ્વારોમાં અનુક્રમે ૧ ઘર્મ, ૨ દંડ, ૩ પાશ અને ૪ ગદા યુક્ત હાથવાળા અનુક્રમે ૧ સોમ, ૨ યમ, ૩ વરુણ અને ૪ કુબેર નામના દ્વારપાલોને આલેખવા.

વીજા પ્રાક્ષારના દ્વારોમાં—૧ જયા, ૨ વિજયા, ૩ અજિતા અને ૪ અપરાજિતા નામની દ્વારપાલીઓને આલેખવી.

त्रीजा प्राकारना द्वारोमां—हाथमां लाकडीवाला तुंबरुने आलेखवा. पछी पहेला गोल वप्रमां—आग्नेयादि विदिशाओमां त्रण एम वार सभाओमां अनुक्रमे १ साधु, २ साध्वी, ३ वैमानिकदेवी, ४ भवनपतिदेवी, ५ व्यंतरदेवी, ६ ज्योतिष्कदेवी । ७ भवनपतिदेव, ८ व्यंतरदेव, ९ ज्योतिष्कदेव । १० वैमानिकदेव, ११ मनुष्य अने १२ मनुष्यनी स्त्री आलेखवां.

त्रीजा प्राकारमां—तिर्यचो आलेखवा त्रीजा प्राकारमां अने बहारनी भूमिमां देव मनुष्योनां वाहन विगेरे आलेखवुं. प्राकारोना चारे दरवाजे वने वाजुपर कमलवनोशी शोभित वावो आलेखी.

पछी वज्रना चिह्नांतुं इन्द्रपुर आलेखीने दिशाओमां “परविद्या क्षः फुट्” अने खुणाओमां “परमंत्रा क्षः फुट्” एम आलेखवुं.

चारे खुणामां चार पूर्णकलशो आलेखी तेनी बहार—वायुभुवन आलेखवुं. उपर घ्रमाणे नंदावर्तनी स्थापना करवी.

नंदावर्तपूजन नीचे प्रमाणे—

नंदावर्त उपर कुसुमांजलि प्रक्षेप करवी ते वखते बोलवानो श्लोकः—

कल्याणवल्लीकन्दाय, कृतानन्दाय साधुषु ।

सदा शुभविवर्ताय, नन्दावर्ताय ते नमः ॥ १ ॥

पहेला आवर्तमां—जिननी स्थापना करी तेमनी वास अने कपूर विगेरेशी पूजा करवी; पछी तेमनी दक्षिण भागमां रहेला इन्द्र शुक्र (अने) श्रुत देवतानी पूजा करवी पछी तेमना उत्तर भागमां रहेला ईशानेंद्र अने शान्तिदेवतानी पूजा करवी.

बीजा वलयंतु पूजनः—

नीचे आपेला पाठपूर्वक अनुक्रमे आठ पदंतु पूजन करतुंः—

१ ॐ नमोऽर्हद्भ्यः २ ॐ नमो सिद्धेभ्यः ३ ॐ नमो आचार्येभ्यः ४ ॐ नम उपाध्यायेभ्यः ५ ॐ नमः
सर्वसाधुभ्यः ६ ॐ नमो दर्शनेभ्यः ७ ॐ नमो ज्ञानेभ्य ८ ॐ नमश्चारित्र्येभ्यः ।

बीजा वलयमां-२४ तीर्थकरत्नी माताओनु पूजन नीचेना मंत्राश्रयोधी करतुंः—

१ ॐ मरुदेवाए नमः २ ॐ विजयाए नमः ३ ॐ सेणाए नमः ४ ॐ सिद्धत्थाए नमः ५ ॐ मंगलाए
नमः ६ ॐ सुसीमाए नमः ७ ॐ पुहवीए नमः ८ ॐ लक्ष्मणाए नमः ९ ॐ रामाए नमः १० ॐ नंदाए नमः ११
ॐ विष्णुए नमः १२ ॐ जयाए नमः १३ ॐ सामाए नमः १४ ॐ सुजसाए नमः १५ ॐ सुव्याए नमः
१६ ॐ अचिराए नमः १७ ॐ सिरीए नमः १८ ॐ देवीए नमः १९ ॐ पद्मावईए नमः २० ॐ पडमावईए
नमः २१ ॐ वप्पाए नमः २२ ॐ सिवाए नमः २३ ॐ वामाए नमः २४ ॐ तिसलाए नमः

चोथुं वलयः—

नीचेना उच्चारपूर्वक सोल विद्यादेवीओनु पुजन करतुंः—

१ ॐ रोहिणीए नमः २ ॐ पद्मिनीए नमः ३ ॐ वज्रसिंहाए नमः ४ ॐ वज्रकुसीए नमः ५ ॐ
अपडिचकाए नमः ६ ॐ पुरिसदत्ताए नमः ७ ॐ कालीए नमः ८ ॐ महाकालीए नमः ९ ॐ गोरीए नमः

+अहि सर्व जग्याए 'नमः' शब्द पूजाना अर्थमां छे मात्र प्रणामनाज अर्थमां नथी.

१० ॐ गंवारीए नमः ११ ॐ सवत्थमहाजालाए नमः १२ ॐ माणवीए नमः १३ ॐ वेरुद्धाए नमः १४ ॐ
अच्छुत्ताए नमः १५ ॐ माणसीए नमः १६ ॐ महामाणसीए नमः ।

पछी पांचमा वलयमां नीचेना संक्राक्षरोथी पूजा करवी—

१ ॐ सारस्वतेभ्यो नमः २ ॐ आदित्येभ्यो नमः ३ ॐ वह्निभ्यो नमः ४ ॐ वरुणेभ्यो नमः
५ ॐ गर्दतोयेभ्यो नमः ६ ॐ तुषितेभ्यो नमः ७ ॐ अव्याबाधेभ्यो नमः ८ ॐ अग्न्यामेभ्यो नमः
९ ॐ अरिष्टेभ्यो नमः १० ॐ सूर्यामेभ्यो नमः ११ ॐ चंद्रामेभ्यो नमः १२ ॐ सत्यामेभ्यो नमः
१३ ॐ श्रेयस्करेभ्यो नमः १४ ॐ क्षेमंकरेभ्यो नमः १५ ॐ वृषमेभ्यो नमः १६ ॐ कामचारेभ्यो नमः
१७ ॐ निर्वाणेभ्यो नमः १८ ॐ दिशान्तरिक्षेभ्यो नमः १९ ॐ आत्मरक्षितेभ्यो नमः २० ॐ सर्वरक्षितेभ्यो
नमः २१ ॐ मरुतेभ्यो नमः २२ ॐ वसुभ्यो नमः २३ ॐ अश्वेभ्यो नमः २४ ॐ विश्वेभ्योनमः ।

पछी छद्दा वलयमां नीचेना पाठपूर्वक पूजा करवी—

१ ॐ सौयमादीन्द्रादिभ्यो नमः २ ॐ तद्देवीभ्यो नमः ३ ॐ चन्द्रादीन्द्रादिभ्यो नमः ४ ॐ तद्देवीभ्यो
नमः ५ ॐ चमरादीन्द्रादिभ्यो नमः ६ ॐ तद्देवीभ्यो नमः ७ ॐ किन्नरादीन्द्रादिभ्यो नमः ८ ॐ तद्देवीभ्यो नमः

पछी सातमां वलयमां नीचेना पाठथी पूजन करवुं—

१ ॐ इन्द्राय नमः २ ॐ आग्नेयाय नमः ३ ॐ यमाय नमः ४ ॐ नैऋत्याय नमः ५ ॐ वरुणाय नमः
६ ॐ वायवेयाय नमः ७ ॐ कुवेराय नमः ८ ॐ ईशानाय नमः

पछी आठमां वलयमां नीचेना पाठथी पूजन करवुं—

१ ॐ आदित्येभ्यो नमः २ ॐ सोमेभ्यो नमः ३ ॐ मंगलेभ्यो नमः ४ ॐ बुधेभ्यो नमः ५ ॐ
बृहस्पतिभ्यो नमः ६ ॐ शुक्रेभ्यो नमः ७ ॐ शनैश्चरेभ्यो नमः ८ ॐ राहुकेतुभ्यो नमः

પછી ગ્રહાર રહેલા ત્રણ પ્રાકારોમાંના પહેલા પ્રાકારમાં-૧ સાધુ ૨ સાધ્વી ૩ વૈમાનિકદેવી । ૪ ભગવનપતિદેવી
૫ વ્યંતરદેવી ૬ ડ્યોતિષ્કદેવી । ૭ ભગવનપતિદેવ ૮ વ્યંતરદેવ ૯ ડ્યોતિષ્કદેવ । ૧૦ વૈમાનિકદેવ ૧૧ મનુષ્ય
૧૨ મનુષ્યની સ્ત્રીઓનું પૂજન કરવું.

ત્રીજા પ્રાકારમાં—તિર્યંચોનું અને ત્રીજા પ્રાકારમાં ગાહન આદિનું પૂજન કરવું
પછી પહેલા વપ્રમાં-૧ સોમ ૨ યમ ૩ વરુણ અને ૪ કુબેર નામનાં દ્વારપાલોનું પૂજન કરવું
ત્રીજા વપ્રમાં-૧ જયા ૨ વિજયા ૩ અજિતા અને ૪ અપરાજિતા દ્વારપાલીઓનું પૂજન કરવું
ત્રીજા વપ્રમાં-ચાર તુંવરુની અને તોરણોની પૂજા કરવી

પછી ચાર-૧ વર્ધમાન ૨ ગજ ૩ સિંહ અને ૪ ધ્વજોની તેમજ દિશાઓમાં-‘પરવિદ્યા શ્રઃ કુદ્ અને ત્રિદિશાઓમાં ‘પરમંત્રા ક્ષઃ
‘કુદ્’ તથા ‘ઇંદ્ર’ આદિક સર્વની પૂજા કરવી

इति श्रीनंदावर्चपूजनविधिः

પછી ત્યાં પાંચ પ્રકારનાં પક્ષાન્ન મૂકવાં, પછી દિશાઓ અને ત્રિદિશાઓમાં ગલિવાકુલા ઉડાડવા પછી ત્યાં ચૈત્ય-
વંદન કરવું પછી શ્રુતદેવતા આરાધનાર્થે કાં કરું ! કરેભિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણં કહી ૧ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી
નમોં કહી નીચેની સ્તુતિ ગોલવી

वद वदति न वाग्वादिनि, भगवति कः श्रुतसरस्वति गमेच्छुः ।
रंगत्तरंगमतिवर - तरणिस्तुभ्यं नम इतीह ॥ १ ॥

પછી “શ્રી શાન્તિનાથ આરાધનાર્થે કરેભિ કાઉસ્સગ્ગ” વિં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી નમોં કહી-

शान्तिः शान्तिकरः श्रीमान्, शान्तिं दिशतु मे गुरुः ।

शान्तिरेव सदा तेषां, येषां शान्तिर्गृहे गृहे ॥ २ ॥

ए शोय कहेवी, पछी क्षेत्रदेयता आराधनार्थं क० का० अन्नत्थ कही एक नवकारनो काउ० करी पारी नमो० कही-

यस्याः क्षेत्रं समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया ।

सा क्षेत्रदेयता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥ ३ ॥

पछी श्री शासन देवता आरा० क० का० एक नव० नमो० कही

उपसर्गबलयविलयन-निरता जिनशासनानैकरताः ।

द्रुतमिह समीहितकृते, स्युः शासनदेवता भवताम् ॥ ४ ॥

ए प्रमाणे करी पछी नवकार बोली प्रगट रीते नमु० जावति० जावत० नमो० स्तवन अने जयवीरराय कहेवा.

इति द्वितीयदिनविधिः

अथ तृतीयदिनविधिः—

पहेलां क्षेत्रपालनुं आह्वान करवुं अने ते आह्वान नीचेनो मंत्र भणी करवुं

ॐ क्लौं क्लौं स्वां लां ह्रीं भुवनपालाय, माणिभद्राय, क्षेत्रदेवताय, यक्षाधिपतये वज्रवाहनाय, खड्गहस्ताय,

पाशाद्यायुधाय सपरिच्छदाय अत्र श्री जबूदीपे, भरतक्षेत्रे, असुकनगरे, असुकगृहे, विम्बप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ पूजां

गृह गृह पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पछी क्षेत्रपालनुं पूजन करवुं.

पूजननुं काव्य तथा मंत्रः—

भो क्षेत्रपाल ? जिनप्रतिमाङ्कभाल, दुष्टाकराल जिनशासनरक्षपाल ।
तैलाहिजन्मगुडचन्दनपुष्पधूपै-भोगं प्रतीच्छ जगदीश्वरस्नात्रकाले ॥ १ ॥

ॐ क्षौ क्षौ क्षौ क्षौ क्षः क्षेत्रपालं पूजयामि ।

पछी आसननुं काव्य तथा मंत्र बोलवो ते नीचे प्रमाणे :—

तीक्ष्ण दंष्ट्रमहाकाय - कल्पान्तदहनोपम ।

भैरवाय नमस्तुभ्य - मनुजां दातुमर्हसि ॥ २ ॥

“ ॐ ह्रीं आचारशक्त्ये कमलासनाय नमः ” ।

पछी श्रावकोए पण सेवनना पाटला उपर दश दिक्पालोने स्थापवा दिक्पाल तथा ग्रहनी रचना माटे जुओ परिशिष्ट नं. ३ पछी तेमना नामोच्चारणपूर्वक ते ते दिशायां चंदन तिलक आदि करीने अने तेमने बोलावीने पत्र फल अक्षत विगैरेथी पूजन करवुं तेमां पहेली-

१ सोम दिक्पालनो पूजनविधि —

आह्वान श्लोकः— ऐरावतसमारूढः, शक्रः पूर्वदिशि स्थितः ।

संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं क्षू ह्रीं क्षू वज्राधिपतये इन्द्र संवैषद् ।

ॐ नमो भगवते इन्द्राय, पूर्वदिग्दलासिने, ऐरावणवाहनाय, सहस्रनेत्राय, वज्रायुषाय, सपरिच्छदाय, इह

अमुकनगरे अमुकगृहे विश्वप्रतिष्ठाविधौ आगच्छ आगच्छ पूजां गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजानो मंत्र :—“ ॐ ह्रीं सोमाय नमः ” ।

२ अग्नि दिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

सदा वह्निदिशो नेता, पावको मेघवाहनः ।
संघस्य ज्ञान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं रौं रूं रैं रौं रः अग्नि संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते आग्नेय दिक्पालाधीश महाज्वाल ज्वालाकराधीश, ॐ अग्निमूर्त्तये, शक्तिहस्ताय मेघवाहनाय, सायुधाय, सपरिच्छदाय, इह अमुक नगरे, अमुकगृहे जिनेन्द्र-प्रतिष्ठा महोत्सवे आगच्छ, आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजननो मंत्र :—ॐ ह्रीं अग्नये नमः ।

३ यम दिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

दक्षिणस्यां दिशि स्वामी, यमो महिषवाहनः ।
संघस्य ज्ञान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ क्षुं हुं हौं क्षः यम संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते, यमाय, महिषवाहनाय, दक्षिणदिग्दलासनाय, महाकालदंडरूपधारिणे, कृष्णमूर्त्तये, सायुधाय, सपरिच्छदाय इह अमुकनगरे, अमुकगृहे जिनेन्द्रप्रतिष्ठा महोत्सवे आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा । पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं यमाय नमः ।

४ ऋत दिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

यमापरान्तरालोऽसौ, नैऋतः शिववाहनः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ग्लौँ होँ नैऋत संघोषद् ।

ॐ नमो भगवते नैऋताय तिथितिनित्यमहाराक्षसमूर्ताय खड्गहस्ताय, सवाह० सपरि० इह अमुक०

अमुक० जिनेन्द्र० अत्र आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजा मंत्र :—ॐ ह्रीँ नैऋतये नमः ।

५ वरुण दिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

यः प्रतीचीदिशो नाथो, वरुणो मकरस्थितः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ श्लौँ होँ वरुण संघोषद् ।

ॐ नमो भगवते वरुणाय, पश्चिमदिग्दलाधीश्वराय, पात्रहस्ताय, मकरवाहनाय, परशुहस्ताय, सवाह०

सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीँ वरुणाय नमः ।

६ वायुदिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

हरिणो वाहनं यस्य, वायव्याधिपतिर्मरुत् । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्रः—ॐ क्लौँ हौँ वायु संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते वायव्याधिपतये, त्रिभुवनव्यापकमूर्त्तये, जगज्जीवनाय, ध्वजहस्ताय, मृगवाहनाय सायु०
सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
पूजन मंत्रः—ॐ ह्रीँ वायवेयाय नमः ।

७ कुबेर दिक्पालनो पूजनविधिः—

आह्वानश्लोकः—

निधाननचकारूढ, उत्तरस्यां दिशि प्रभुः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्रः—ॐ ब्लौँ हौँ कुबेर संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते धनदाय नरवाहनाय नवनिधिकराय, उत्तरदिग्दलासनाय गदायुधाय निधानमूर्त्तये, सायु०
सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
पूजन मंत्रः—ॐ ह्रीँ कुबेराय नमः ।

८ ईशान दिक्पालनो पूजनविधिः—

आह्वान श्लोकः—

सिते वृषेऽधिरूढश्च, ऐशान्याश्च दिशो विभुः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्रः—ॐ हौँ ह्रौँ हौँ हः ईशान संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते, ईशानाधिपतये, वृषाधिरूढाय, त्रिशूलहस्ताय, सवाह० सायु० सपरि० इह अमुक० अमुक०

जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ पूजां गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजनमंत्र :—ॐ ह्रीं ईशानाय नमः ।

९ नागलोक दिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

पातालार्धाधिपतिर्योऽस्ति, सर्वदा पद्मवाहनः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ओं ह्रीं क्रौं ऐं ह्रौं पद्मावतीसाहिताय धरणेन्द्र संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते पद्मावतीधरणेन्द्राय, पातालार्धाधिपतये, पद्मवाहनाय, समस्तफलावलिभास्कर-रत्नावलिविभूषिताय, नवकुलनागलोकवृन्दपरिवृताय सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं नागकुमाराय नमः ।

१० ब्रह्मलोकदिक्पालनो पूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

ब्रह्मलोकविभुर्गन्तु, राजहंससमाश्रितः । संघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रयच्छतु ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं क्षुं ब्रूँ चंद्रः ब्रह्म संवौषद् ।

ॐ नमो भगवते ब्रह्मदेवलोकै अप्रतिहतये, कृतस्थितये, परमानन्दिने देवमूर्तये ऊर्ध्वलोकाधिष्ठायकाय, राजहंस-वाहनाय, सायु० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं ब्रह्मणे नमः ।

उपर प्रमाणे दिक्पालचतुं पूजन करी बलि वाकुल नाखवा.

नीचेनो मंत्र बोली सफेद ध्वजा चढाववी.

मंत्र :—ॐ ह्रीं इन्द्रादयो दिक्पाला स्वस्वदिशि विघ्नशान्तिकरा भगवदाज्ञायां सावधाना भवन्तु स्वाहा ।

। इति दिक्पालपूजनविधिः ।

पछी नीचेना मंत्रे भैरवचतुं पूजन करबुं. मंत्र :—ॐ ह्रीं क्षां क्षः भैरवाय नमः ।

पछी सोळ विद्यादेवीचतुं नीचेनी विधिथी पूजन करबुं.

“ रोहिणी प्रथमा तासु, प्रज्ञप्तिर्वज्रशृङ्खला । वज्राङ्कुशाऽप्रतिचक्रा, समं पुरुषदत्तया ॥१॥

काली तथा महाकाली, गौरी गान्धार्यथापरा । ज्वालामालिनी मानवी, वैरोटया चाच्युता मता ॥२॥

मानसी महामान – स्येतास्ता देवता मताः । अभिवेकोत्सवे जैने, यथास्थानमनिन्दिताः ॥३॥

ए प्रमाणे श्लोको बोली आह्वान करबुं.

आह्वान मंत्र :—

“ॐ ऐं क्लीं ह्रीं आं ह्रीं क्रौं षोडशमहादेव्यो, हंसगजकमलरसिंहाहनाय, छत्रचामरधराय, सायु०

सवाह० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनैद्रप्र० आगच्छ आगच्छ पूजां गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा”

पछी नीचेना मंत्रथी पूजा करवी :—

“ ॐ ह्रीं षोडशमहादेवीभ्यो नमः ”

पछी श्रावके बीजा सेवनना पाटला उपर ग्रहमंडल करवुं अने तेमां ग्रहोजी स्थापना करवी तेनी रचना अने
उपकरणो माटे जुओ परिशिष्ट नं. ४

नवग्रहपूजन विधि:—

१ सूर्यपूजन:—

आह्वान श्लोक:—

सूर्यो द्वादशरूपेण, मातरादिभिरावृतः । अशुभोऽपि शुभस्तेषां, सर्वदा भास्करो ग्रहः ॥

मंत्र:—“ॐ ह्रीं आदित्य, पद्मप्रभजिनशासनवासिन्? श्रीसूर्याय, सहस्रकिरणाय, गज-दृषभ-सिंह-तुरगवाहनाय,
रक्तवर्णाय, दिव्यरूपाय, द्युतिरूपाय, सायुधाय, सवाहनाय, सपरिच्छदाय, इह अमुकनगरे अमुकगृहे, जिनेन्द्रप्रतिष्ठा-
महोत्सवे, आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा”

पूजनमंत्र:—ॐ सूर्याय नमः

२ चंद्रपूजनो विधि

आह्वानश्लोक:—

अत्रिनेत्रसमुद्भूत - क्षीरसागरसंभवः । जातो यवनदेशे तु, चित्रायां समदृष्टिकः ॥

आह्वान मंत्र:—

ॐ ह्रीं चन्द्र चन्द्रप्रभजिनशासनवासिन् प्रतीचीदिग्दलोद्भूत ? अक्षमालाकमलाभ्युपाणये, अमृतात्मने, श्रीसोमाय,
धवलद्युतिक्राय, सुगवाहनाय, सायुं सपरि० सवाह० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्रप्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां

गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा” ।

पूजनमंत्रः—ॐ सोमाय नमः ।

३ मंगलपूजननो विधिः—

आह्वानश्लोकः—

सर्वदा वासुपूज्यस्य, नाम्ना शान्तिकरो भवेत् । रक्षां कुरु धरापुत्र, अशुभोऽपि शुभोऽपि वा ॥

आह्वान मंत्रः—

“ॐ ह्रीं भौम श्रीवासुपूज्यजिनशासनवासिन् ? वारुणादिग्दलासिने, रक्तप्रभाक्षस्रवलयकुण्डिकालंकृते, श्रीभौमाय, गजवाहनाय, सायु० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा” ।
पूजन मंत्रः—ॐ भौमाय नमः ।

४ बुधपूजन विधिः—

आह्वान श्लोकः—

कर्कटिरूपरूपाद्यैः, धूपपुष्पानुलेपनैः । दुग्धधानैर्वरनारिणै - स्तर्पितः सोमनन्दनः ॥

अह्वान मंत्रः—

ॐ ह्रीं बुध शान्तिजिनशासनवासिन् ? ह्रीं पूर्वोत्तरादिग्दलासिने, हेमप्रभाक्षकमण्डलुप्रप्रपाणये ॐ बुधाय केसरिवाहनाय, गदाधराय, स्वाहा० सायु० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्रः—ॐ बुधाय नमः ।

५ गुरुपूजनविधि :--

आह्वान श्लोक :--

उत्तराफालगुनीजातः, सिन्धुदेशसमुद्भवः । दध्यन्नमतुल्लिङ्गैश्च, तुष्टः पुष्पैर्विलिपनैः ॥

आह्वान मंत्र :--

ॐ ह्रीं बृहस्पते श्रीआदिनाथजिनशासनवासिन् ? उत्तरदिग्दलासिने, पीतद्युत्यक्षसूत्रकुण्डिकायुतपाणये ॐ
त्रिदशाचार्यबृहस्पतये, पुस्तकहस्ताय हंसगरुडवाहनाय, सायु० सवाह० सपरि० इह असुक० अमुक० जिनेन्द्रप्र० आगच्छ
आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्र :--ॐ बृहस्पतये नमः ।

६ शुक्रपूजनविधि :--

आह्वान श्लोक :--

शुक्रध्वेतमहापद्मं, षोडशार्चिकदाक्षहृक् । सुगन्धचन्दनलैपैः श्वेतपुष्पैश्च धूपनैः ॥

आह्वान मंत्र :--

ॐ ह्रीं शुक्र, श्रीसुविधिजिनशासनवासिन् ? पूर्वदिग्दलासिने, धवलवर्णाक्षसूत्रकमण्डलुपाणये, असुरमन्त्रिणे,
ॐ शुक्राय शूकरवाहनाय, सायु० सवाह० सपरि० इह असुक० अमुक० जिनेन्द्रप्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां
गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।

पूजन मंत्र :--ॐ शुक्राय नमः ।

७ शनश्चरपूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

नीलपत्रिकया प्रीति-स्तैलेन कृतलेपनम् । उत्पत्तिः काच-कांसार-पङ्क्तौ मेघवाहनः ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं क्रौं शने श्रीमुनिमुव्रतजिनशासनवासिन् ! अपरदिग्दलासिने, श्याममूर्त्तये. श्रीशनैश्चराय, मेघवाहनाय, सायु० सवाह० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्र० आगच्छ आगच्छ, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
पूजन मंत्र :—ॐ शनैश्चराय नमः ।

८ राहुपूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

संजातो बम्बरे कूले, सुधूपैः कृष्णलेपनैः । तिलपुष्पैर्नालिकेरै-स्तिलमावैस्तु तर्पितः ॥

आह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं राहो श्रीनेमिजिनशासनवासिन् ! ? दक्षिण (परा) दिग्दलासिने, अतिकृष्णवर्णपाण्यवहित्थमुद्र-महातमस्वभावात्मने श्रीराहवे सवाह० सपरि० इह अमुक० अमुक० जिनेन्द्र० आगच्छ आगच्छ, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
गृह गृह, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
पूजन मंत्र :—ॐ राहवे नमः ।

९ केतुपूजनविधि :—

आह्वान श्लोक :—

राहुः सप्तमराशिस्थः, कारणे दृश्यतेऽम्बरे । दाडिमस्य विचित्राक्षै-स्तृप्यते चित्रपूजया ॥

अह्वान मंत्र :—ॐ ह्रीं केतो श्रीपार्श्वजिनशासनवासिन् । अपरोत्तरदिग्दलासिने,
पणिइयानेकस्वभावात्मने, श्रीकेतवे, सदाह० सायु० सपरि० इह
आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण, पूजायामवतिष्ठतु स्वाहा ।
पूजन मंत्र :—ॐ केतवे नमः ।

पछी “जगद्गुरुं नमस्कृत्य” इत्यादि नवेय ग्रहो माटे ग्रहशान्तिस्तोत्र बोलवुं.

पङ्खी नीरिचिनुं काव्य तथा मंत्र बोली बली वाकुला उडाडवा.

जिनेन्द्रभक्त्या जिनभक्तिभाजां, जुषन्तु पूजाबलिपुष्पधूपान् ।

अर्ही पंचवर्णीनी नवे ग्रहोनी नव नवकारवाली गणवी पछी शान्ति जिनेश्वरनो कलश कहेवो ।
ग्रहागता ये प्रतिकूलतां च, सदानुकूला वरदा भवन्तु ॥

॥ इति तृतीयदिन विधिः ॥

॥ अथ चतुर्थदिन विधिः ॥

पहेलां नीचेना मंत्रोशी अनुक्रमे क्षेत्रपाल, डिक्पाल, ग्रह अने शासनदेवीनिं पूजन करवूं.

क्षेत्रपाल पूजन मंत्र :—ॐ क्षो क्षो क्षो क्षो अहं जिनशासनवासिन् क्षेत्रपालाय नमः ।

दिवपालपूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं दिवपालाय नमः ।

ग्रहपूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं ग्रहाय नमः ।

जिनशासनदेवीपूजन मंत्र :- ॐ ऐं क्लीं ह्रीं भगवते, श्रीजिनशासनेश्वरीचतुर्विंशतिशासनदेव्यः—चक्रेश्वरी-

अम्बिका-पद्मावती-सिद्धायिकाद्या देव्यः सिंहपद्मवाहनाय, खड्गहस्ताय, सायु० सवाह० सपरि० इह अमुक० अमुक०
जिनेन्द्रग्र० आगच्छ आगच्छ, पूजां गृह्ण गृह्ण पूजायामवतिष्ठन्तु स्वाहा ।

पछी इंद्रपूजा करवी इंद्रपूजानो विधि:—

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीसौधर्मादिचतुःषष्टिः, इन्द्राः सायुधाय सवाहनाय सपरिच्छदाय इह

अमुकनगरे, अमुकग्रहे, जिनेन्द्रप्रतिष्ठा महोत्सवे आगच्छ, आगच्छ, पूजायामवतिष्ठन्तु स्वाहा ।

ए मंत्र बोली-जल-चंदन-पुष्प-धूप-दीप विगैरेथी पूजन करवुं.

पछी नीचिनो मंत्र बोलवो !—

“भो भो इन्द्रा विघ्नप्रशान्तिकरा भगवदज्ञया सावधाना भवन्तु स्वाहा”

पछी नीचेना मंत्रथी भूतोने आपवानो बलि मंत्रि दशे दिशओमां-धूप-दीप-चंदन-पुष्प-जल-चास-लापसी-चाकुला-
पुडला-वडां-विगेरे-सहित बलिवाकुला जिनग्रहनी बहार उडाड्या

मंत्रः—ॐ नमो अरिहंताणं, ॐ नमो सिद्धाणं, ॐ नमो आयरियाणं, ॐ नमो उवज्झायाणं, ॐ नमो लोए
सव्वसाहूणं, ॐ नमो आगासगामीणं, ॐ नमो चारणाइल्लधीणं। जे इमे किन्नर-किंपुरिस-महोरग-गरुल-सिद्ध-गंधव्व-
पिसाय-भूय-साइणि-डाइणिपन्निभइओ जिणघरनिवासिणो नियनिलयठियापविचारिणो सन्निहिया असन्निहिया ते सव्वे
इमे विलेवण-धूव-पुण्फ-फल-पइवसणाहं चलिं पडिच्छंता तुट्ठिकरा भवंतु, सव्वत्थ रक्खं कुणंतु, सव्वत्थ दुरियाणि नासंतु,
सव्वासिगमुवसमंतु, संति-तुट्ठि-पुट्ठि-सुत्थयणकारिणो भवंतु स्वाहा।

पछी नीचे प्रमाणेना मंत्रोपूर्वक अंग न्यास करवो :—
बोलवानो मंत्र

- १ “ॐ नमः सिद्धम्”
- २ “ॐ ओं ह्रीं कौं वद वद वाग्वादिनि अहन्मुखकमल
निवासिनि नमः”
- ३ “ॐ हो ह्रीं ह्रः अहं नमः”
- ४ “ॐ ह्रीं सर्वसाधुभ्यो नमः”
- ५ “ॐ ह्रीं असिआउसा नमः”
- ६ ॐ ह्रीं धर्माय नमः
- ७ ॐ नमो अरिहंताणं
- ८ ॐ नमो सिद्धाणं
- ९ ॐ नमो आयरियाणं
- १० ॐ नमो उवज्झायाणं
- ११ ॐ नमो लोए सन्वसाहूणं
- १२ ॐ नमो धम्माणं

उपर प्रमाणे अंगन्यास कर्या पछी करन्यास करवो ते आ प्रमाणे :—

न्यास करवा माटेनुं अंग

मस्तकपर

मुखपर

हृदयपर

नाभिपर

पगे

शरीरपर

हृदयपर

मस्तकपर

शिखापर

नाभिपर

पगपर

शरीरपर

કરન્યાસ વિધિ :—

ચોલવાના મંત્રો :—

- ૧ ૐ નમો અરિહંતાણં અંગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ
- ૨ ૐ નમો સિદ્ધાણં તર્જનીભ્યાં નમઃ
- ૩ ૐ નમો આયરિયાણં મધ્યમાભ્યાં નમઃ
- ૪ ૐ નમો ઉવજ્ઞાયાણં અનામિકાભ્યાં નમઃ
- ૫ ૐ નમો લોણ સ્વસ્વાહૂણં કનિષ્ઠાભ્યાં નમઃ
- ૬ ૐ નમો આગાસગામીણં કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ

ન્યાસસ્થાન :—

- બંને અંગુઠાપર
- ” તર્જની આંગલીઓપર
- ” મધ્યમા ”
- ” અનામિકા ”
- ” કનિષ્ઠા ”
- ” હથેલી અને હાથના પાછલા ભાગપર

ઉપર પ્રમાણે કરન્યાસ વિધિ કર્યા બાદ સિદ્ધચક્રપૂજન કરવું તેનો વિધિ :—

આઠ પાંચડીવાલા કમલનો આકાર કરવો (સિદ્ધચક્રમંડપ ભરવો) તેમાં નીચે આપેલ અનુક્રમે એક શ્લોક બોલી સ્થાપના કરવી તેમજ વીજો શ્લોક અને મંત્ર બોલી પુષ્પ, અશ્વત્થ, ફલ, દીપ અને ધૂપથી પૂજન કરવું તે શ્લોકો અને મંત્ર આ પ્રમાણે :—

(૧) અરિહંતપદ (મધ્યમાગમાં સ્થાપના કરવી)

સ્થાપના શ્લોક :—

અથાષ્ટદલમધ્યાબ્જ-કર્ણિકાયાં જિનેશ્વરાન્ । અવિર્ભૂતોહસદ્ગોત્રા-નાવૃતઃસ્થાપયમ્મહં ॥ ૧ ॥

पूजन श्लोक तथा मंत्र :—

निःशेषदोषेन्धनधूमकेतू-नपरसंसारसमुद्रकेतून् ।

यजे समस्तातिशयैकहेतून्, श्रीमज्जनानम्बुजकर्णिकायाम् ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं अर्हद्भ्यो नमः स्वाहा ।

स्थापना श्लोक :—

तस्य पूर्वदले सिद्धान्, सम्यक्त्वादिगुणायकान् । निःश्रेयसं पदं प्राप्तान्, निदधे भक्तिनिर्भरः ॥ १ ॥

पूजन श्लोक तथा मंत्र :—

तत्पूर्वपत्रे परितः प्रणष्ट-दुष्टाष्टकर्ममधिगम्य शुद्धिम् ।

प्राप्तान्नान् सिद्धिमनन्तबोधान्, सिद्धान् यजे शान्तिकरान्नराणाम् ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं सिद्धेभ्यो नमः स्वाहा ।

(३) आचार्यपद (दक्षिण तरफना पत्रमां स्थापन करबुं)

स्थापना श्लोक :—

स्थापयामि ततः सूरीन्, दक्षिणेऽस्मिन् दलेऽमले । चरतः पञ्चघाचारं, षट्त्रिंशद्गुणैर्युतान् ॥ १ ॥

पूजन श्लोक तथा मंत्र :—

सूरीन् सदाचारविचारसारा-नाचारयन्तः स्वपरान् यथेष्टम् ।

उग्रोपसर्गकनिवारणार्थ-मभ्यर्चयाम्यक्षतगन्धपुष्पैः ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं स्त्रिभ्यो नमः स्वाहा ।

(४) उपाध्यायपद (पश्चिमपत्रमां स्थापन करबुं)

स्थापना श्लोक :—

द्वादशाङ्गश्रुताधारान्, शास्त्राध्ययनतत्परान् । निवेशयाम्युपाध्यायान्, पवित्रे पश्चिमे दले ॥१॥

पूजन श्लोक तथा मंत्र :—

श्रीधर्मशास्त्राण्यनिशं प्रशान्त्यै, पठन्ति धेऽन्यानपि पाठयन्ति ।

अध्यापकांस्तानपराब्जपत्रे, स्थितान् पवित्रान् परिपूजयामि ॥२॥

ॐ ह्रीं उपाध्यायेभ्यो नमः स्वाहा ।

(५) साधुपद (उत्तरपत्रमां स्थापन करबुं)

स्थापना श्लोक :—

व्याख्यादिकर्म कुर्वाणान्, शुभध्यानैकमानसान् । उदक्पत्रगतान्नित्यं, साधूनर्चामि सुव्रतान् ॥१॥

पूजन श्लोक तथा मंत्र :—

चैराग्यमन्तर्वचसि प्रसिद्धं, सत्यं तपो द्वादशधा शरीरे ।

येषामुदक्पत्रगतान् पवित्रान्, साधून् सदा तान् परिपूजयामि ॥२॥

ॐ ह्रीं सर्वसाधुभ्यो नमः स्वाहा ।

(६) दर्शनपद (ईशानदिशामां स्थापना करवी)

स्थापना श्लोक :—

जिनेन्द्रोक्तमततश्चङ्खा-लक्षणं दर्शनं यजे । मिथ्यात्वमथनं शुद्धं, न्यस्तमीशानसद्वले ॥१॥

पूजन मंत्र :—(दर्शनादि चारेमां पूजननो श्लोक बोलवानो नथी मात्र मंत्रज बोलवो)

ॐ ह्रीं सम्यग्दर्शनाय नमः स्वाहा ।

(७) ज्ञानपद (अग्निगुणामां स्थापना करवी)

स्थापना श्लोक :—

अशेषद्रव्यपर्याय-रूपमेवावभासकम् । ज्ञानमाग्नेयपत्रस्थं, पूजयामि हितावहम् ॥१॥

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं सम्यग्ज्ञानाय नमः स्वाहा ।

(८) चारित्रपद (नैर्ऋत्यदिशाना पत्रमां स्थापन करवुं)

स्थापना श्लोक :—

सामायिकादिभिर्भेदै-श्चारित्रं चारु पञ्चधा । संस्थापयामि पूजार्थं, पत्रे हि नैर्ऋते क्रमात् ॥१॥

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं सम्यक्चारित्राय नमः स्वाहा ।

(९) तपपद (वायव्यदिशाना पत्रमां स्थापन करवुं)

स्थापना श्लोक :—

द्विधा द्वादशधा भिन्नं, पूते पत्रे तपः स्वयम् । निधापयामि भक्त्याऽत्र, वायव्यां दिशि शर्मदम् ॥१॥

पूजन मंत्र :—ॐ ह्रीं सम्यक्त्वपसे नमः स्वाहा ।

पछी नवेय पदनी स्तुतिरूप नीचेनुं काव्य बोलवुं.

निःस्वेदत्वादिदिव्यातिशयमयतनून् श्रीजिनेन्द्रान्^२ सुसिद्धान्^३,

सम्यक्त्वादिप्रकृष्टा-ष्टकगुणभृत्सदा-चारसारांश्च सूरीन्^३ ।

शास्त्राणि प्राणिरक्षा-प्रवचनरचना-सुन्दराण्यादिशान्त-

स्ततसिद्ध्यै पाठकान् श्री-यतिपतिसहितां-नर्चयाम्यर्घदाने ॥

पछी “ ॐ ह्रीं पंचपरमेष्ठिने सम्यक्दर्शनादिचतुरन्वितेभ्यो नमः स्वाहा ”

ए मंत्र बोली-चंदन, पुष्प, फल, धूप, दीप, नैवेद्य आदिथी पूजन करवुं, रत्नो मुक्तां. पछी पहेलां प्रतिष्ठित करेल प्रतिमानी आगल स्नात्रकारक श्रावकोए-कुमुमांजलि, जन्माभिषेक तथा कलश कहेवा पूर्वक स्नात्र करवुं, पछी नमस्कार अने चैत्यवंदन तेमज आठ थोयनुं देववंदन करवुं.

॥ इति चतुर्थदिन विधि ॥

॥ अथ पंचमदिनविधिः ॥ (विशस्थानकपूजन)

शरुआतमां नीचेना मंत्र बोली शान्तिघोषणाना १० श्लोको बोलवा :—

ॐ क्षो क्षेत्रपालाय नमः ॐ ह्रीं दिक्पालाय नमः ॐ ह्रीं ग्रहाय नमः

ॐ ह्रीं षोडशमहादेव्यै नमः ॐ ह्रीं जिनशासनदेवीदेव्यो नमः ।

रोगचोकादिभिर्दौर्बै-रजिताय जितारये । नमः श्रीशान्तये तस्मै, विहितानन्तशान्तये ॥१॥

श्रीशान्तिजिनभक्ताय, भक्त्याय सुखसम्यग्दम् । श्रीशान्तिदेवता देया-दशान्तिमपनीय ते ॥ २ ॥
 अम्बा निहितडिम्भा मे, सिद्धबुद्धसमन्विता । सिते सिंहे स्थिता गौरी, वितनोतु समीहिन्म ॥ ३ ॥
 धराधिपतिपत्नी या, देवी पद्मावती सदा । धुद्रोपद्रवतः सा मां, पातु फुल्लत्फणावली ॥ ४ ॥
 चञ्चच्चक्रधरा चारु, - प्रवालदलदीधितिः । चिरं चक्रेश्वरी देवी, नन्दतादवताञ्च माम् ॥ ५ ॥
 स्वर्णखेटककोदण्ड - बाणपाणिस्तडिद्भ्युतिः । तुरङ्गगमनच्छुप्ता, कल्याणानि करोतु मे ॥ ६ ॥
 मथुरापुरीसुपार्थ - (श्री)सुपार्थस्तूपरक्षिका । श्रीकुबेरा नरारूढा, सुतांकावतु वोभयात् ॥ ७ ॥
 ब्रह्मशान्तिः स मां पाया-दपायाद्वीरसेवकः । श्रीमत्सत्यपुरे सत्या, येन कीर्तिः कृता निजा ॥ ८ ॥
 श्रीशक्रप्रमुखा यक्षा, जिनशासनसंस्थिताः । देवदेव्यस्तदन्येऽपि, सङ्घं रक्षत्वपायतः ॥ ९ ॥
 श्रीमद्विमानमारूढा, यक्षमातङ्गसंगता । सा मां सिध्दायिका पातु, चक्रचापेषुधारिणी ॥ १० ॥

पछी “चत्तारि मंगलं” इत्यादि नमस्कार पाठ कहेवो. पछी “वज्रपंजर” स्तोत्र कहेवुं.

पछी श्रावके वीजा पट्ट उपर कुंकुम अने चंदनथी वीश स्थानक (खानां) करवां, पछी अनुक्रमे नीचे आपेला २० मंत्रोशी वीशे स्थानक्रोनुं चंदन, पत्र, पुष्प, फल, सोपारीना ठुकडा तथा अक्षतथी पूजन करवुं.

वीशस्थानक मंत्रो :—

१	ॐ ह्रीं नमो अरिहंताणं ।	२	ॐ ह्रीं नमो सिद्धाणं ।	३	ॐ ह्रीं नमो पवयणस्स ।
४	ॐ ह्रीं नमो आयरियाणं ।	५	ॐ ह्रीं नमो उन्नज्जायाणं ।	६	ॐ ह्रीं नमो श्रेयाणं ।

७

ॐ ह्रीं नमो लोए सव्यसाहूणं । ८

ॐ ह्रीं नमो नाणस्स ।

ॐ ह्रीं नमो दंसणस्स ।

१०

ॐ ह्रीं नमो विणयस्स । ११

ॐ ह्रीं नमो चरित्तस्स ।

ॐ ह्रीं नमो वंभवयधारीणं ।

१३

ॐ ह्रीं नमो किरियाणं । १४

ॐ ह्रीं नमो तवस्स ।

ॐ ह्रीं नमो गोयमस्स ।

१६

ॐ ह्रीं नमो जिणाणं । १७

ॐ ह्रीं नमो चरित्तधरस्स ।

ॐ ह्रीं नमो नाणधरस्स ।

१९

ॐ ह्रीं नमो सुयधरस्स । २०

ॐ ह्रीं नमो तित्थस्स ।

पणी उत्तम पुष्प, गंध, अक्षत, प्रदीप, फल, धूप, जल अने पत्रथी श्रीजिनेश्वरप्रभुनी अष्टप्रकारी पूजा करवी ।

पणी श्रीआदिनाथजीनो कलश बोलवापूर्वक स्नात्र करवुं । पणी चैत्यवंदन करी आठ थोयनुं देववंदन करवुं अने वीशे स्थानकना नामोच्चारणपूर्वक वीश नमस्कार गणवा अने नैवेद्य मूकवुं । इति विशस्थानकपूजनविधिः ॥

॥ इति पंचमदिनविधिः ॥

॥ अथ षष्ठदिनविधिः ॥ (च्यवनकल्याणकविधिः)

ॐ षलौं बलौं स्वां लां क्षां क्षेत्रपालाय नमः । ॐ दिक्पालाय नमः । ॐ ग्रहाय नमः । ॐ ह्रीं षोडशमहादेव्य नमः । ॐ ह्रीं जिनशासनदेवीदेव्यो नमः । ए मंत्रोनो उच्चार करी प्रतिष्ठाकारकनी नीचेनी विधिण इंद्र तरीकेनी कल्पना करवी.

सद्दृष्टिः प्रविकल्पितोऽतिविशदप्राग्भारभासामुरः, ज्ञानस्यापि विकल्पनात्तत्पुनश्चारित्रतत्त्वस्य च ।

यत्पूर्वोपरिकल्पितं जिनमहे रत्नत्रयाराधकं, चिह्नं तद्विदधे महेशकलितं यज्ञोपवीतं परम् ॥१॥

ए काव्य बोली प्रतिष्ठा करवनारे “सोनानी सांकली” पहेरवी । पणी—

रत्नप्ररोहरुचिरैर्यदुत्थै - राकाममङ्गीकृतमाविभाति ।

तच्छेखरं शेषविधिविधिज्ञो, मौलौ मयूषाद्यमहं दधामि ॥२॥

ए काव्य बोली “मुकुट अने तिलक” धारण करवुं ।

दिव्यं दिव्यै रत्नजालैरनेकै-र्नद्धं धुन्वन्ध्वान्तमन्तःस्फुरद्भिः ।

हैमं हेम्ना निर्मितं विश्वपाणौ, पुण्यं पुण्यैः कङ्कणं स्वीकरोमि ॥३॥

ए काव्य बोली “कंकण” पहेरवुं ।

प्रद्योतयन्ती निखिलं स्वकान्त्या, प्रकोष्ठमङ्गद्युतिराधिगम्य ।

मुद्रैव जैनी वरमुद्रिकाया-मलंकरोत्वङ्गुलीपर्वमूले ॥४॥

ए काव्य बोली “मुद्रिका” पहेरवी तेमज केयूर, हार, कडां, कुंडल विगरे सोले प्रकारनां आभूषणो प्रतिष्ठा करावनारे पहेरवां. पछी

“ॐ ह्रीं अहं सुं हुं इंद्रं परिकल्पयामि स्वाहा” ए मंत्र बोलीवो अने वासक्षेप मंत्री प्रतिष्ठा करावनारना मस्तकपर नाखवो.

॥ इति इंद्रस्थापनविधिः ॥

॥ अथ इंद्राणीस्थापनविधिः ॥

“ ॐ औं ह्रीं क्रौं ऐं ह्रौं सौं ” इन्द्राणीं परिकल्पयामि स्वाहा ”

ए मंत्रथी वासक्षेय मंत्री प्रतिष्ठा करवनारनी भार्याना मस्तक उपर नाखवो

॥ इति इंद्राणीस्थापनविधिः ॥

पङ्क्ति "ॐ नमो भगवती विश्वव्यापिनी त्रैलोक्यसिंहासने स्वस्तिकं पूरयामि ।"

ए मंत्र बोली इन्द्र इन्द्राणी पासे धवलगीत साथे वेदिका उपर पांच स्वस्तिक कराववा ।
पछी नीचे आपेला मंत्रोथी ते ते अंगो पर न्यास करवो —

二
三
三
二

१	ॐ	ह्रीं	नमो	अरिहंताणं ह्रीं शीर्ष	मंत्रो	रक्ष	रक्ष	स्वाहा
२	ॐ	ह्रीं	नमो	सिद्धाणं ह्रीं वदनं		"	"	"
३	ॐ	ह्रीं	नमो	आयरियाणं ह्रीं हृदयं		"	"	"
४	ॐ	ह्रीं	नमो	उवज्जायाण ह्रीं नाभिं		"	"	"
५	ॐ	ह्रीं	नमो	लोए सब्वसाहुणं ह्रीं पादौ		"	"	"
६	ॐ	ह्रीं	नमो	ज्ञानदर्शनचारित्रत्तापांसि ह्रीं सर्वज्ञं		रक्ष	रक्ष	स्वाहा

॥ इति अंगन्यासविधिः ॥

पछी “ॐ ह्रीं ह्रूं ह्रौं ह्रः अर्हद्भ्यो नमः ॐ ह्रीं नमो अरिहताणं ह्रौं अर्हते नमः” ए मंत्रथी वासक्षेप
मंत्रीने नवां विबोधपर नाखवो ।

पछी “ॐ परमहंसाय, परमेष्ठिने हंस हंस हंस हँ हौँ हूँ ह्रौँ श्रीजिनविम्बे
स्थापयाभि संवैषट्” ए मंत्रथी पाणी साथे वासक्षेप मंत्रीजे नवीन जिनविम्बपर नाखवो तथा तेनुं सर्व अंगे विलेपन करहुं
पछी तेनी आगल द्यूथी भरेलो सुवर्णकलाश स्थापयो. पछी—

सुकृतकरणदक्षं पञ्चमुखं समस्तं, सकलदुरितनाशं
विमलकुलप्रवृद्धैर्देवलोकाच्युतश्री-नियतपदसमुद्भवै
रतनत्रयालंकरणाय नित्य-मच्छायाकायाय निरामयाय ।

ए वे श्लोक बोली “ॐ ह्रीं ह्रूं ह्रौं ह्रः अहं नमः हंस श्रीमदहं देवलैकाच्च्युत्वा मानुषत्वेज्जतरत,
निःस्वेदतनिर्मलतायुताय, नमोनमः श्रीपरमेश्वराय ॥२॥
हंस हंस हंस श्रीपरमेश्वराय नमः स्वाहा” ए मंत्रोच्चारणपूर्वक पूर्वं अप्रतिष्ठित जिनबिंबने दूधथी भरेला सुवर्णकलशमां
स्थापवा

॥ इति
व्यवनमंत्रः ॥

पत्नीः—“ॐ हो हो क्रौं य र ल व श प ह क्षौं है सः अमुष्य प्राणान् इह प्राणे, अमुष्य जीव इह स्थितः सर्वेन्द्रियाणां वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रमुखजिह्वाः स्थापय सर्वौषद् वषद् स्वाहा स्वधा” ए मंत्र बोलीने वासक्षेप नाखवो ।
॥ इति प्राणप्रतिष्ठा ॥

पछी नीचे प्रमाणेना मंत्रोथी जिनविंनना ते ते अंगोपर मातुन्यास करवो.

मंत्रो

अंगन्यास

“ ॐ ह्रीं अहं ॐ ह्रीं मोक्षद्वारे ”
 “ ॐ ह्रीं अहं श्रीं अ आ ललाटे दक्षिणतः ”
 “ ॐ ह्रीं अहं श्रीं इ ई दक्षिणेतरनेत्रयोः ”
 “ ” ” ” उ ऊ कर्णयोः ”
 “ ” ” ” ऋ ऋ नासापुटयोः ”
 “ ” ” ” लृ लृ गलयोः ”
 “ ” ” ” ए ऐ ऊर्ध्वाधोदंतपङ्क्त्योः ”
 “ ” ” ” ओ औ स्कन्धयोः ”
 “ ” ” ” क ख मुखमण्डले ”
 “ ” ” ” ग घ कण्ठे ”
 “ ” ” ” ङ हनुस्थाने ”
 “ ” ” ” च छ ज झ दक्षिणभुजे ”
 “ ” ” ” ञ वामभुजे ”
 “ ” ” ” ट ठ ड ढ ण दक्षिणकुक्षौ ”

मस्तकपर
 ललाटपर
 आंखोपर
 कानोपर
 नासिकापर
 गालोपर
 उपर नीचे दांत तथा होठोपर
 खभापर
 मुखपर
 कंठपर
 दाढीपर
 जमणा हाथपर
 डावा हाथपर
 जमणी कुखपर

“ ॐ ह्रीं अहं, श्रीं त थ द ध न वामकुक्षौ ”
 “ ” “ ” प दक्षिणोरो ”
 “ ” “ ” फ वामोरो ”
 “ ” “ ” व गुह्ये ”
 “ ” “ ” भ नाभिमंडले ”
 “ ” “ ” म स्फिजोः इन्द्रियोभयपार्श्वयोः ”
 “ ” “ ” य शरीरस्थाने उदरे ”
 “ ” “ ” र ऊर्ध्वरोमाञ्चे ”
 “ ” “ ” ल पृष्ठे ”
 “ ” “ ” व ग्रीवाकक्षादिसन्धिषु ”
 “ ” “ ” श जानुयुग्मयोः ”
 “ ” “ ” प गुल्फमूलयोः ”
 “ ” “ ” स पादयोः ”
 “ ” “ ” ह हृदये ”
 ए रीते विंचना सर्वे अंगे मातृन्यास करवा.

पछी “ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं शान्तिं कुरु कुरु स्वाहा, ॐ ह्रीं नमो अरिहंताणं, ॐ ह्रीं नमो अरहंताणं, ॐ ह्रीं नमो

डावी कुक्षपर
 जमणा साथलमां
 डावा साथलमां
 गुह्यस्थानमां
 नाभिपर
 इन्द्रियना बन्ने पडखे
 शरीर स्थानने उदर
 ऊर्ध्वस्थानना रोमांच एटले मस्तकादिना बालोपर
 पीठपर
 कंठ तथा कक्षा (काल) विंगेरे सांथाओमां
 बन्ने जानु (घुटण) उपर
 घुटणना मूल (ढांकणी) पर
 बन्ने पग उपर
 हृदयपर

॥ अथ सप्तमदिनविधिः ॥

“ॐ नमो अरिहंताणं हृदये” “ॐ नमो सिद्धाणं मस्तके” “ॐ नमो आयरियाणं शिखायां”
“ॐ नमो उवज्जायाणं सन्नेहे” “ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं दिव्यासं”

ए आत्मरक्षाने लगतां पदो बोलवापूर्वक ते ते प्रमाणे हस्तन्यास करवो.

पछी नीचेना मंत्रोथी शुचिकरण करवुं (सर्व अंगे त्रणवार स्पर्श करी पवित्र करवां) :—

“ॐ नमो अरिहंताणं, ॐ नमो सिद्धाणं, ॐ नमो आयरियाणं, ॐ नमो उवज्जायाणं,
ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, ॐ नमो आगासगामीणं, ॐ नमो हः क्षः अशुचिः शुचीभवामि स्वाहा” ।
ए रीते गुरुए पण स्नात्रीआओने अभिमंत्रित करवा.

पछी “क्षिप ॐ स्वाहा, हा स्वा ॐ पक्षि” ए रीते आरोह (चढवुं) अवरोह (उतरवुं) ना क्रमे पण, नाभि,
हृदय, मुख अने भालपर पोतानुं सकलीकरण करवुं.

पछी—“ॐ ह्रीं क्ष्वां सर्वोपद्रवं विम्बस्य रक्ष रक्ष स्वाहा” ए मंत्रथी बलिवाकुला मंत्री प्रतिष्ठास्थानथी जल
सहित उडाडवा तेमज धूप, चंदन, पुष्प, अक्षत वि. उछालवां श्रावकोए दरेक नवीन विंबोपर कुसुमांजलि प्रक्षेप करवो
अने नीचेनो श्लोक बोलवो.

अभिनवसुगन्धिविकसित—पुष्पौघवृता सुगन्धधूपाढ्या ।

विम्बोपरि निपतन्ती, सुखानि पुष्पाञ्जलिः कुरुताम् ॥

१ अधोलोकवासिनी आठ दिक्कुमारीओनां नाम—(तेओए आवी प्रभु तथा माताने नमन करी भूमि तेमज स्रुतिकागृह शुद्ध करवुं.)

भोगंकरा भोगवती, सुभोगा भोगमालिनी । सुवत्सा वत्समित्रा च, पुष्पमाला त्वनिन्दिता ॥१॥
नत्वा प्रभुं तदम्बां चे-दाने स्रुतिगृहं व्यधुः । संवर्तेनाशोधयन् क्षमा-मायोजनमितां गृहात् ॥२॥

“ॐ ह्रीं अष्ट अधोलोकवासिन्यः देव्यः, योजनमण्डलं स्रुतिकागृहं शोधयन्ति स्वाहा”

२ ऊर्ध्वलोकवासिनी आठ दिक्कुमारीका—(तेओए सुगंधी जल तथा पुष्प वरसाववां)
मेघंकरा मेघवती, सुमेघा मेघमालिनी । तोयधारा विचित्रा य, वारिषेणा बलाहका ॥१॥
अष्टोर्ध्वलोकदेव्यैता, नत्वाऽर्हन्तं समातृकम् । तत्र गन्धाम्बुपुष्पौघ-वर्षा हर्षाद्वितैनिरे ॥

“ॐ ह्रीं अष्ट ऊर्ध्वलोकवासिन्यः देव्यः योजनमण्डलगन्धाम्बुपुष्पौघं वर्षयन् स्वाहा”

३ पूर्वरुचकवासिनी आठ दिक्कुमारिका — (तेओए दर्पण धरवां)

अथ नन्दोत्तरा नन्दा, आनन्दानन्दिवर्धने । विजया वैजयन्ती च, जयन्ती चापराजिता ॥

“ॐ ह्रीं अष्टौ पूर्वरुचकवासिन्यः देव्यः विलोकनार्थं दर्पणानि अग्रे धरन्ति स्वाहा”

४ दक्षिणरुचकवासिनी आठ दिक्कुमारिका — (तेओए पूर्णकलश लइ अभिषेक करवा अने गीतगान करवां).

समाहारा सुप्रदत्ता, शुद्धबुद्धा यशोधरा । लक्ष्मीवती शेषवती, चित्रगुप्ता वसुन्धरा ॥

“ॐ ह्रीं अष्टौ दक्षिणरुचकवासिन्यः देव्यः स्नानार्थं करे पूर्णकलशान् धृत्वा अभिषेकं कुर्वन्ति, गीतगाने विदधति स्वाहा”

५ पश्चिमरुचक्रासिनी आठ दिक्कुमारिका - (तेओए पंखा वीझवा).

इलादेवी सुरादेवी, पृथिवी पद्मवत्यपि । एकनाशा नवमिका, भद्राक्षीतेति नामतः ॥

“ॐ ह्रीं अष्टौ पश्चिमरुचक्रासिन्यः देव्यः बीजनार्थं व्यंजनानि व्यंजयन्ति स्वाहा”

६ उत्तररुचक्रासिनी आठ दिक्कुमारिका - (तेओए चामर वीझवा).

अलम्बुपा मितकेशी, पुण्डरिका च वारुणी । हासा सर्वप्रभा श्री ह्री-रष्टौ दिशुचिकाद्रितः ॥

“ॐ ह्रीं अष्टौ उत्तररुचक्रासिन्यः देव्यः बालव्यजनानि चामराणि व्यंजयन्ति स्वाहा”

७ चार विदिशाओमां रहेली रुचक्रासिनी चार दिक्कुमारिका (दीपकनो प्रकाश आपे).

चित्रा च चित्रकनका, सुतारा वसुदामिनी । दीपहस्ता विदिश्वेताः, स्युर्विदिगरुचकाद्रितः ॥

“ॐ ह्रीं चतस्रो विदिगरुचक्रासिन्यः देव्यः प्रदीपहस्ता उद्योतं कुर्वन्ति स्वाहा”

८ चार रुचकद्वीपवासिनी दिक्कुमारिका (चार आंगलनी नाल छेदी भूमिमां खोदि नाखे)

रूपा रूपासिका चापि, सुरूपा रूपकावती । चतुरङ्गलतो नालं, छित्त्वा खातोदरेऽक्षिपन् ॥

“ॐ ह्रीं चतस्रो रुचकद्वीपवासिन्यः चतुरङ्गलतो नालं छित्त्वा भूखातोदरेऽक्षिपन् स्वाहा”

ए प्रमाणे करी नीचेना मंत्रो बोलवा—

“ॐ ह्रीं पूर्वोत्तरदक्षिणेपु रम्भागृहत्रयं व्यधुः स्वाहा”

“ॐ રો રો રૂ રૂ રૌ રૌ રઃ ઉત્તરે અરણિકાષ્ઠામ્યાં અગ્નિમુત્પાદ્ય ચન્દનાદ્યૈર્જુહ્યાત્ વપદ્”
 એ મંત્ર બોલી અરણિનાં લાકડાંથી અગ્નિ ઉત્પન્ન કરીને તેમાં ચંદન વિગેરેનો હોમ કરી રક્ષા પોટલી બાંધવી.
 પછી અનુક્રમે નીચે પ્રમાણેના મંત્રોથી પવિત્ર ૧ જલકલશ ૨ ચંદન ૩ પુષ્પ અને ૪ સ્નાત્રપુટિકા (ધૂપ)નું

અભિમંત્રણ કરવું તે મંત્રો :—

૧ જલમંત્ર—“ ૐ નમો યઃ સર્વશરીરાવસ્થિતે મહાભૂતે અપઃ જલં ગૃહ્ણ ગૃહ્ણ સ્વાહા ”

૨ ચંદનમંત્ર—“ ૐ નમો યઃ સર્વશરીરાવસ્થિતે પૃથુ પૃથુ ગન્ધાન્ ગૃહ્ણ ગૃહ્ણ સ્વાહા ”

૩ પુષ્પમંત્ર—“ ૐ નમો યઃ સર્વતો મેદિની પુષ્પવતી પુષ્પં ગૃહ્ણ ગૃહ્ણ સ્વાહા ”

ધૂપમંત્ર—“ ૐ નમો યઃ સર્વતો વલિં દદ્દ મહાભૂતે તેજોધિપતિધૂપં ગૃહ્ણ ગૃહ્ણ સ્વાહા ”

પછી દૃષ્ટિદોષ નિવારણ માટે નીચેના મંત્રથી મંત્રિત પંચરત્નની રક્ષાપોટલી નવીન વિધના જમણા હાથની

આંગલીઓમાં બાંધવી તેમજ કંઠમાં અરીઠામલા અને જવમાલા નાખવી.

મંત્ર—“ૐ ક્ષો ક્ષો ક્ષો ક્ષો સ્વાહા”

પછી જલયાત્રાથી લાવેલા જલને પવિત્ર જલકુંડીમાં भरી તેમાં વાસ, ચંદન, પુષ્પ આદિ નાખી “ૐ હ્રં નમઃ”

પછી જલયાત્રાથી લાવેલા જલને પવિત્ર જલકુંડીમાં भरી તેમાં વાસ, ચંદન, પુષ્પ આદિ નાખી “ૐ હ્રં નમઃ”

પછી જલદર્શન કરવું તથા ધૂપ, ગીત, ગાન, નાટક વિગેરે કરવું.

એ મંત્રથી જલદર્શન કરવું તથા ધૂપ, ગીત, ગાન, નાટક વિગેરે કરવું.

इति दिक्कुमार्युत्सवः

शक्रः सुमेरुशृङ्गस्थं, गत्वाऽधः पाण्डुकं वनम् । मेरुचूलादक्षिणेना-तिपाण्डुकम्बलासने ॥ ५ ॥
 अभिवेकोत्सवे जैने, चतुःषष्टिपुरन्दरान् । सुमेरुवेष्टिते स्थाने, सुरेन्द्राग्नी यथाक्रमम् ॥ ६ ॥
 चमरेन्द्रो बलीन्द्रश्च, धरणेन्द्रस्तृतीयकः । भूतानेन्द्रश्च वेण्वेन्द्रो, वेणुदालिस्तथैव च ॥ ७ ॥
 हरिकान्तो हरिसखः, अग्निसिंहोऽग्निमानवः । पूर्णेन्द्रोऽथ विशिष्टश्च, जलकान्तो जलप्रभः ॥ ८ ॥
 अमृतगतिर्भवेन्द्रो, -ऽमृतवाहननामतः । वेलम्बकः प्रभञ्जनः, घोषो महाघोषहरिः ॥ ९ ॥
 कालेन्द्रोऽथ महाकालः, स्वरूप प्रतिरूपकः । पूर्णभद्रो माणिभद्रो, भीमो महाभीमनाम्नकः ॥ १० ॥
 किन्नरः किंपुरुषेन्द्रः, सत्पुरुषस्तथैव हि । महपुरुषव्यन्तरेन्द्रो, अयकायस्तथापरः ॥ ११ ॥
 महाकायो गीतरुचि-र्गीतयशोति षोडश । सन्निहितः समानितः, धाता विधानामरः ॥ १२ ॥
 ऋषिइन्द्रो ऋषिपालः, ईश्वरमहेश्वरोऽपि च । सं(सु)वत्स विशालेन्द्रश्च, हासो हासरतिः पुनः ॥ १३ ॥
 श्वेतईन्द्रो महाश्वेतः, पयगोपयगयतीश्वरौ । चन्द्रादित्यौ ज्योतिषिन्द्रो, कल्पेन्द्राग्नी तथा पुनः ॥ १४ ॥
 सौधमेन्द्र ईशानेन्द्रः, सन्तकुमारपुरन्दरः । माहेन्द्रो ब्रह्मेन्द्रश्च, लान्तकेन्द्रस्तु वज्रिणः ॥ १५ ॥
 शुक्रेन्द्रश्च सहस्त्रारः, आनतप्राणताभिधः । आरणाव्युत्तशकश्च, इतिन्द्राचतुः पण्डिकाः ॥ १६ ॥

एवी रीतनां श्रोत्रो भर्णानि

“ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं मयैमेन्द्रादिचतुःषष्टिः इन्द्रा अस्मिन् प्रतिष्ठाप्योन्मये, सर्वविद्यप्रज्ञांतकरा भगवदात्मया
मानयाना भवन्तु स्वाहा”

एवी रीतनो मंत्र भगवो, पछी,

श्रीमन्मन्दरमस्तुते शुचिजलैर्येते सद्रमोक्षतैः । पीठं मुक्तिचरं नित्याय रचितं तत्पद्मपुष्पसृजं ।
इन्द्रोऽहं निजभूषणार्थममलं यजोपवीतं द्रव्यं, मुद्राकंदरुणडौग्वराण्यपि तथा जैनाभिर्येकोन्मये ॥१॥
विश्वैश्वर्यैकवर्यार्थिस्त्रिदशपतिशिरःजोग्रमपृष्टपादाः,

प्रक्षीणाऽप्येदोयाः सकलगुणगणग्रामधामान एव ।

जायन्ते जन्मवो यत्रागमस्मिजद्रन्द्रपजान्वनः श्रीः-

रत्नं स्नात्रकाले कलशजलभृतेरेभिगण्ढ्याव्येत्तम् ॥२॥

एवी रीतनां श्रोत्रो भर्णानि

“ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं अहंते तीर्थोदकेन अष्टोत्तम्यतोपधिना मह पण्डितशक्तोद्यैः सप्रमाणकलयैः
स्नापयामीति स्वाहा”

एवी रीतनो मंत्र भगवो, पछी,

चतुर्वृषभरूपाणि, अक्रः कुन्वा ततः स्वयम् । शृङ्गाष्टकक्षरन्धीर्ग - रकरोदभिषेचनम् ॥३॥

ए श्लोक बोली—

“ ॐ हौं ह्रीं अहते क्षीरेण स्नापयामीति स्वाहा ” एमंत्र बोली प्रभुने स्नान करावहुं.

पछी प्रतिष्ठा करावनारे रूपाना चोखाथी प्रभु पासे अष्टमंगल पुरी नीचे प्रमाणे स्तुति करवी—

सन्मङ्गलप्रदीपं ते, विधायारार्त्तिकं पुनः । सन्मृत्युगीतवाद्यादि, न्यधुर्विविधमुत्सवम् ॥१॥

तत्र पूर्वमच्युतेन्द्रो, विदधाल्यभिषेचनम् । ततोऽनुपरिपाटीतो, यावच्चन्द्रार्घ्यमादयः ॥२॥

ए प्रमाणे स्तुति करी आठथोयनुं देव वंदन करवुं.

पछी इन्द्र जिनेश्वरने लावी माता पासे मूकी ३२ क्रोड रत्न सुवर्ण अने रूपानी दृष्टि करे. तेने लगतो श्लोक—

शक्रस्तु जिनमानीय, विमुच्याम्भानिकेतने । द्वात्रिंशद्रत्नरैरूप्य - कोटिदृष्टिं विरच्य सः ॥

॥ इति इन्द्रमहोत्सवः ॥

॥ इति जन्मकल्याणक सप्तमदिन पूजाविधिः ॥

अष्टमः दिक्कर्मोऽष्टमः पूजाविधिः (अठार अभिषेकविधि)

जन्मकल्याणकना विधान वाद् प्रियंवदा दासी राजा पासे जाय त्यां पुत्रजन्मनो वृत्तान्त जणावे ल्यारे राजा (अहिं श्रावको) पण महोत्सवपूर्वक चार दिवस सुधी पुत्रजन्मसंवंधी क्रिया करे तेमां पहेला अठार प्रकारनां स्नात्रथी शुद्धि करे एटले के एक नवी हुंडीमां पवित्र जल नाखडुं तेमां वास, चंदन, पुष्प त्रिगेरे थोडां नाखी जे जे प्रकारनुं स्नात्र करवाडुं होय ते स्नात्रचूर्ण नाखी तेना चार कलशो भरवा. पछी जिनमुद्राथी⁺ देवसन्मुख उभा रहीने दरेक स्नात्र माटे नीचे आपेलां काव्यो तेमज गीत, गान, पंचशब्द वाजिओ साथे मंत्रथी अभिमंत्रित करायेला स्नात्रजलथी अठार स्नात्रो करवां ते आ प्रमाणे—

॥ ५९ ॥

पहेलुं (हिरण्योदक) स्नात्र

सुवर्णना चूर्णथी (सोनाना वरख मिश्रित न्हवणथी) चार कलशो भरी 'नमोऽर्हत' कही नीचेनो श्लोक बोल्यो—
पवित्रतीर्थनीरेण, गन्धपुष्पादिसंयुतैः । पतज्जलं विम्बोपरि, हिरण्यं मन्त्रपूतनम् ॥ १ ॥
सुवर्णद्रव्यसम्पूर्ण, चूर्ण कुर्यात्सुनिर्मलम् । ततः प्रक्षालनं चाभिः, पुष्पचन्दनसंयुतैः ॥ २ ॥^{॥३॥}

+ मुद्राओनी आकृतिओ परिशिष्ट नं. १ थी जुओ ।

॥ केटलीक जग्याय नीचेनो मात्र एकज श्लोक पण बोलाय छे—

सुपवित्रतीर्थनीरेण, संयुतं गन्धपुष्पसंमिश्रम् । पततु जलं विम्बोपरि, सहिरण्यं मन्त्रपरिपूतम् ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते गन्धपुष्पाक्षतधूपसम्पूणेः स्वर्णेन स्नापयामीति स्वाहा ”
ए मंत्रोच्चारपूर्वक स्नात्र करी विंबने तिलक, पुष्प, वास, धूप विगिरेथी पूजन करवुं.

॥ इति प्रथम हिरण्योदकस्नात्रम् ॥

ए रीते दरेक स्नात्र बखते करता रहेवुं.

बीजुं (पंचरत्न चूर्ण) स्नात्र

‘ मोती, सोनुं, ^२रूपुं, ^३प्रवाल अने तांबु. ए पंचरत्ननुं चूर्ण करी उपरनी जेमज कुंडीमां वास चंदन पुष्प वाला पाणीमां नाखी चार कलशो भरी ‘ नमोऽर्हत् ’ नो पाठ कही नीचेना श्लोको अने मंत्र बोली न्हवण करवुं.

यन्नामस्मरणादपि श्रुतवशादप्यक्षरोच्चारतो, यत्पूर्णे प्रतिमा प्रणामकरणात्संदर्शनात्स्पर्शनात् ।
‘ भव्यानां भवपङ्कहानिरसकृत्स्यात्तस्य किंसत्पयः, स्नात्रेणापि तथा स्वभक्तिवशतो रत्नोत्सवे तत्पुनः ॥ १ ॥
नानारत्नौघसंचुतं, सुगन्धपुष्पाभिवासितं नीरम् । पतताद्विचित्रचूर्णं, मन्त्राढ्यं स्थापनाविम्बे ॥ २ ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते मुक्तास्वर्णरौप्यप्रवालज्यम्बकपञ्चरत्नैः स्नापयामीति स्वाहा ”

आम दरेक स्नात्र काव्यो अने मंत्र बोलवापूर्वक ते ते स्नात्र करी तिलक, पुष्प, वास, धूप विगिरेथी पूजन करवुं.

॥ इति द्वितीयस्नात्रम् ॥

त्रीजुं (कषाय) स्नात्र

कषायचूर्णयुक्त पाणीना कलशो भरी 'नमोऽर्हत्' कही
प्लक्षाम्बुदयोदशोक - आम्रच्छल्यादिकल्कसंमिश्रम् । विम्बे कषायनीरं, पततादधिवासितं जैने ॥१॥

पिप्पली पिप्पलश्चैव, शिरीषोम्बरकः पुनः । वटादिकं महाछल्ली, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥२॥
“ ॐ ह्रीं ह्रीं परमअर्हते पिप्पल्यादिमहाछल्लैः स्नापयामीति स्थाहा ”

॥ इति तृतीयस्नात्रम् ॥

चोथुं (मंगलमृत्तिका) स्नात्र

आठ जातिनी माटीनुं चूर्ण करी कलश भरवाना पाणीमां नाखी चार कलश भरवा—
'नमोऽर्हत्' कही

परोपकारकारी च, प्रवरः परमोज्ज्वलः । भावनाभञ्ज्यसंयुक्तै - मृच्छूर्णेन च स्नापयेत् ॥१॥
पर्वतसरोनदीसंगमादि - मृद्धिश्च मन्त्रपूताभिः । उद्धर्त्य जैनविभ्रं, स्नापयाम्यधिवासनासमये ॥२॥
“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते नदीनगतीर्थादिमृच्छूर्णैः स्नापयामीति स्थाहा ”

। इति चतुर्थस्नात्रम् ।

पांचमुं (सदोषधि) स्नात्र

औषधिओनुं चूर्ण करी कलश भरवाना जलमां नाखवुं. 'नमोऽर्हत्' कही

सहदेवी शतमूली, शतावरी अंखपुष्पिका । कुमारी लक्ष्मणा चैव, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥१॥
सहदेव्यादिसदौषधि-वर्गेणोद्वर्त्तितस्य बिम्बस्य । गन्धतन्मिश्रं बिम्बो-परि तज्जलं हरतु दुरितानि ॥२॥

“ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते सहदेव्यादिसदौषधिना सह स्नापयामीति स्वाहा ”

। इति पंचमस्नात्रम् ।

छट्ठं (प्रथमाष्टकवर्ग) स्नात्र

उपलोठ वि० आठ वस्तुओंनुं चूर्ण करी कलश भरवाना जलमां नाखवुं,
'नमोऽर्हत्' कही

सुपवित्रमूलिकावर्ग-मर्दिते तडुदकस्य शुभधारा ।

बिम्बेऽधिवाससमये, यच्छतु सौख्यानि निपतन्ती ॥१॥

उपलोठत्रचालोद्र-हीरवणीदेवदारवः । ज्येष्ठीमधुक्कद्विर्वा, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥२॥

“ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते उपलोटाष्टकवर्गेण स्नापयामीति स्वाहा ”

। इति षष्ठस्नात्रम् ।

सातमं (द्वितीयाष्टकवर्ग) स्नात्र

पतंजारी वि० आठ वस्तुओंनुं चूर्ण करी कलश भरवाना पाणीमां नाखवुं,
'नमोऽर्हत्' कही—

नवमुं (पंचगव्य अथवा पंचामृत) स्नात्र

पंचामृतना कलश भरी 'नमोऽर्हत्' कही.

जिनचिम्बोपरि निपतत्, घृतदधिदुग्धादिद्रव्यपरिपूतम् । दध्नादकसन्मिश्रं, पंचगव्यं हरतु दुरितानि ॥१॥
वरपुष्पचन्दनैश्च, मधुरैः कृतनिःस्वनैः । दधिदुग्धघृतमिश्रैः, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥२॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परमार्हते पञ्चामृतेन स्नापयामीति स्वाहा ”

। इति नवमस्नात्रम् ।

दशमुं (सुगंधौषधि) स्नात्र

अंवर वि० सुगंधी वस्तुओंनुं चूर्ण करी कलश भरवाना जलमां नाखवुं, 'नमोऽर्हत्' कही—

सर्वविघ्नप्रशमनं, जिनस्नात्रसमुद्भवम् । वन्दे सम्पूर्णपुण्यानां, सुगन्धैः स्नापयेज्जिनम् ॥१॥

सकलौषधिसंयुक्त्या, सुगन्ध्या घर्षितं सुगतिहेतोः । स्नापयामि जैनचिम्बं, मन्त्रिततन्नीरनिवहेन ॥२॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परमार्हते अम्बरउशीरादिसुगन्धद्रव्यैः स्नापयामीति स्वाहा ”

॥ इति दशमस्नात्रम् ॥

अगीयारमुं (पुष्प) स्नात्र

१ सेवंत्रा २ चमेली ३ मोगरा ४ गुलाब ५ जुई ए जातनां फुलो कलश भरवाना पाणीमां नाखवां,
'नमोऽर्हत्' कही

अधिवासितं सुमन्त्रैः, सुमनः किञ्चलकराजितं तोयम्,

तीर्थजलादिसुषुक्तं, कलशान्मुक्तं पततु विम्बे ॥ १ ॥

सुगन्धपरिपुष्पौघै-स्तीर्थोदकेन संयुतः । भावनाभव्यसन्दर्हैः, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥ २ ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते पुष्पौघैः स्नापयामीति स्वाहा ” । इति एकादशस्नात्रम् ।

वारमुं (गन्ध) स्नात्र

१ केसर २ कपूर ३ कस्तूरी ४ अगर ५ चंदन ए घसी जलमां नाखी ‘ नमोऽर्हत् ’ कही
गन्धाङ्गुलानिकया, सन्मृष्टं तदुदकस्य धाराभिः । स्नपयामि जैनविम्बं, कर्मौघच्छित्तये शिवदम् ॥ १ ॥
कुङ्कुमादिकर्णपूरश्च, मृगमदेन संयुतः । अगरश्चन्दनमिश्रैः, स्नापयामि जिनेश्वरम् ॥ २ ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते गन्धेन स्नापयामीति स्वाहा ” । इति द्वादशं स्नात्रम् ।

तेरमुं (वास) स्नात्र

१ चंदन २ केशर अने ३ कपूरनुं चूर्ण करी कलश भरवाना जलमां नाखनुं. ‘ नमोऽर्हत् ’ कही—
हृद्यैराह्लादकरैः, स्पृहणीयैर्मन्त्रसंस्कृतैर्जैनम् । स्नपयामि सुगतिहेतो-र्वीसैरधिवासितं विम्बम् ॥ १ ॥
शिशिरकरकराभैश्चन्दनैश्चन्द्रमिश्रै-चहुलपरिमलौघैः प्रीणितं प्राणगन्धैः ।

विनमदमरमौलिः प्रोक्तरत्नाङ्गुलैः, जिनपतिचरशृङ्गे स्नापयेद्भावभक्त्या ॥ २ ॥
“ ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते सुगन्धवासचूर्णैः स्नापयामीति स्वाहा ” । इति त्रयोदशं स्नात्रम् ।

चौदमुं (चन्दनदुग्ध) स्नात्र

चंदनने दुधना कलशमां नाखी ' नमोऽर्हत् ' कही
शीतलसरससुगन्धि-र्मनोमतश्चन्दनद्रुमसमुत्थः ।

चन्दनकल्कः सजलो, मन्त्रयुतः पततु जिनविम्बे ॥ १ ॥
क्षीरेणाक्षतमन्मथस्य च महत् श्रीसिद्धिकान्तापतेः, सर्वज्ञस्य शरच्छशाङ्गविशदज्योत्स्नारसस्पर्दिना ।
कुर्मः सर्वसमृद्धयस्त्रिजगदानन्दप्रदं भूयसा, स्नानं सद्द्विकसत्कुशेशयपदन्यासस्य शस्याकृतेः ॥ २ ॥
“ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते क्षीरचन्दनान्भ्यां स्नापयामीति स्वाहा ” । इति चतुर्दशस्नात्रम् ।

पंदरमुं (केशर साकर) स्नात्र

केशर अने साकरने जलमां नाखी कलश भरी ' नमोऽर्हत् ' कही
काश्मीरजसुविलिप्तं, बिम्बं तच्छिरसि धारयाभिनवम् ।

समन्त्रयुक्तयाशुचि-जैनं स्नापयामि सिद्ध्यर्थम् ॥ १ ॥
वाचः स्फारविचारसारमपैरः स्याद्वादशुद्धासृत-स्यन्दिन्या परमार्हनः कथमपि प्राप्यं न सिद्धात्मनः ।
मुक्तिश्रीरसिकस्य यस्य सुरसस्नात्रेण किं तस्य च, श्रीपादद्वयभक्तिभावितधिया कुर्मः प्रभोस्तत्पुनः ॥ २ ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते काश्मीरजशर्कराभ्यां स्नापयामीति स्वाहा ” । इति पञ्चदशस्नात्रम् ।

(उपर प्रमाणेनी बावत पहेला दिवसनी कुलमर्यादारूप छे पछी वीजे दिवसे चंद्र-सूर्यनुं दर्शन करावाय एटले
विबोने आरीसो देखाडवो; पछी छे दिवसे धर्मजागरण एटले धर्मस्तुति करवी; पछी दसुठण करवुं.)

पछी 'सुयदेवयाए करे० काउ० अन्नत्थ १ नव० काउ० नमोऽर्हत्' कही स्तुति
वदवदति न वाग्वादिनि ? , भगवति ? कः श्रुनसरस्वति ? गमेच्छुः ।

रङ्गत्तरङ्गमतिवर-तरणिरतुभ्यं नम इतीह ॥३॥

पछी सासनदेवयाए करे० अन्नत्थ० १ नव० काउ० नमोऽर्हत्' कही स्तुति
उपसर्गवलयविलयन-निरता जिनशासनान्वनैकरता ।

द्रुतमिह समीहितकृते स्यु-जिनशासनदेवता भवताम् ॥३॥

पछी 'श्रीअम्बिकायै करे० काउ० अन्नत्थ १ नव० काउ० नमोऽर्हत्' कही स्तुति
अम्बावालाङ्किताङ्कासौ, सौख्यख्यातिं ददातु न । साणिकयरत्नालङ्कार-चित्रसिंहासनस्थिता ॥७॥

पछी 'अच्छुत्ताए करे० काउ० अन्नत्थ १ नव० काउ० नमोऽर्हत्' कही स्तुति
चतुर्भुजा तडिद्वर्णा, कमलाक्षी वरानना । भद्रं करोतु सङ्घस्या, -च्छुप्ता तुरगवाहना ॥८॥

पछी 'खित्तदेवयाए करे० काउ० अन्नत्थ १ नव० काउ० नमोऽर्हत्' कही स्तुति
यस्याः क्षेत्रं समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया । सा क्षेत्रदेवता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥९॥

पछी 'समस्त वेया० क० का० अन्नत्थ १ नव० का० नमोऽर्हत्' कही स्तुति—
सङ्खेऽत्र चे गुरुगुणौघनिधे सुवैया-वृत्त्यादिकृत्यकरणैकनिबध्धकक्षाः ।

ते ज्ञान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः, सदृष्टथो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥१०॥
पछी 'नवकार० नमुत्पुणं जावति चे० जावंत के० नमोऽर्हत्' कही नीचे आपेल स्तवन बोलवुं—

ॐमिति नमो भगवते-रिहंतसिद्धायरिय उवज्झाए। वरसब्बसाहुसुसंघ-धम्ममतिथप्पवयणस्स ॥१॥
 सप्पणवनमो तह, भगवई सुअदेवयाए सुहयाए। सिवसंतिदेवयाए, सिवपवयणदेवयाणं तु ॥२॥
 इंदागणिजमेनेरइय-वरुणवाउकुवेरईसाणा। बंभो नागुत्तिदसण्ह, -भविय सुदिसाणपालाणं ॥ ३ ॥
 सोमयमवरुणवेसमण-वासवाणं तहेव पंचण्हं। तह लोगपालयाणं, सुराइगहाण य नवण्हं ॥ ४ ॥
 साहंतस्स समक्खं, मज्झमिणं चैव धम्मणुट्ठाणं। सिद्धिमविग्घं गच्छउ, जिणाइनवकारओधणियं ॥५॥

पछी 'जयवीयराय' कही नामस्थापन, पत्रदान अने केशरनां छांटणां करवां.

पछी नीचेनुं काव्य तथा मंत्र बोली वस्त्राभरणथी पूजन करवुं—

चञ्चचारुशुचि प्ररोहविसरत्प्रद्योतिताशामुखे, दिव्यश्रीक्रिदिवाकरद्युतिभरादालुप्तद्रुगोचरे।
 निर्मूलेतीशुचीशुचौ जिनमहे दिव्यैकदेवाङ्गना-ऽऽनीतैराभरणैरलंकृतमहादेहे दधे वाससी ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रौं परमअर्हते वस्त्राभरणेन चर्चयामीति स्वाहा ”

पछी नीचेनुं काव्य तथा मंत्र बोली नैवेद्यपूजन करवुं—

सज्जैः प्राज्याज्ययुक्तैः परिमलबहुलैर्मोदकामिश्रखण्डैः, खाद्याद्यैलेप्पनश्रीघृतचरपृथुलांपूपसारैरुदारैः।
 स्निग्धैर्धोभिर्नितान्तं चरुभिरभिनरैः कर्मवल्लीकुठारान्,

चापे निर्माय धूर्यन् स्वरनरमहितान् चर्चयेदहवर्गान् ॥ १ ॥

“ ॐ ह्रीं ह्रौं परमअर्हते नैवेद्येन चर्चयामीति स्वाहा ” पछी वलिवाकुल उडाववा. । इति अष्टमदिनपूजाविधिः ।

— अठार स्नात्रमांनी खास खास औपधियोंनी यादी —

- (३) कयाय चूर्ण :—१ पीपर २ पीपली ३ क्षिरिप ४ उंवर ५ वड ६ चंपक ७ अशोक ८ आम्र ९ जंबू १० वकुल ११ अर्जुन १२ पाटल १३ वीली १४ दाडम १५ केसूडां १६ नारिंग.
- (४) मंगलमृत्तिका :—१ हाथीना दांतानी २ वळटना शिंगडानी ३ पर्वतनी ४ उडेहीनी ५ नदीना कांठानी ६ नदीओना संगमनी ७ सरोवरनी ८ तीर्थनी.
- (५) सदैपधि :—१ सहदेवी २ सतावरी ३ कुंआर ४ चालो ५ मोटी नानी रिंगणी ६ मोरशिखा ७ अंकोल ८ शंखावली ९ लक्ष्मणा १० आजोकाजो ११ थोर १२ तुलसी १३ मरवो १४ कुंभी १५ गली १६ सरपंखो १७ राजहंसी १८ पीठवणी १९ शालवणी २० गंधनोली २१ महानीली.
- (६) अष्टवर्ग १ लो :—१ उपलोट २ वज्र ३ लोड ४ हीरवणीनां मूल ५ देवदार ६ जेठीमथ ७ दुर्वा ८ क्रद्धिघृद्धि.
- (७) अष्टवर्ग २ जो :—१ पतंजारी २ विदारिकंद ३ कचूरो ४ कपूरकाचली ५ नखला ६ कंकोडी ७ खीरकंद ८ मुसली-काळी (घोळी).
- (८) सर्वौपधि :—१ प्रियंगु २ हलदर ३ वज्र ४ सूचा ५ चालो ६ मोथ ७ अतिकली ८ मुरमांसी ९ जटामांसी १० उपलोट ११ एलची १२ लवंग १३ तज १४ तमालपत्र १५ नागकेसर १६ जायफल १७ जावंची १८ कंकोल १९ सेलारस २० चंदन २१ अगर २२ पत्रज २३ छड २४ नखला २५ घडंला २६ कचुरो २७ विरहाली २८ छडोली २९ मरचकंकोल ३० वरधारो ३१ आसंधि ३२ वडीऔपधि ३३ सहखमूली.
- (१०) सुगंधौपधि :—१ अंवर २ चालो ३ उपलोट ४ कुष्ट ५ देवदार ६ मुरमांसी ७ वास ८ चंदन ९ अगर १० कस्तूरी ११ कपूर १२ एलची १३ लवंग १४ जायफल १५ जावंची १६ गोरोचन १७ केसर.

नवमा दिवसनो पूजाविधि

“ॐ मिति नमः वनलीये ॐ ह्रीं ह्रीं परमार्हते लेखकशालाकरणमिति स्वाहा”

ए मत्र बोली गोल धाणा, लेखिनी अने मपीभाजननुं प्रदान करवुं. पछी विवाहमहोत्सव करवो.

पछी प्रतिष्ठा करनार श्रावकोए पोताना डावा हाथथी जिनना जमणा हाथमां ‘साही’ प्रदान करवुं. पछी जमणे हाथे सर्वे विवोना सर्वे अंगे प्रथमथीज अभिमंत्रित जाडी सुखड अने केसरथी अर्चन करवुं अने दरेक विवो पासे फुल, धूप, वास वि० मूकवां.

पछी गुरुए जिनविंव प्रत्ये सुरभिमुद्रा, पद्ममुद्रा + अने अंजलिमुद्रा देखाडवी.

अधिवासनामंत्र :—

पछी—१ “ॐ नमः शान्तये हुं क्षुं हूं सः” अथवा

२ ॐ नमो रवीरासवलद्वीणं, ॐ नमो संभिन्नसोआणं, ॐ नमो पयाणुसारीणं, ॐ नमो कुट्टुद्वीणं, जमियं विज्जं पडंजामि मा मे विज्जा पस्सिज्जओ, ॐ अवतर अवतर, सोमे सोमे, कुरु कुरु, वग्गु वग्गु, सुमणे सोमणसे, महुमहुरे ॐ कविले क क्ष स्वाहा”

ए वेमांथी गमे ते एक मंत्रथी त्रणवार मंत्री, ऋद्धिद्विद्विसहित सघला देवोने हाथे भौंढलनुं कंकण बांधवुं. तथा वीजा अधिवासमंत्रथी—‘सुक्ताशुक्ति’ अने ‘चक्रमुद्रा’ करीने श्रावकोए विवोनां—मस्तक, वने स्कंध अने वने घुंढण एम पांचे अंगोपर स्पर्श करवो तथा धूप उखेववो. पछी गुरुए ‘परमेष्ठिमुद्रा’थी फरीथी नीचे प्रमाणे जिनाहान करवुं.

+ मुद्राओ मांटे जुओ परेशिष्ट नं ५, ६, ७, ८

“ ॐ नमोऽर्हत्परमेश्वराय, चतुर्मुखपरमेश्वरिणे, त्रैलोक्यगताय, अष्टदिक्कुमारीपरिपूजिताय, देवाविदेवाय, दिव्यशरीराय, त्रैलोक्यमहिताय आगच्छ आगच्छ स्वाहा ”

ए मंत्रથી ત્રણવાર આહ્વાન કરી ‘ આસનમુદ્રા ’⁺ દેખાડી વાસ, કપૂર આદિથી પૂજન કરવું. શ્રાવકોએ પણ ચંદન, ફલ, ફુલ, ધૂપ, વાસ વિં થી પૂજન કરીને દશીવાલાં વસ્ત્ર ઢોકવાં તે ઉપર નવ શ્રીફલ મૂકવાં. તેમજ શ્રાવકોએ જુદી જુદી જાતનાં ફલ, ફુલ, વલિ, જંબીર, રાયણ, દાહમ, કરુણાં, કેલાં, દ્રાણ, ચારેક, સિંધોડાં, અલરોટ વદામ, કમલકાકડી, પસ્તાનાં વીજ વિં ઢોકવાં. પછી ફુલેકું ચઢાવવું. સ્ત્રીઓએ પ્રસુને પોંચવા તે નિમિત્તે યથાશક્તિ સુવર્ણનું દાન દેવું. પછી શ્રાવકોએ નવકાર ભળીને પ્રિયંગુ, વરાસ, કપૂર તથા ગોરોચનથી વંને હાથે વિંવને હસ્તલેપ કરવો.

પછી “ ૐ આદિત્ય ”⁺ ઇત્યાદિક કહીને નવે ગ્રહોને ચલિદાન દેવું; વાંટ, સ્ત્રી, કરંવો, સેવ, કૂર, લાપસી, પુડલા, વડાં તથા મજીઆના થાલ ભરીને આગલ મૂકવાં. પછી ગ્રીવામુદ્ર તથા કેસરથી રંગેલા મુદ્રથી વેષ્ટિ ચોરી વાંધવી. તોરણ સહિત મંડપ કરવો. તેની નીચે સિંહાસન સ્થાપન કરીને, તે પર પ્રતિમા સ્થાપન કરવી. સોનાનો કલશ પ્રતિમા પાસે મૂકવો. ધી ગોલ સહિત ચારે મંગલેવા સ્થાપવા. પછી વાંટ, સ્ત્રી, કરંવો, કંસાર, ઘેવર, કૂર, ધી, મેવા, પુરી, સુલહી ઇટલાં વાનાં થાલમાં ભરીને સઘવા સ્ત્રી ત્યાં લાવીને મૂકે. ઓવારણાં લ્યે તેમજ ત્યાં ધાન્ય અને જલ મૂકે; ચાર નાના ઘડા ત્યાં સ્થાપે. સુંવાલીનાં કાંકણાં કરવાં. તે ઘડા ઉપર ચાર જવારનાં શરાવલાં મૂકવાં; તેમજ તે ઘડાઓને ગ્રીવામુદ્ર વાંધવું.

પછી ગુરુએ શક્રસ્તવપૂર્વક ચૈત્યવંદન કરવું. તથા ચંદન, વાસ, ધૂપ અને ફુલ સહિત કસુંવી વસ્ત્રથી તેઓનું મુલ

+ મુદ્રા માટે પરિશિષ્ટ નં. ૧.

ढांकवुं. पछी गुरुए स्वरिमंत्री मंत्रित वासक्षेप बिबना मस्तकपर अधिवासित करवो. अने ते वखते उपर कक्षा प्रमाणेना १ “ॐ नमः शान्तये हूँ क्षुं हुं सः अथवा २ “ॐ खीरासवलद्धीणं” इत्यादि अधिवासना मंत्रो भगवा.

पछी लग्न समये—

संसारें भोगयोग्यश्रीः, गृहिधर्मश्च कारणम् । भोगफलसाधनार्थं, तस्माच्च करपीडनम् ॥ १ ॥

ए श्लोक भणीने हथेवालां कद्विद्वद्धि, सोपारी, केसर, सुखड आदिक मूकवां, तेमज ते वखते “ॐ ह्रीं ह्रीं ऐं क्लीं ह्रीं अव्यक्ताव्यक्तसम्पन्नाय, संसारभोगकारणाय, मंगलार्थं पाणिपीडनमिति स्वाहा” ए मंत्र पण बोलवो. वाजिन्न वगडाववां, धवलमंगल गवडाववां, पोडशांश होम करवो. टीको कराववो. विंवेने वस्त्राभूषण पहेंराववां. पछी पांच जातना २५ लाडवा मूकवा. मेवो व्हेंचवो पछी राज्याभिषेक करवो. पछी

जयति जगति यस्य प्राग्भवं सम्यगात्मो-दयविजितविपक्षं विश्वकल्याणबीजम् ।

सुरसरिदमलम्भोधारया धारणीया-द्बहुगुणजिननाथं स्थापयेत्पट्टभोग्यः ॥ १ ॥

ए काव्य भणी “ॐ ह्रीं ह्रीं सिंहासनच्छत्रचामराद्यलंकृतैः राज्याभिषेकोऽयं पट्टस्थापनामिति स्वाहा” ए मंत्र भणी प्रभुनु पट्टस्थापन करवुं. इति पट्टस्थापनविधिः ॥

अथ दीक्षामहोत्सवः

संवत्सरं दानवरं वराणा-माधारसारैकवचश्चरित्रम् ।

परं पवित्रं पुरुषं पुराणं, पदप्रकृष्टं सुगारिष्ठज्येष्ठम् ॥ १ ॥

ए काव्य भणी “ॐ ह्रीं ह्रीं परम अर्हते जिननाथाय स्नापयामीति स्वाहा” ए मंत्र भणी प्रभुने दीक्षास्नान करावुं.

पछी महोत्सवपूर्वक इन्द्र इन्द्राणीथी परिवरित दान देता अशोकवृक्षनी नीचे जई सर्व अलंकारोथी रहित करी पंचमुष्टि लोच करवो. पछी “ ॐ नमो सिद्धाणं ” ए पाठ भण्या वाद चरित्रचक्रदधतं सुवनैकपूज्यं, स्याद्वादतोयनिधिवर्धनबालचन्द्रम् ।

तत्त्वार्थभावपरिदर्शनबोधदीप-मैश्वर्यवर्धसुमनं विगताभिमानम् ॥ १ ॥
निर्ग्रन्थनाथममलं मददर्पनष्टं, सर्वाङ्गभासुरमनन्तचतुष्टयाध्यम् ।

मिथ्यात्वपङ्कपरिशोषणचासरेशं, क्रोधादिदोषरहितं वरपुण्यकायम् ॥ २ ॥
ए काव्यो भर्णीने “ ॐ ह्रीं ह्रौं परम अर्हते पञ्चमहाव्रत-पञ्चसमितित्रिगुप्तिधराय, मनःपर्यवज्ञान-विपुलमत्यात्माय जिननाथाय नमः स्वाहा ” ए मंत्र भणवो. इति दीक्षाकल्याणकम् ॥

पछी गुरुए चैत्यवंदनथी प्रारंभी त्रण थोय सुधी कही. सिद्धाणं कही अधिवासनादेवीए करेमि काउं अन्तथ कही १ लोगस्सनो काउं करी नमो० कही— थोय—
पातालमन्तरिक्षं, सुवनं वा या समाश्रिता नित्यम् । साऽत्रावतरतु जैनीं, प्रतिमामधिवासनादेवी ॥ ४ ॥

पछी ‘ सुअदेवयाए क० का० अन्तथ० १ नवकार० नमो० ’ कही थोय—
वदवदति न वाग्वादिनि, भगवति कः श्रुतसरस्वति गमेच्छुः । रङ्गत्तरङ्गमतिवर-तरणिस्तुभ्यं नम इतीह ॥ ५ ॥

पछी ‘ संतिदेवयाए क० का० अन्तथ० १ नव० नमो० कही थोय—
श्रीचतुर्विधसंघस्य, शासनोन्नतिकारिणी । शिवशान्तिकरी भूया-च्छ्रीमती शान्तिदेवता ॥ ६ ॥
पछी ‘ अंवयाए देवयाए क० का० अन्तथ० १ नव० नमो० कही. ’ थोय—

अम्बा बालाङ्किताङ्गाऽसौ, सौख्यख्यातिं ददातु नः । माणिक्यरत्नालङ्कार-चित्रसिंहासनस्थिता ॥७॥

पछी 'खितदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही.' थोय—

यस्याः क्षेत्रं समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया । सा क्षेत्रदेवता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥८॥

पछी 'सासनदेवयाए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही.' थोय—

या पाति शासनं जैनं, सद्यः प्रत्यूहनाशिनी । साऽभिप्रेतसंसुद्ध्यर्थं, भूयान्छासनदेवता ॥९॥

पछी 'समस्तवेयावच्च० संति० सम्म० क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही.' थोय—

संधेऽत्र ये गुरुगुणौघनिघौ सुवैया-वृत्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः ।

ते शान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः, सदृष्टयो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥१०॥

पछी प्रगट नवकार, नमुत्थुणं, जवंतिचे०, जावंत, उवसगहरं तथा जयवीराराय कहेवा. ॥ इति देववंदनम् ॥

पछी गुरु वेसी नीचे प्रमाणे धारणा करे अने ते अधिवासना रात्रे थाय "स्वागता जिनाः सिद्धाः प्रसादं सुधियां कुर्वन्तु अनुग्रहपरा भवन्तु भव्यानां स्वागतमनुस्वागतम्" ॥ ॥ इति दीक्षाकल्याणकनवमदिनपूजाविधिः ॥

दशमा दिवसनो पूजाविधि

प्रथम स्नात्रीयाओने कंकण, मीढल, मरडाशींग, बहुफली बांधवां.
नीचेना श्लोकपूर्वक दश दिक्पालनुं पूजन करवुं—

ॐ नमो नमः ह्रीं ह्रूं ह्रौं क्षः क्षौ क्षूँ फुद् स्वाहा ।
रोगजलज्वलनविषधतुष्टज्वरव्यन्तराक्षसरिपुमारीचौरैरितिश्चापदोषसर्गादिभेद्यो रक्ष रक्ष, शिवं कुरु कुरु, तुष्टिं

पछी देववन्दन करवुं तेमां चैत्यवन्दनथी त्रण स्तुति सुखी कहा वाद सिद्धानं० प्रतिष्ठादेवयाए क० का० अन्नत्थ
१ लोगस्मनो काउ० नमो० कही — थोय—

यदधिष्ठिताः प्रतिष्ठाः सर्वाः सर्वास्पदेषु नन्दन्ति । श्रीजिनबिम्बं सा दिशतु, देवता सुप्रतिष्ठितमिदम् ॥४॥

शासनदेवयाए क० का० अन्तथ० १ नव० नमो० कही शोय—

या पति शासनं जैनं, सद्यः प्रत्यूहनाशिनी । साभिप्रेतसमुद्ध्यर्थं, भूयाच्छासनदेवता ॥ ५ ॥

खित्तदेव्याए क० का० अनत्थ ? नव० नमोऽ० कही थोय—

यस्याः क्षेत्रं समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रिया । सा क्षेत्रदेवता नित्यं, भूयान्नः सुखदायिनी ॥६॥

संतिदेव्याए क० का० अन्नत्थ० १ नव० नमो० कही थोथ—

श्रीचतुर्विधसंघस्य, शासनोन्नतिकारिणी । शिवशान्तिकरी भूया-च्छीमती शान्तिदेवता ॥ ७ ॥

समस्तवेया० संति० सम्म० समा० क० का० अन्तथ १ नव० नमो० कही थोयं—

संघेऽत्र ये गुरुगुणौघनिधौ सर्वेया-वृत्त्यादिकृत्यकरणैकनिबद्धकक्षाः ।

ते ज्ञान्तये सह भवन्तु सुराः सुरीभिः, सद्गृष्टयो निखिलविघ्नविघातदक्षाः ॥ ८ ॥

पछी प्रगट नवकार नमु० जायंति चे० जावंत० नमो० उवसग० जय० कहेवा,
॥ इति देववन्दनम् ॥

मंत्र—“ॐ ह्रीं ह्रौं ऋषमादिवर्धमानन्ताः तीर्थंकरपरमदेवाः, छत्रधरचामरधरौ, कुण्डलधारकौ, सिंहासनोभयपार्श्वस्थौ दीपधूपधरौ (२) शासनयक्षौ देवाः अत्र आगच्छन्तु आगच्छन्तु अवतरन्तु ॐ औ ह्रीं क्रौ नमः स्वाहा”

। इति अधिष्ठायकदेवाह्वनम् ।

स्थापनमंत्रः— “ॐ ह्रीं ह्रीं कृषभादिवर्धमानान्तास्तीर्थकरपरमदेवास्तेषामधिष्ठायका देवाः ॐ ह्रीं अत्र तिष्ठन्तु स्थापनम् । इति स्थापनम् । तिष्ठन्तु स्वाहा ”

पद्मी नीचिना मंत्रथी 'सन्निहित' (नजीक) करवा—

पछी नाचना भन्नु वपट् ” पछी देववंदन तथा क्षमापना करवी.
सन्निहिता भवन्तु वपट् ” पछी देववंदन तथा क्षमापना करवी.
सन्निहितमंत्र :— “ ॐ ह्रीं क्रयभादिवर्धमानान्तास्तीर्थकरपरमदेवास्तेषामधिकष्टायका देवाः ॐ ह्रीं मम

पण्डी श्रीखंड, तंडुल, कुंभारना चाकनी माटी, समूलो डाभ, सोडुं, तांडुं, रुपुं, मोती, लोडुं ए सर्वे प्रतिमा नीचे स्थापवां. तेमज “ॐ जये ह्रीं सुभद्रे नमः ॐ स्थावरे तिष्ठ तिष्ठ स्वाहा” ए मंत्र भणी स्थिरीकरण करवुं.

पण्डी सुवर्णना पात्रमां लालसुरमो, बरास, कस्तूरी, साकर अने घी मिश्रित करी नीचेना मंत्रथी मंत्रित करावा.
“ॐ हौं ह्रीं हूं हः विम्बप्रदेशे सिद्धाब्जनाय नमः ॐ हौं अहङ्गानाधिपतिर्दिव्य-

उच्योतिः प्रगटय प्रगटय स्वाहा”

[illegible]

पङ्खी फुलवासनी दृष्टि करवी, धूप करवो पङ्खी देववन्दन करवुं. तेना चैत्य०नां काव्यो-
आकाशगामित्वचतुर्मुखत्वं, विद्येश्वरत्वामितवीर्यताद्यम् ।

प्रिया हिता वागपि यत्र नित्यं, नमोनमस्तीर्थकराय तस्मै ॥ १ ॥

देवेन्द्रवन्द्यमुनिसेवितपादपद्मं, सत्प्रातिहार्यविभवाङ्कितमक्षयं च ।

नाभेयमात्मगुणधूरितसर्वलोकं, चिद्रूपरूपविजितं प्रणमामि भक्त्या ॥ २ ॥

सिंहासने रत्नमशूखचित्रे, ह्यशोकवृक्षाश्रितदिव्यकायम् ।

छत्रत्रयं भाति जिनस्य मूर्ध्नि, सच्चामरैर्नित्यविराजमानम् ॥ ३ ॥

नित्योदयं दलितमोहमहान्धकारं, संसारतापतरणं शिवदं प्रकामम् ।

नष्टाष्टकर्मनिचयं च हिरण्यगर्भं, चिद्रूपरूपविजितं प्रणमामि भक्त्या ॥ ४ ॥

गजेन्द्रसिंहादिभयास्सासुद्र-सङ्ग्रामसर्पादिमहोदराद्याः ।

यतः प्रणाशं ह्युपयान्ति सद्य-स्तस्मात्तमर्चं प्रवरं जिनेन्द्रम् ॥ ५ ॥

जांकिंचि० नमु० अरि० अन्नत्थ० जे तीर्थकरनी प्रतिष्ठा होय ते स्तुतिथी मांडी चार थोय सुधी कही नमु०
जावंति० जावंत० ते जिननुं स्तवन० जय० कहेवा. । इति देववन्दनम् ।

पङ्खी नीचेनां काव्यो तथा मंत्र भणी स्नात्र (न्हवण) करावुं. काव्यो—

सर्वापायव्यपायादधिगतविमलं ज्ञानमानन्दसारं, योगीन्द्रं ध्येयमुग्रं त्रिभुवनमहितं यत्तथाव्यक्तरूपम् ।
नीरन्ध्रं दर्शनाद्यं शिवमशिवहरं छिन्नसंसारपाशं,

चित्ते संचिन्तयामि प्रकरमविकटं मुक्तिकान्तासुकान्तम् ॥ १ ॥
इत्थं सिद्धं प्रसिद्धं सुरनरमहितं द्रव्यभावे द्विकर्म-पर्यायध्वंसालयाक्षयकरविलसत्पूज्यमाननन्दरूपम् ।
ध्यायेद्विध्यानकर्मा सकलमविकलं सौख्यमप्यैहिकं सद्,

ब्रह्मोपैति प्रमोदादसमसुखमयं शाश्वतं हेलयैव ॥ २ ॥

मंत्र— “ ॐ ह्रीं ह्रीं परमार्हन् अष्टकर्मरहितं सिद्धिपदं प्राप्ताय पांगताय स्नापयामीति स्वाह ” पछी “ ॐ ह्रीं
अहं सिद्धाय नमः ” ए मंत्र भणी नव अंगे पूजन करवुं. पछी उदार अने उदात्त स्वरथी नीचेतुं काव्य १०८ बार बोलतां
१०८ स्नात्र करवां. काव्य—

चक्रे देवेन्द्ररजैः सुरगिरिशिखरे चोऽभिवेकः पयोभि-

नृत्यन्तीभिः सुरीभिर्लेलितपदगमं तूर्यनादैः सुदीप्तैः ।

कर्ता तस्यानुकारं शिवसुखजनकं मन्त्रपूतैः सुकुम्भै-

र्धिमन्त्रं जैनं प्रतिष्ठाविधिवचनपरः स्नापयाम्यत्र काले ॥ १ ॥

पछी चैत्य० करवुं. पछी नीचेता भूतबलिमंत्रथी बलिदान मंत्रवुं.

भूतबलिमंत्र—“ ॐ नमो अरिहंताणं, ॐ नमो सिद्धाणं, ॐ नमो आयरियाणं, ॐ नमो उवज्झायाणं,
ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, ॐ नमो आगासगामीणं, ॐ नमो चारणाइलद्धीणं, जे इमे किन्नरकिंपुरुसमहोरगगल-

सिद्धगंधव्यजकवरकृत्सायपेयडायागिष्यभिओ जिणघरनिवासिणो नियनियनिलयठियापवियारिणो सन्निहिआ असांनिहिआ य ते सव्वे विलेयण-धुव-पुप्फ-फल-पईव-सणाहं वलिं पडिच्छंता, तुट्ठिकरा भवन्तु, शिवंकरा भवन्तु, संति-करा भवन्तु, सव्वं जणं कुव्वंतु, सव्वजिणाणं सन्निहाणयभावओ पसन्नभावत्तणेण सव्वत्थ रक्खं कुणंतु, सत्त्वत्थ दुरियाणि नासंतु, सव्वासिबुधुवसंतु संति-तुट्ठि-पुट्ठि-सिन्न-सुत्थयणकारिणो भवन्तु स्वाहा”

पछी ते वलि धूप, वास अने फल सहित करी दश दिक्पाल अने नवग्रहनां नाम लइ लइ नाखवो. पछी आवकोए वने हाथमां फुल लइ नीचेना मंत्रो भणी वलिदान करवुं.

“ॐ हर्म्यौ गंधाद्वाः प्रतीच्छन्तु स्वाहा, ॐ हर्म्यौ धूपं भजंतु स्वाहा, ॐ हर्म्यै भूतवलिं जुपन्तु स्वाहा.” पछी कुसुमांजलि लइ नीचेना मंत्रथी त्रणवार विंश सामे नाखवी.

“ॐ हर्म्यै सकलसत्त्वलोकमवलोकय भगवन्नवलोकय अवलोकय स्वाहा.”

पछी आवकोए पहेलां करेली सर्व पूजा दूर करवी; तेमज चंदन, केसर, फुल, आंगी, वस्त्र, आभरण आदिकथी सधली नवी पूजा करवी. तेमज आपल करेलुं सर्व वलिदान पण दूर करवुं. दान देवुं. तथा बीजोरां आदि फल, लाडु, सुखडी, मेवो सुखवास वि० नैवेद्य मूकवुं. पछी लूण उतारण विधिपूर्वक कपूर, वी अने साकरथी आरति अने मंगलदीवो करवो.

। इति निर्याणकल्याणकम् ।

पछी गुरुए संघ साथे चैत्य० थी त्रण थोय सुधी कह्या बाद ‘प्रतिष्ठादेवताविसर्जनार्थं का० करुं’ इच्छं प्र. दे. वि. क० का० वंदण० अनत्य० ? लोगस्सनो चंदेसु निम्मलयरा सुधी काउ० नमो कही. थोय—

यदधिष्ठिताः प्रतिष्ठाः, सर्वाः सर्वासंपदेषु नन्दन्ति । श्रीजिनविम्बं सा विशतु, देवता सुप्रतिष्ठमिदम् ॥४॥

जह सिद्धाण पइहा, समगलोगस्स मज्झयारंमि । आचंदस्सरियं तह, होउ इमा सुप्पइहत्ति ॥१॥
 जह सर्गस्स पइहा, समगलोगस्स मज्झयारंमि । ॥२॥
 जह मेरुस्स पइहा, दीवसमुद्वाण मज्झयारंमि । ॥३॥
 जह जंबूस्स पइहा, समत्थदीवाण मज्झयारंमि । ॥४॥
 जह लवणस्स पइहा, समत्थउदहीण मज्झयारंमि । ॥५॥
 धम्ममाधम्मागासा-त्थिकायमइणस्स सन्वलोगस्स । जह सासया पइहा, एसा वि य होउ सुपइहा ॥६॥
 पंचणह वि सुपइहा, परमिद्धीणं जहा सुए भणिया । नियया अणाइनिहणा, तह एसा होउ सुपइहा ॥७॥
 पछी गुरुए ' प्रवचनमुद्राथी ' नीचे प्रमाणे प्रतिष्ठाना गुणोनुं वर्णन करवा पूर्वक धर्मदेशना आपवी. ॥१॥
 राया बलेण वट्टइ, जसेण धवलइ सयलदिसिभाए । सो पुण वट्टइ विउलं, सुपइहा जस्स देसंमि ॥२॥
 उवहणइ रोगमारिं, दुडिभक्खं हणइ कुणइ सुहभावे । भावेण कीरमाणा, ॥३॥
 जिणबिंबपइहुं जे, करिंति तह कारविंति भत्तीए । अणुमदंति पइदिणं, सव्वेसुहभाइणो हुंति ॥४॥
 दव्वं तमेवमत्ते, जिणबिंबपइहुणाइक्खेसु । जं लगइ तं सहलं, दुग्गइजणं हवइ सेसं ॥५॥
 एवं नाऊण सया, जिणबिंबस्स कुणइ शुपइहुं । पवेह जेण जरमरण-वज्जियं सासयं ठाणं ॥६॥
 पछी विंव आगल पडदो करी श्रीसंधना मुखमां तंबोल आपवां. पछी श्रीसंधे विंवनां मुख उघाडवा निमित्ते
 फल वि० ढोक्खां. पछी चैत्य० करवुं. पछी प्रतिष्ठा करावनार श्रावके मोटो मीठो लाडवो मूकवो.

ए रीते दश दिवस सुधी महोत्सवविधि करवो.

૧૦ પ્રકારનાં નૈવેદ્ય :—કૂરચાંડવી, સ્ત્રીચાંડવી, ઘેવર, દર્હાંકૂરચાંડ, લાપસી, ગોલધુધરી, મીઠોવાટ(મીઠીથૂલી), પક્વાન્ન, ગુંજા સિંધોડાં અને નારંગી નાલીયર ત્રિ૦ ફલ ધરાવતાં. પછી “ૐ વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ” એ મંત્રથી નંદાવર્તનું વિસર્જન કરવું.

पछी नीचेनो श्लोक तथा मंत्र भणी अंजलिमुद्राथी प्रतिष्ठादेवनु विसर्जन करबु:

देवदेवार्चनार्थं ये, पुराऽऽहूताश्चतुर्विधाः । ते विधायार्हतां पूजां, यान्तु सर्वे यथागताः ॥ १ ॥

मंत्र—“ॐ विसर विसर प्रतिष्ठादेवते स्वस्थानं गच्छ गच्छ यः यः यः स्वाहा”

पङ्खी नीचैनो श्लोक तथा मंत्र भणी सर्व देवताओनुं विसर्जन करबुं.

ये देवदेवीगणनागयक्षाः, समागतास्ते कृतशान्तिकृत्याः ।

जिनेश्वरं विम्बविधानपूर्णं, मनोरथाः स्वं सदनं प्रयान्तु ॥ १ ॥

मंत्र—“ह्रीं विसर विसर सर्वे सुराः स्वस्थानं गच्छत यः यः यः स्वाहा”.

પછી ' મોડીશાન્તિ ' ચોલવી શાન્તિધારા દેવી, ચંદન, પુષ્પ અને ધૂપ વિ. વિધિ કરાવો પછી કંકરણ હોડેલું અને નીચેની ગાથા ચોલવી.

थुइ^१दाण^२मंतनासो, आ^३हवणं तह जिण^४ण दि^५सिचधो । नेत्तु^६म्मीलणदे^७सण-गुरु^८अहिगारा छ इह कप्पे ॥

॥ इति दशमदिन पूजाविधिः ॥

ए रीते प्रतिष्ठित करेलां नवीन जिनविंवेने देवालयमां स्थापन करवां पण ते पहेलां चाकनी माटी अने दर्भेनो स्वस्तिक करवो. बघी जगाए बलिक्षेप करवो तेमज आठ थोयवुं देववंदन करी क्षेत्रदेवतानी स्तुति कहेवी.

विंवेनी स्थापना अने दृष्टि—वारशाखना आठ भाग करी तेमां उपरनो आठमो भाग छोडी सातमा भाग पर मूलनायक विंवेनी स्थापना करवी अने ए सातमा भागना आठ भाग करी आठमो भाग छोडी सातमा भाग पर दृष्टि स्थापवी.

“ ॐ कूर्म निजपृष्ठे जिनविम्बं धारय धारय स्वाहा ” ए मंत्रथी सात वार पृथ्वी मंत्री विंवेने स्थापन करवां अने “ ॐ स्यावरे तिष्ठ तिष्ठ स्वाहा ” ए मंत्र सात वार भणवो. पछी सुगंधधूप वि. थी अष्टप्रकारी पूजन करवुं पछी चैत्य० करवुं अने स्तवननी जग्याए शान्ति कहेवी.

पछी पक्वान्न वि. नैवेद्य अने फलादिथी चित्रविचित्र पूजा करवी अने प्रतिमास्थापन पछी ‘लघुशान्ति, म्होटीशान्ति, अजितशान्ति, भयहरउवसगृहं, शुणिमोकेयलि अने तिजयपहुच स्तोत्र भणवां अने अङ्गामहोत्सव करवो.

चौदपूर्वी—पंचमश्रुतकेवली श्रीभद्रबाहुस्वामीए विद्याप्रवादपूर्वमांथी उद्धृत प्रतिष्ठा कल्पमांथी श्री जगच्चन्द्र-सूरीश्वरे जे प्रतिष्ठाकल्प उद्धर्यो हतो तेना आधारे आ प्रतिष्ठाकल्प वाचक श्री सकलचन्द्रगणिए रच्यो अने ते पहेलांना — भट्टारक श्री हरिभसूरीकृत — हेमाचार्यकृत — श्यामाचार्यकृत — भट्टारकगुणरत्न/करसूरिकृत प्रतिष्ठाकल्पोनी साथे श्री विजयदानसूरीश्वर समक्ष मेलवी शोधन कथु.

। समाप्तः श्रीसकलचन्द्रजीकृतप्रतिष्ठाकल्पः ।

⁺ सकलीकरणविधि :—“ ॐ नमो अरिहंताणं हृदये रक्ष, ॐ नमो सिद्धाणं ललाटे रक्ष, ॐ नमो आयरियाणं शिखां रक्ष, ॐ नमो उवज्झायाणं कवचं सर्वशरीरं रक्ष, ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं अस्सम् ” आ प्रमाणे सर्वं ठेकाणे त्रण वार आचार्ये मंत्रन्यास करवो.
इति सकलीकरणविधि:

शुचिविद्या :—“ ॐ नमो अरिहंताणं, ॐ नमो सिद्धाणं, ॐ नमो आयरियाणं, ॐ नमो उवज्झायाणं, ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, ॐ नमो आगासगामीणं, ॐ नमो चारणलद्धीणं, ॐ हः क्षः नमः, ॐ अशुचिः शुचिर्भवामि स्वाहा ” आ मंत्रथी आचार्ये सर्व अंग पवित्र करां. केटलाकना मते स्नात्रीयाओ पण आनाथीज अंगरक्षा करे.
गुरुए बलि मंत्रवानो मंत्र :—“ ॐ ह्रीं क्ष्वीं सर्वोपद्रवं विम्वस्य रक्ष रक्ष स्वाहा ” आ मंत्र २१ वार बोलवो.

॥ ८९ ॥

— ⁺ प्रतिष्ठा विधि —

अथातः संप्रवक्ष्यामि, प्रतिष्ठाक्षणं स्फुटम् । जिनशास्त्रानुसारेण, नत्वा वीरं जिनोत्तमम् ॥ १ ॥

इह तावदादौ निष्पन्नविम्वस्य महोत्सवेन शुभवारतिथिनक्षत्रयोगेषु आयतने प्रतिष्ठास्थाने कृतविचित्रवस्त्रोल्लोचे

+ सकलीकरणविधि, शुचिविद्या अने बलिमंत्रण जो के प्रतिष्ठाकल्पमां आवी जाय छे पण वारंवार आवतां होवाथी ख्याल माटे अलग पाडी आपवामां आवेल छे.

+ निर्वाणकलिका, आचारदिनकर, विधिमार्गप्रपा, सुबोधा (चान्द्रीय) समाचारी, तिलकाचार्य प्रतिष्ठाकल्प, गुणरत्नसूरि-प्रतिष्ठाकल्प तथा नामोल्लेख शिवायना अन्य ग्रणा प्रतिष्ठाकल्पोमां वास्तविक आ प्रमाणेनी अजनशलाका—प्रतिष्ठाविधि हती ते आपवामां आवेल छे.

पूर्वोत्तरदिगभिमुखस्य स्थापना, लघन्यतोऽपि हस्तशतप्रमाणक्षेत्रशुद्धिः, तत्र च गन्योदकपुष्पप्रकरादिभिः सत्कारः, अमारि-
 धोपणं, राजपृच्छनं, विज्ञानिकसन्माननं, सङ्घाह्वानं, महोत्सवेन पवित्रस्थानाञ्जलानयनं, वेदिकारचना, दिक्पालस्थापनं;
 स्नपनकाराश्च समुद्राः, सकङ्कणा, अक्षताङ्गा, दक्षा, अक्षतेन्द्रियाः; कृतविम्बस्थापनानन्तरं श्रीखण्डरसेन ललाटे 'ॐ ह्रीं',
 हृदये 'ॐ ह्रीं', जान्वोः 'ह्रीं', पादयोः 'ह्रीं', इति बीजाक्षरा न्यसनीयाः 'ॐ नमोऽर्घ्यं प्रतीच्छन्तु पूजां गृह्णन्तु जिनेन्द्राः स्वाहा'
 इति कवचरक्षा, अखण्डितोज्ज्वलेषा, उपोषिता, धर्मबहुमानिनः, कुलजाश्चत्वारः करणीयाः; तत्रैव मङ्गलाचारपूर्वकमविध-
 वाभिश्चतुःप्रभृतिभिः प्रधानोज्ज्वलनेपथ्याभरणाभिर्विशुद्धशीलाभिः सकङ्कणहस्ताभिर्नारीभिः पञ्चरत्नकपायमाङ्गल्यमु-
 च्चिकामूलिकाऽष्टवर्गसर्वोपध्यादीनां वर्त्तनं कारणीयं क्रमेण, ततो भूतबलिपूर्वकं विधिना पूर्वप्रतिष्ठितप्रतिमास्नानं, ततः
 सूरिः प्रत्यग्रवस्त्रपरिधानः स्नात्रकारयुक्तः शुचिरूपोपितो भूत्वा पूर्वं प्रतिमाग्रतश्चतुर्विधश्रमणसङ्घसहितोऽविकृतस्तुत्या
 देववन्दनं करोति, ततः शान्तिनाथ-श्रुतदेवी-शासनदेवी-अम्बिका-ऽच्छुप्ता-समस्तवैयाघृत्यकराणां कायोत्सर्गं, ततः सूरिः
 कङ्कणमुद्रिकाहस्तः सदशवस्त्रपरिधानः आत्मनः सकलीकरणं शुचिविधां चारोपयति, तच्चेदम्—“ॐ नमो अरिहंताणं
 हृदये ॐ नमो सिद्धाणं शिरसि ॐ नमो आयरियाणं शिखायां ॐ नमो उवज्झायाणं कवच ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं
 अत्तं” इति सकलीकरणम् । ततः—“ॐ नमो अरिहंताणं ॐ नमो सिद्धाणं ॐ नमो आयरियाणं ॐ नमो उवज्झायाणं
 ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं ॐ नमो आगासगामीणं ॐ हः क्षः नमः” इति शुचिविद्या, अनया त्रिपञ्चसत्पारानात्मानं
 परिजपेत्, ततः स्नपनकारानभिमन्य अभिमन्त्रितदिशा बलिप्रक्षेपणं धूपसहितं सोदकं क्रियते, “ॐ ह्रीं
 क्ष्मीं सर्वोपद्रवं विम्बस्य रक्ष रक्ष स्वाहा” इत्यनेन बल्यभिमंत्रणं, कुसुमाञ्जलिक्षेपः—

अभिनवसुगन्धिविकसित-पुष्पौघभृता सुधूपगन्धाढ्या । विम्बोपरि निपतन्ती, सुखानि पुष्पाञ्जलिः कुरुताम् ॥ १ ॥

तदनन्तरमाचार्येण मध्याङ्गुलीद्वयोर्ध्वीकरणेन तर्जनीमुद्रा रौद्रदृष्ट्या देया, तदनन्तरं वामकरे जलं गृहीत्वा प्रतिमा छण्टनीया, ततस्तिलकं पूजनं च प्रतिमायाः मुद्रमुद्रादर्शनम् अक्षतभृतस्थालदानं वज्रगरुडादिमुद्राभिर्विम्बस्य वज्ररक्षामन्त्रेण “ॐ ह्रीं क्षीं” इत्यादिना कवच करणीयं दिग्बन्धाश्चानेनैव, ततः श्रावकाः सप्तधान्यं (मुष्टिप्रायेण) सण १ लाज २ कुलत्थ ३ यव ४ कज्जु ५ उडद ६ सर्पप ७ रूपं प्रतिमोपरि क्षिपन्ति, जिनमुद्रया कलशाभिमन्त्रणं जलाद्यभिमन्त्रणम् । जलाद्यभिमन्त्रणमन्त्राश्चैते—

“ ॐ नमो यः सर्वशरीरावस्थिते महाभूते आ ३ आप ४ ज ४ जलं गृह्ण ३ स्वाहा ” इति जलाभिमन्त्रणमन्त्रः ।

“ ॐ नमो यः सर्वशरीरावस्थिते पृथु २ गन्धान् गृह्ण ३ स्वाहा ” इति गन्धाधिवासनमन्त्रः ।
सर्वौषधिचन्दनसमालम्भनमन्त्रश्च ।

“ ॐ नमो यः सर्वतो मे मेदिनी पुष्पवती पुष्पं गृह्ण २ स्वाहा ” इति पुष्पाधिवासनामन्त्रः ।

“ ॐ नमो यः सर्वतो वलिं दह २ महाभूते तेजोऽयिपति धुधुधूपं गृह्ण २ स्वाहा ” धूपाभिमन्त्रणमन्त्रः ।
ततः पञ्चरत्नग्रन्थिरङ्गुल्यां (दक्षिणस्यां) वध्यते ततः पञ्चमङ्गलसूचकं मुद्रामन्त्राधिवासितैर्जलादिद्रव्यैर्गीततूर्यपूर्वकं

सुकुशलस्वात्रकारैः स्नात्रकरणं, तद्यथा हिरण्यकलशचतुष्टयस्नानम्—

सुपवित्रतीर्थनीरेण, संयुतं गन्धपुष्पसम्मिश्रम् । पततु जलं विम्बोपरि, सहिरण्यं मन्त्रपरिपूतम् ॥ १ ॥

१ मुद्राओ माटे जुओ परिशिष्ट नं. १

सर्वस्नात्रेष्वन्तरा शिरसि चन्दनटिक्ककं पुष्पारोपणं धूपथ १ । पञ्चरत्नजलस्नानम्—

नानारत्नौघयुतं, सुगन्धिपुष्पाधिवासितं नीरम् । पतताद्विचित्रवर्णं, मन्त्राढ्यं स्थापनाविम्बे ॥ २ ॥

कषायस्नानम्—

प्लक्ष्माथ्थोदुम्बर-शिरीषछल्ल्यादिकल्कसन्मृष्टे । विम्बे कषायनीरं, पततादधिवासितं जैने ॥ ३ ॥

मृत्तिकास्नानम्—

पर्वतसरोनदीसङ्गमादि-मृद्धिश्च मन्त्रपूताभिः । उद्धर्त्य जैनविम्बं, स्नपयाम्यधिवासनासमये ॥ ४ ॥

पञ्चगव्यस्नानम्—

जिनविम्बोपरि निपतद्-घृतदधिदुग्धादिद्रव्यपरिपूतम् । दर्भोदकसंमिश्रं, पञ्चगव्यं हरतु दुरितानि ॥ ५ ॥

सदौषधिस्नानम्—

सहदेव्यादिसदौषधि-वर्गेणोद्वर्तितस्य विम्बस्य । सन्मिश्रं विम्बोपरि, पतज्जलं हरतु दुरितानि ॥ ६ ॥

मूलास्नानम्—

सुपवित्रमूलावर्ग-मर्दिते तदुदकस्य शुभधारा । विम्बेऽधिवाससमये, यच्छतु सौख्यानि निपतन्ती ॥ ७ ॥

प्रथमाष्टकवर्गस्नानम्—

नानाकुष्ठाद्यौषधि-सन्मृष्टे तद्युतं पतन्तीरम् । विम्बे कृतसन्मन्त्रं, कर्मौघं हन्तु भव्यनाम् ॥ ८ ॥

द्वितीयाष्टकवर्गस्नानम्—

मेवाद्यौषधिभेदो-ऽपरोऽष्टवर्गः सुमन्त्रपरिपूतः । निपतन् विम्बस्योपरि, सिद्धिं विदधातु भव्यजने ॥ ९ ॥

ततः स्वरिक्स्थाय गरुडमुद्रया मुक्ताशुक्तिमुद्रया परमेष्ठिमुद्रया वा प्रतिष्ठाप्य देवताऽऽह्वानं तदग्रतो भूत्वा ऊर्ध्वः
 सन् करोति—“ॐ नमोऽर्हत्परमेश्वराय चतुर्मुखपरमेष्ठिने त्रैलोक्यगतायाष्टदिग्विभागकुमारीपरिपूजिताय देवाधिदेवाय
 दिव्यशरीराय त्रैलोक्यमहिताय आगच्छ २ स्वाहा” इत्यनेन । दिक्पालाश्चाहूयन्ते—“ॐ इन्द्राय सायुधाय सवाहनाय इह
 जिनेन्द्रस्थापने आगच्छ २ स्वाहा १, ॐ अग्नये सायुधाय आगच्छ २ स्वाहा” इत्यादिना, शेषाणामप्याह्वानं कुर्यात्,
 पुष्पाणामञ्जलिष्वथ ।

सर्वौषधिस्नानम्—

सकलौषधिसंयुक्त्या, सुगन्धया घर्षितं सुगतिहेतोः । स न पयामि जैनविम्बं, मन्त्रिततन्त्रीरनिवहेन ॥१०॥

॥ १३ ॥

ततः—“सिद्धजिनादि” मन्त्रः स्वरिणा दृष्टिदोषघाताय दक्षिणहस्तामर्षेण तत्काले विम्बे न्यसनीयः, स चायम्—
 ‘इहागच्छन्तु जिनाः सिद्धा भगवन्तः स्वसमये महानुग्रहाय भव्यानां भः स्वाहा’, ‘हुं क्षौं ङ्ही ङ्ही भः स्वाहा’
 इत्ययं वा । ततो लोहेनास्पृष्टश्चेत्सिद्धार्थरक्षापोद्दलिका करे बन्धनीया, तदभिन्मत्रणमन्त्रः—‘ॐ क्षौं क्षौं ह्रीं स्वाहा’, चन्दन-
 टिककं च, ततो जिनपुरतोऽञ्जलिं बद्ध्वा विज्ञप्तिकावचनं कार्यं, तच्चेदं—‘स्वागता जिनसिद्धाः प्रसाददा’ सन्तु प्रसादधिया कुर्वन्तु
 अनुग्रहपरा भवन्तु भव्यानां स्वागतमनुस्वागतम्’ ततोऽञ्जलिमुद्रया सुवर्णभाजनस्थार्ध मन्त्रपूर्वकं निवेदयेत्, स च—‘ॐ भः
 अर्घ्यं प्रतीच्छन्तु पूजां गृह्णन्तु जिनेन्द्राः स्वाहा’ सिद्धार्थदध्यक्षतद्वृत्तदर्भरूपश्चार्धमुच्यते । ततः—

इन्द्रमग्निं यमं चैव, निर्ऋतिं वरुणं तथा । वायुं कुबेरमीशानं, नागं ब्रह्माणमेव च ॥१॥

+ मुद्राभो माटे जुओ परिशिष्ट नं. १.

‘ॐ इन्द्राय आगच्छ २ अर्घ्यं प्रतीच्छ २ पूजां गुह्यं २ स्वाहा’ एवमेव शेषाणामपि नवानामाह्वानपूर्वकमर्थनिवेदनं च कार्यम् । ततः कुसुमस्नानम्—

अधिवासितं सुमन्त्रैः, सुमनःकिंजल्कराजितं तोयम् । तीर्थजलादिसुशुक्तं, कलशोऽनुशुक्तं पततु विम्बे ॥११॥
ततो गन्धस्नानिकास्नानम्—

गन्धाङ्गस्नानिकया, सन्मृष्टं तदुदकस्य धाराभिः । स्नपयामि जैनविम्बं, कर्मोधिच्छित्तये शिवदम् ॥१२॥

गन्धा एव शुक्लवर्णा वासा उच्यन्ते, त एव मनाक्कृष्णा गन्धा इति, ततो वासस्नानम्—

हृद्यैराह्लादकरैः, स्पृहणीयैर्मन्त्रसंस्कृतैर्जैनम् । स्नपयामि सुगतिहेतोर्-विम्बमधिवासितं वासैः ॥१३॥

ततः चन्दनस्नानम्—

शीतलसरससुगन्धि-मनोमतश्चन्दनद्रुमसमुत्थः । चन्दनकल्कःसजलो, मन्त्रयुतः पततु जिनविम्बे ॥१४॥

ततः कुङ्कुमस्नानम्—

कश्मीरजसुविलिप्तं, विम्बं तन्नीरधारयाऽभिनवम् । सन्मन्त्रयुक्तया शुचि, जैनं स्नपयामि सिद्धयर्थम् ॥१५॥

तत आदर्शकदर्शनं ततस्तीर्थोदकस्नानम्—

जलधिनिदीहृदकुण्डेषु, यानि तीर्थोदकानि शुद्धानि । तैर्मन्त्रसंस्कृतैरिह, विम्बं स्नपयामि सिद्धयर्थम् ॥१६॥

ततः कपूरस्नानं—

शशिकरतुषारधवला, उज्ज्वलगन्धा सुतीर्थजलमिश्रा । कर्पूरोदकधारा, सुमन्त्रपूता पततु विम्बे ॥१७॥

ततः कस्तूरिकास्नानम्—

मन्त्रपवित्रितपयसा, प्रकृष्टकरतूरिकासुगन्धयुजा । विहितप्रणताभ्युदयं, विम्बं स्नपयामि जैनेन्द्रम् ॥

अतिसुरभिचहुलपरिमल-वासितपानेन मृगमदस्नानैः ।

मन्त्रैः कृतैः पयोभिः, स्नपयामि शिवाढ्यजिनविम्बम् ॥१८॥

तत पुष्पाञ्जलिक्षेपः—

नानासुगन्धपुष्पौ-घरञ्जिता चञ्चरीककृतनादा । धूपामोदविमिश्रा, पततात्पुष्पाञ्जलिर्विम्बे ॥ १८ ॥

तत शुद्धजलकलशौ अष्टोत्तरशत-१०८ स्नानविधिः—

चक्रे देवेन्द्रराजैः सूरगिरिशिखरे योऽभिषेकः पयोभिर्दृत्यन्तीभिः सुरीभिलितपदगमं तूर्यनादैः सुदीप्तैः ।
कर्तुं तस्यानुकारं शिवसुखजनकं मन्त्रपूतैः सुकुम्भैर्विम्बं जैनं प्रतिष्ठाविधिवचनपरः स्नापयाम्यत्र काले ॥

ततोऽभिमन्त्रितचन्दनेन स्वरिर्वामधृतदक्षिणकरेण प्रतिमां सर्वाङ्गमालेपयति, कुसुमारोपणं, धूपोत्पादनं, वासनिक्षेपः,
सुरभिमुद्रादर्शनं, पद्ममुद्रा ऊर्ध्वा दृश्यते, अञ्जलिमुद्रादर्शनं च ततः प्रियङ्गुर्गुरोरोचनाहस्तलेपः अधिवासनामंत्रेण करे ऋद्धि-
वृद्धिर्मेतमदनफलाख्यकंकणवन्दनं, स चायम्—“ॐ नमो खीरासवलद्वीणं ॐ नमो महुयासवलद्वीणं ॐ नमो संभिन्नसोर्डेण
ॐ नमो पयाणुसारीणं ॐ नमो कुड्मुद्वीणं जमियं विज्जं पडंजामि सा मे विज्जा पसिज्जउ ॐ अवतर २ सोमे २ कुरु २
ॐ वग्गु निवग्गु सुमणे सोमणसे महुमहुरए कविल ॐ कक्षः स्वाहा” अधिवासनामन्त्रः यद्वा “ॐ नमः शान्तये हूं क्षं हूं सः”
कंकणमन्त्रः ५ । अधिवासनमन्त्रेणैव मुक्ताशुक्त्या विम्बे पञ्चाङ्गस्पर्शः—मस्तक १ खांथ २ जानु २ वार ७, चक्रमुद्रया
वा । धूपश्च निरन्तरं दातव्यः, परमेष्ठिमुद्रां स्मरिः करोति, पुनरपि जिनाह्वानं, ततो निषद्यायासुपविश्य नन्द्यावत्

+ मुद्राओ माटे लुओ परिशिष्ट १.

मध्यात्प्रभृति पूजयेत्, सदशाद्यज्ञवस्त्रेण तमाच्छादयेत्, तदुपरि नालिकेरप्रदानं कार्यं तदुपरि प्रतिष्ठाप्यत्रिम्बस्थापनं, चलप्रतिष्ठास्थापनाय विचित्रवलिविधानं, यथा-जम्बीर-चीजपरक-नालिकेर-पनसा-ऽऽम्र-दाडिमादिप्रशस्तफलकन्दमूलढौकनं, ततश्चतुःकोणेषु वेदिकायाः पूर्वैन्यस्तायाश्चतुस्तन्तुवष्टन चतुर्दिशं श्वेतवारकोपरि गोधूमव्रीहियवानां यववारकाः स्थाप्याः, वाटुखीरिकरम्बककीसरकूरुससिद्धविडिपूयली इति सप्त बलिशरावाणि दीयन्ते, पुनस्तन्तुसहितसहिरण्यचन्दनचर्चित-कलशाश्चत्वारः प्रतिमानिकटे स्थाप्यन्ते, द्रुतगुडसमेतमङ्गलप्रदीपाः ४ स्वस्तिकपट्टस्य चतसृष्वपि दिक्षु सक्रपर्दकसहिरण्य-सजलसथान्यचतुर्वारकस्थापनं, तेषु च सुकुमालिकाकङ्कणानि करणीयानि यववाराश्च स्थाप्याः, पूर्णचतुःस्रवेण वेष्टनं वारकाणाम्, ततः शक्रस्तवेन चैत्यवन्दनं चैत्यवन्दनं कृत्वाऽधिवासनालभ्यसमये पुष्पसमेतकाद्भिष्टुद्विष्टुतमदनफलारोपणपूर्वकं चन्दनयुक्तेन पुष्पवासधूपप्रत्यग्राभिरासितेन वस्त्रेण वदनाच्छादनं माइसाडी चारोप्यते, तदुपरि चन्दनच्छटा स्वरिणा स्वरिमन्त्रेणाधिवासनं च वारत्रयं कार्यं, ततो गन्धपुष्पयुक्तसप्तधान्यस्नपनमञ्जलिभिः, तच्चेदम्-सालि-यव-गोधूम-मुद्ग-बल्ल-चनक-चवलका इति, पुष्पारोपणं धूपोत्पादनं, ततः स्त्रीभिरविधवाभिश्चतसृभिरविकाभिर्वा प्रोक्षणं यथाशक्त्या हिरण्यदानं च, ताभिरेव पुनः प्रचुरलङ्कुकादिवलिकरणं, पुटिकाः ३६० दीयन्ते, ततः श्राद्धा आराविकाऽवतारणं मङ्गलदीपं च कुर्वन्ति, चैत्यवन्दनं कायोत्सगाऽधिवासनादेव्याः चतुर्विंशतिस्तवचिन्तनम्, तस्या एव स्तुतिः—

विश्वाशेषसुवस्तुषु मन्त्रैर्याऽजस्रमधिवसति वसतौ। सेमामवतरतु श्री-जिनतनुमधिवासनादेवी ॥१॥
यद्वा—पातालमन्तरिक्षं, भवनं वा या समाश्रिता भवने। साऽत्रावतरतु जैनीं, प्रतिमामधिवसासनादेवी ॥२॥

१ द्रुहद्विम्बस्याधो वलकविद्युकोऽपि नन्द्यावर्त्तः स्थाप्यते इति कस्यचिदाशयः (ता टी)

र्त्तिकाश्रीखण्डतन्दुलुपुतपञ्चयातुकं कुम्भकारचक्रमृत्तिकासहितं पूर्वमेव विम्बं निवेशसमये न्यसेत्, ततः “ॐ स्वावरे तिष्ठ २ स्वाहा” इति स्थिरीकरणमन्त्रो न्यसनीयः चलप्रतिष्ठायां तु नैपः, नवरं चलप्रतिमायः सशिरस्फुटभो⁺ वालुका च प्रथमत एव वामाङ्गे न्यसनीया, तत्र च-“ॐ श्रीं ह्रीं सुमद्रे नम” इति मन्त्रश्च न्यस्यः ततः पद्ममुद्रया रत्नासन-स्थापनं कार्यमिति वदता यथा इदं-‘रत्नमयमासनमलङ्कर्वन्तु इहोपविष्टा भव्यानवलोकयन्तु हृष्टदृष्टया जिनाः स्वाहा,’ ततः ‘ॐ ह्वये गन्याव प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॐ ह्वये पुष्पाणि गृह्णन्तु स्वाहा ॐ ह्वये धूपं भजन्तु स्वाहा ॐ ह्वये भूतबलिं जुपन्तु स्वाहा ॐ ह्वये सकलसत्त्वलोककर अवलोकय भगवन् ! अवलोकय स्वाहा’ इति पठित्वा पुष्पाञ्ज-लित्रयं क्षिपेत्, ततो वस्त्रालङ्कारादिभिः समस्तपूजा माइसाडी कङ्कणिकारोपश्च पुष्पारोपणं वल्यादिश्च मौरिंडासुहा-लियप्रभृतिको दीयते, ततो लवणावतारणं आरात्रिकस्यावतारणं मङ्गलप्रदीपस्य च कारणं, ततः सङ्केतः चैत्यवन्दनं कायोत्सर्गाः श्रुतदेव्यादीनां ‘सुयसंतिखेत्तपयणाईणं’ तिचचनात् शक्रस्तवपाठः शान्तिस्तवभणनं, ततोऽखण्डाक्षताञ्ज-लिभृतलोकसमेतेन मङ्गलगाथापाठः कार्यः नमो ऽहंतिस्त्राचार्येत्यादिपूर्वकं यथा—

जह सिद्धाण पइहा, तिलोयचूडामणिंमि सिद्धिपए । आचंदसूरियं तह, होउ इमा सुप्पइहत्ति ॥ १ ॥				
जह सगगस्स पइहा, समत्थलोयस्स मज्झयारंमि ।	”	”	”	” ॥ २ ॥
जह मेरुस्स पइहा, दीवससुदाण मज्झयारंमि ।	”	”	”	” ॥ ३ ॥
जह जंबुस्स पइहा, जंबुद्दीवाण मज्झयारंमि ।	”	”	”	” ॥ ४ ॥
जह लवणस्स पइहा, समत्थउदहीण मज्झयारंमि ।	”	”	”	” ॥ ५ ॥

+ मुद्राओ माटे जुओ परिशिष्ट १.

इति पठित्वाऽक्षतां त्रिः क्षिपेत्, पुष्पाञ्जलींश्च क्षिपेत्, ततः प्रवचनमुद्रया स्वरिणा धर्मदेशना कार्या, ततः सङ्घदानं मुखोद्घाटनं दिनत्रयं पूजा अष्टाह्निकापूजा ना, तत्रापि प्रशस्तदिवसे ३।५। स्नानं कृत्वा जिनबलिं त्रिधाय भूतबलिं प्रक्षिप्य चैत्यवन्दनं विधाय कङ्कणमोचनाद्यर्थं प्रतिष्ठादेवताविसर्जनकार्योत्सर्गः चतुर्विंशतिस्तवचिन्तनं तस्यैव पठनं, श्रुतदेवी १, शान्ति० —

उन्मुष्टरिष्टदुष्ट-ग्रहगतिदुःस्वप्नदुर्निमित्तादि । संपादितहितसम्पन्नामग्रहणं जयतु शान्तेः ॥ १ ॥
क्षेत्र०, वैया० कायोत्सर्गः, ततः सौभाग्यसन्त्यन्वासपूर्वकं मदनफलोत्तारणं, स च—‘ॐ अवतर २’ इत्यादि, ततो नन्द्यावर्तपूजनं विसर्जनं च, ‘ॐ विसर २ स्वस्थानं गच्छ २ स्वाहा,’ नन्द्यावर्तविसर्जनमन्त्रः । ‘ॐ विसर २ प्रतिष्ठादेवते ! स्वाहा’ इति प्रतिष्ठादेवताविसर्जनमन्त्रः । प्रतिष्ठावृत्तौ द्वादशमासिकरूपनानि कृत्वा पूर्णे वत्सरे अष्टाह्निकाविशेषः, पूजां च विधाय आयुर्ग्रन्थि निवन्धयेत्, उत्तरोत्तरपूजा च यथा स्यात्तथा विधेयम्, एवम्—

लेप्पाइमए वि विही, विवे एसेच किन्तु सविसेसं । कायव्वं एहाणाई, दप्पणसंक्रंतपडिबिबे ॥ १ ॥
‘ॐ क्षिं नमः’ अम्बिकादीनामधिवासनामन्त्रः । ‘ॐ ङ्ही क्षूं नमो वीराय स्वाहा,’ तेषामेव प्रतिष्ठामन्त्रः, यद्वा ‘ॐ ङ्ही क्षमी स्वाहेति’ देवीप्रतिष्ठामन्त्रः । पश्चान्नन्द्यावर्तलेखनं पूजनं च कार्यम् ।

॥ समाप्तः संक्षिप्तप्रतिष्ठाविधिः ॥

* पृष्ठ १४ श्री जुओ - मुद्राओ माटे जुओ परिशिष्ट नं १

— अथ जिनविम्ब-परिकर-प्रतिष्ठाविधिः —

यदि जिनविम्बेन सह परिकरो भवति तदा जिनविम्बप्रतिष्ठायामेव वासक्षेपमात्रेण परिकरप्रतिष्ठा पूर्यते । प्रथमभूते परिकरे पृथक्प्रतिष्ठा विधीयते ।

परिकराकरो यथा—विम्बायो गजसिंहकीचरूपाङ्कितं सिंहासनं पार्थयोश्चमरयौ तयोर्वहिश्चाञ्जलिकरौ मस्तकोपरि क्रमोपरिस्थं छत्रत्रयं तत्पार्श्वयोरुभयोः काञ्चनकलशाङ्कितशुण्डाग्रं श्वेतगजद्वयं गजोपरि शङ्करवाद्यकराः पुरुषाः तदूर्ध्वयोर्द्वयोः मालाकारौ शिखरे शाङ्खवीयाः तदुपरि कलशः मत्तान्तरे—सिंहासनमध्यभागे हरिणद्वयतोरणाङ्कितं धर्मचक्रं तत्पार्श्वयोरुभयोः ग्रहमूर्तयः एवं निम्बन्ने परिकरे विम्बप्रतिष्ठोचिते लग्ने—भूमिशुद्धि-करणं, अमारिघोषणं, संवाहानम्, बृहत्स्नात्रविधिना जिनस्नात्रं, लघुपञ्चवल्यनन्द्यावर्त्तस्थापनम्, तत्पूजनम्, कलश प्रतिष्ठावत् । ततः परिकरे समधान्यपूर्वकं वर्द्धापनं अङ्गुलीद्वयोर्ध्वीकरणेन रौद्रदृष्ट्या वामहस्तचुलेन जलाच्छोटनम्, अक्षतघृतपात्रदानम्, ततः “ॐ ह्रीं श्रीं जयन्तु जिनोपासकाः सकला भवन्तु स्वाहा” इति मन्त्रेण परिकरस्य गन्याक्षत-पुष्पधूपदीपनैवेद्यैः पूजनं सदसवस्त्रेणाच्छादनं ततश्च तिसृभिः स्तुतिभिश्चैत्यवन्दनं ततः शान्ति-श्रुत-क्षेत्र-भवन-शासन-वैयाघृत्यकर-प्रतिष्ठादेवताकायोत्सर्गस्तुतयः पूर्ववत् ततः सम्प्राप्तायां लग्नेवेलायां द्वादशभिर्मुद्राभिः स्वरिमन्त्रेण वास-मभिमन्त्र्य सर्वजनं दूरतः कृत्वा एभिर्मन्त्रैर्वसिषेणं विदध्यात् मन्त्रो यथा—

“ॐ ह्रीं श्रीं अप्रातिचक्रे धर्मचक्राय नमः” इति धर्मचक्रे वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ घृणि च द्वां ऐं ह्रौं ठः क्षां क्षीं सर्वग्रहेभ्यो नमः” इति ग्रहेषु वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ ह्रीं श्रीं आधारशक्तिमल्लासनाय नमः” इति सिंहासने वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ ह्रीं श्रीं अर्हद्भक्तेभ्यो नमः” इति चामरकरद्वये वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ ह्रीं विमलवाहनाय नमः” इति गजद्वये वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ पुष्करेभ्यो नमः” इति मालाद्वये वासक्षेपस्त्रिः” “ॐ श्रीशाङ्खधराय नमः” इति शाङ्खधरे वासक्षेपस्त्रिः ।

“ॐ पूर्णकलशाय नमः” इति कलशे वासक्षेपस्त्रिः ।

ततोऽनेकफलनैवेद्यदौकनम्, पुनर्जिनस्नात्रं बृहत्स्नात्रविधिना, ततश्चैत्यवन्दनम् । प्रतिष्ठादेवताविसर्जनकायोत्सर्गं चतुर्विंशतिस्त्वचिन्तनं भणनं च नन्दावर्त्तविसर्जनं पूर्ववत् । अष्टाह्निकमहोत्सवः । संघपूजनं । दीनमार्गणपोषणं । जलपट्ट-
प्रतिष्ठायां तु जलपट्टोपरि बृहन्नन्दावर्त्तस्थापनम् । तत्पूर्ववत् जलपट्टे क्षीरस्नात्रं पञ्चरत्ननिक्षेपः वासमंत्रेण वासनिक्षेपः ।
नन्दावर्त्तविसर्जनम् । इति जलप्रतिष्ठा-तोरणप्रतिष्ठायां तु बृहत्स्नात्रविधिना जिनस्नात्रं मुकुटमन्त्रेण तोरणे द्वादशमुद्राभि-
र्मन्त्रितवासक्षेपः । मन्त्रो यथा—“ ॐ अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ इत्यादि हकारपर्यन्तं नमो जिनसुरपतिमुकुटकोटि-
संघडितपदाय इति तोरणे समालोक्य समालोक्य स्वाहा ” । इति तोरणप्रतिष्ठा ।

इति प्रतिष्ठाधिकारे परिकरप्रतिष्ठाविधिः सम्पूर्णः ॥

॥ अथ कलशारोपणविधिः ॥

तत्र भूमिशुद्धिः गन्धोदकपुष्पादिसत्कारः, आदितः एव कलशायः पञ्चरत्नं-सुवर्णं-रूप्यं-मुक्ता-प्रवाल-लोह-
कुम्भकारमृत्तिकासहितं न्यसनीयम् । पवित्रस्थानाञ्जलानयनं प्रतिमास्नात्रं नन्दावर्त्तपूजनं शान्तिवलिः सोदक-

सवाधिवर्चनं स्त्रीभिः ४ स्नात्रकाराभिमन्त्रणं सकलीकरणं शुचिविद्यारोपणं चैत्यवन्दनं शान्तिनाथादिकायोत्सर्गः । श्रुतं १
 शान्ति २ शासन ३ क्षेत्र ४ समस्तवैया ५ । कलशे कुसुमाञ्जलिक्षेपः । तदनन्तरमाचार्येण मध्याङ्गलीद्वयोरूध्वीकरणेन
 तर्जनीमुद्रा रौद्रदृष्ट्या देया । तदनु वामकरे जलं गृहीत्वा कलशः आच्छोटनीयः । तिलकं पूजनं च । मुद्ररमुद्रादर्शनम् ।
 “ ॐ ह्रीं क्ष्वीं सर्वोपद्रवं रक्ष रक्ष स्वाहा ” । चक्षूरक्षाकलशस्य सप्तधान्यकप्रक्षेपः हिरण्यकलशचतुष्टयस्नानं सर्वोपधि-
 स्नानं मूलिकास्नानं गंधोदक-वासोदक-चन्दनोदक-कुङ्कुमोदक कर्पूरकुसुमजलकलशस्नानं पञ्चरत्नसिद्धार्थकसमेतग्रन्थि-
 वन्धः । वामधृतदक्षिणकरेण चन्दनेन सर्वाङ्गमालिप्य पुष्पसमेतमदनफलकृद्विद्विद्युतारोपणम् । कलशपञ्चाङ्गस्यर्शः,
 धूपदानं, कङ्कणवन्धः, स्त्रीभिः प्रोक्षणं, सुरभी-परमेष्ठि-गरुड-अञ्जलि-गणधार-मुद्रादर्शनम्, स्वरिमन्त्रेण वारत्रयाधिवासनम् ।
 “ ॐ स्थावरे तिष्ठ तिष्ठ स्वाहा ” वस्त्रेणाच्छादनं, जम्बीरादिफलोहलिवलेनिक्षेपः । तदुपरि सप्तधान्यकस्य च आरात्रिका-
 वतारणं चैत्यवन्दनम् । स्तुतित्रिकानन्तरम् सिद्धा० अधिवासनादेव्याः कायोत्सर्गः । चतुर्विंशतिस्तवचिन्ता । तस्याः स्तुतिः :-
 पातालमन्तरिक्षं, भुवनं वा या समाश्रिता नित्यम् । साऽत्राऽवतरतु जैने, कलशेऽधिवासनादेवी ॥

शां० १ अं० २ समस्तवै० । तदनन्तरं नमु० तः जयवीरययान्तं तदनु शान्तिचलिं क्षिप्त्वा शक्रस्तवनेन चैत्यवन्दनं
 शान्तिभणनं प्रतिष्ठादेवताकायोत्सर्गः । चतुर्विंश० । यदधिष्ठिता० प्रचिष्टास्तुतिदानम् । अक्षताञ्जलिभृतलोकसमेतेन
 मङ्गलगथापाठः कार्यः । नमोऽर्हतसिद्धा०

+ आरति श्लोकः :- दुष्टसुरासुररक्षितं, नरैः कृतं दृष्टिदोषजं विघ्नम् । तद्रच्छत्व, तद्दूरं, भविककृतारात्रिकविधाने ॥

जह सिद्धाण पइहा० ॥ जह सगसस पइहा० ॥ जह मेरुसस पइहा० ॥ जह लवणसस
पइहा, समत्थ उदहीणमज्झयारंमि० ॥ जह जंबुसस पइहा, जंबूदीवसस मज्झयारंमि ॥ आचंद० ॥
पुष्पाञ्जलिप्रक्षेपः । धर्मदेशना ॥ ॥ इति कलशप्रतिष्ठाविधिः ॥

— अथ ध्वजारोपणविधि —

भूमिशुद्धिः, गन्धोदकपुष्पादिसत्कारः । अमारिघोषणम् । संघाहानम् । दिक्पालस्थापनम् । * वेदिका-
विरचनम् । नन्दावतलेखनम् । ततः ह्यरिः कंठणमुद्रिकाहस्तः सदशत्रुह्यपरिधानः सकलीकरणं शुचिविधां चारोपयति ।
स्नानकारानभिमन्त्रयेत् । अभिमन्त्रितदिशावलिप्रक्षेपणं धूपसहितं सोदकं क्रियते । “ॐ ह्रीं क्ष्मीं सर्वोपद्रवं रक्ष रक्ष स्वाहा”
इति वलयभिमन्त्रणम् । दिक्पालाह्वानम्—ॐ इन्द्राय सायुधाय सवाहनाय सपरिजनाय ध्वजारोपणे आगच्छ आगच्छ
स्वाहा । एवं-ॐ अग्नये-ॐ यमाय-ॐ नैऋतये-ॐ वरुणाय-ॐ वायवे-ॐ कुबेराय-ॐ ईशानाय-ॐ ब्रह्मणे-ॐ
नागाय-आगच्छ आगच्छ स्वाहा । शान्तिवलिपूर्वकं विधिना मूलप्रतिमास्नानम् । तदनु चैत्यवन्दनं संघसहितेन
गुरुणा कार्यम् । वंशे कुसुमाञ्जलिः, तिलकं पूजनं च । हिरण्यकलशादिस्नानानि पूर्ववत् । कनक-पञ्चरत्न-रूपाय
-मृत्तिका-मूलिका-अष्टवर्णा-सर्वापधि-गन्ध-वास-वन्दन-कुङ्कुम-तीर्थोदक-कर्पूर (तत इक्षुरस-धृतदधिदुग्ध) स्नानम् ।

+ चार खुणे चार नव नव चंचनी वेदिकाओ वनाववी.

वंशस्य चर्चनम् । पुष्पारोपणम् । लग्नसमये सदशचक्षेणाच्छादनम् । सुद्रान्यासः । चतुःस्त्रीप्रोखणकम् । ध्वजाधिवासनं
वासधूपादिप्रदानतः । 'ॐ श्रीं ठः'—ध्वजावंशस्याभिन्मन्त्रणम् इत्यधिवासना । जवारक-फलोहलि-बलिदौकनम् ।
* आरात्रिकावतारणम् । अविकृतजिनस्तुत्या चैत्यवन्दनम् । स्तुतिविकानन्तरम् शान्तिनाथकायोत्सर्गः । यथात् श्रुतदे० १
शान्तिदे० २ शासनदे० ३ अंकिदादे० ४ क्षेत्रदे० ५ अधिवासनादे० ६ कायोत्सर्गः । चतुर्विंशतिस्तवचिन्तनं तस्या
एव स्तुतिः—'पातालमन्तरिक्षं, भवनं वा० । समस्तवैयाघृत्यकरकायोत्सर्गः । स्तुतिदानम् । उपविश्य
शक्रस्तवपाठः । शान्तिस्तत्रादिभणनम् । बलिसप्तधान्यफलोहलियासपुष्पधूपादिवासनम् । ध्वजस्य चैत्यपार्श्वेण प्रदक्षिणा-
करणम् । शिखरे पुष्पाञ्जलिः । कलशस्नानम् । ध्वजागृहे मर्कटिकारूपे पञ्चरत्ननिक्षेपः । इष्टांश्च ध्वजानिक्षेपः । 'ॐ
श्रीं ठः' अनेन सूरिमन्त्रेण वासक्षेपः । इति प्रतिष्ठा । फलोहलि-सप्तधान्यवलि-मोरिन्दक्रमोदकादिवस्तूनां प्रक्षेपणम् ।
महाध्वजस्य ऋजुगत्या प्रतिमाया दक्षिणकरे बन्धनम् । प्रवचनमुद्रया सूरिणा धर्मदेशना कार्या । संघदानम् । अष्टा-
द्विकापूजा विषमदिने ३, ५, ७, जिनवलिं प्रक्षिप्य चैत्यवन्दनं विधाय शान्तिनाथादिकायोत्सर्गान् कृत्वा महाध्वजस्य
छोटनम् । संथादिपूजाकरणं यथाशक्त्या ॥ ॥ इति ध्वजारोपणविधिसमाप्तः ॥

+चक्रमुद्राशी दंडने सर्व जगथाय स्पर्श करवो. अने सुरभि-परमेष्ठि-गरुड-अजलि अने गणधरमुद्रा देखाडवी ।

x ७-२१ के १०८ वार मंत्र भणवो । ४ श्लोक कलशप्रतिष्ठामां जुओ ।

ધ્વજાદંડ ચિહ્નર અને ધ્વજાનો મંત્ર ।

ૐ હ્રીં શ્રીં સ્વત્યૂં ક્ષત્યૂં હમ્ત્યૂં ક્લૌં ૩ ઓ ક્રૌં અરિંહં શિશ્વરે દંડે ધ્વજેપુવાસિદેવદેવીનાં સંવસ્ય ચ શાંતિ
પુટિં તુટિં ત્રદિં વૃદિં કુરુ કુરુ સ્વાહા ॥

ધ્વજા તથા દંડનું માપ વિગેરે ।

- (૧) રેખાએ દેરાસર જેટલું લાંબુ હોય, તેટલો ધ્વજાદંડ લાંવો કરવો. ઘુમટના પ્રમાણનો દંડ લાંવો ચાલી શકે.
- (૨) ગભારા કરતાં શિશ્વર વેં ઇંચ રેખાએ મોડુ હોય તેથી ધ્વજાદંડ ગપારાના પદ કરતાં વેં ઇંચ મોટો કરવો.
- (૩) મંદિરની ઉંચાઈના ત્રીજા ભાગે ધ્વજાદંડ લાંવો કરવો.
- (૪) ધ્વજાદંડ જેટલો લાંવો હોય તેના પહેલા ગજે ૦ ॥ અંગુલ અને વાકીના ગજે ૦ ॥ અંગુલ વ્યાસ લેવો.
- (૫) ધ્વજાદંડની લંબાઈના છઠ્ઠા ભાગે પાટલીની લંબાઈ કરવી.
- (૬) લંબાઈની અડધી પહોળાઈ કરવી, અને પહોળાઈથી અડધી જાડાઈ કરવી.
- (૭) ગાઢા એકી કરવા, અને વંગડી વેકી રાખવી. આ સર્વ માન મધ્યમ સમજું. જો શ્રેષ્ઠ માન કરવું હોય તો તે માનનો દશમો ભાગ વચારવાથી થાય, અને દશમો ભાગ ઘટાડવાથી કનિષ્ઠ માન થાય. આ સર્વ માનથી સાલ અલગ જાણવું.
- (૮) કપડાની ધ્વજા દંડ પ્રમાણે લાંવી કરવી, અને પહોળાઈ લંબાઈના આઠમા ભાગે કરવી.
- (૯) પતાકા તથા પતાકડી વિગેરે દેશાચાર પ્રમાણે કરવી. શાસ્ત્રીય રીત નથી.
- (૧૦) ઘુમટના આમલશાલાની પહોળાઈથી ત્રણ ગળો ઘુમટનો ધ્વજાદંડ લાંવો કરવો.
- (૧૧) વરસગાંઠ વસતે નવી ધ્વજા ઉપર અગર શરુઆતમાં ધ્વજા ઉપર ચોત્રીસો યંત્ર જમણી વાજુ લખવો.

ચોત્રીસો યંત્ર.

૫	૧૬	૩	૧૦
૪	૯	૬	૧૫
૧૪	૭	૧૨	૧
૧૧	૨	૧૩	૮

ધ્વજા દંડ તથા કઢશ પ્રતિષ્ઠાના સામાનની યાદિ ।

ઔષધિઓ, પાઘડી, સોનાનો કઢશ, કઢશ નં. ૪, તીર્થજલ, ગુલાચીચેસ, દશ દિક્રપાલનો પાટલો, પોણાં, કંકુ, કપૂર, મીંઢલ, મરહાસીંગ, ફુલ, પાન, સોપારી, ચોલા, વાસંક્ષેપ, ફઢ, નૈવેદ્ય, વાકઢા ચેર ૧૧, જવારા, કસુંબી વસ્ત્ર, આંસઢી રૂપાની, રૂ. ૩૧), પૈસા ૫૧).

રોગને દૂર કરનાર અપ્રસિદ્ધ પળ જે કોઈ ઔપધ પૃથ્વીતલમાં મલે તેણે કરિયાળા તરીકે ગણી શકાય છે. ઇટલાજ માટે કરિયાળાં અનેક પ્રકારનાં વ્રતાવધામાં આવ્યાં છે. હતાં તેમાંથી લાભાભની દૃષ્ટિએ યોગ્ય લાગે એ તરેક જાતની હુટ છે.

मंगलं श्रीमदर्हन्तो, मंगलं जिनशासनम् । मंगलं सकन्ः संघो, मंगलं पूजका अमी ॥१॥

स्वस्ति भूगगननागविष्टये-षूदितं जिनवरोदये क्षणात् ।
स्वस्तिकं तदनुमानतो जिन-स्याग्रनो बुधजनैर्विलिख्यते ॥१॥

अन्तः परमज्ञानं, यद्भाति जिनाधिनाथहृदयस्य । तच्छीवतसञ्चयाजात्, प्रकटीभूतं बहिर्वन्दे ॥२॥

विश्वत्रये च स्वकुले जिनेशो, व्याख्यायते श्रीकलशायमानः ।
अतोऽत्र पूर्णं कलशं लिखित्वा, जिनार्चनाकर्म कृतार्थयामः ॥३॥

जिनेन्द्रपादैः परिपूज्य पुष्टे, रतिप्रभावे रभि(ति) सन्निक्नुष्टम् ।
भद्रास्त्रिनं भद्रकरं जिनेन्द्र-पुरो लिखेन्मंगलसूतसंयोगम् ॥४॥

त्वत्सेवकानां जिननाथ दिक्षु, सर्वासु सर्वे निधयः स्फुरन्ति ।
अतश्चतुर्धा नवकोणनन्द्या-वर्त्तः सतां वर्त्तयतां सुखानि ॥५॥

पुण्यं यशः समुदयः प्रभुता महत्त्वं, सौभाग्यधिविनयशर्ममनोरथाश्च ।
वर्धन्त एव जिननायक ते प्रसादा-तद्बर्धमानयुगलं पटमादधामः ॥६॥

आत्मालोकविधौ जिनोऽपि सकलस्तीव्रं तपो दुश्चरं, दानं ब्रह्म परोपकारकरणं कुर्वन् परिस्रूजति ।
सोऽयं यत्र सुखेन राजति स वै तीर्थाधिपस्याग्रतो, निर्मेयः परमार्थवृत्तिविदुरः संज्ञातिभिर्दर्पणः ॥७॥

कुद्वद्ध पंचशरकेतन भवेत्कृतं, कर्तुं सुधा सुवननाथ निजापराधम् ।
सेवां तनोति पुरतस्तत्र मीनयुग्मं, आहूः पुगे विलिखितोरुनिजांगयुक्त्या ॥८॥

नामजिणा जिणनामा, ठवणजिणा पुण जिणंदपडिमाओ ।
दव्वजिणा जिणजीवा, भावजिणा समवसरणत्था ॥९॥

समाप्तः प्रतिष्ठाकल्पादि

